

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Aušrinė Jarutienė
Švietimo kokybės magistrantūros studentė

**VIDAUS AUDITAS LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE:
METODIKŲ IR INFORMACIJOS ANALIZĖ**

Magistro darbas

Mokslinis vadovas
Prof.dr. Vincentas Lamanuskas

Šiauliai, 2010

Darbas originalusAušrinė Jarutienė

TURINYS

ĮVADAS	6
1. LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ VIDAUS AUDITO TEORINIAI IR PRAKTINIAI ASPEKTAI	12
1.1. Samprata.....	12
1.1.1. Kokybė – vidaus audito metodikoje.....	12
1.1.2. Auditas – kokybės vadybos ciklo dalis.....	19
1.2. Metodikos.....	22
1.2.1. Lyginamoji vidaus audito metodikų analizė.....	22
1.2.2. Vertinimo ir informavimo principai.....	30
2. VIDAUS AUDITO INFORMACIJOS PATEIKIAMOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ INTERNETO SVETAINĖSE EMPIRINĖ ANALIZĖ.....	36
2.1. Tyrimo metodologija.....	36
2.2. Tyrimo rezultatai	38
3.DISKUSIJA.....	78
IŠVADOS.....	80
REKOMENDACIJOS.....	82
LITERATŪRA.....	83
PRIEDAI.....	88

SANTRAUKA

Vidaus auditas Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose: metodikų ir informacijos analizė.

Tyrimo aktualumas. Švietimo kokybė visose Europos Sąjungos šalyse, taip pat ir Lietuvos Respublikoje laikoma vienu iš svarbiausių politinių prioritetų, todėl bendrojo lavinimo mokyklose vidaus audito metodika taikoma nuo 2002 – ūjų metų, bet privaloma tapo tik nuo 2004/2005 mokslo metų pradžios.

Tyrimo objektas – Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodikos ir informacija apie atliktus vidaus auditus.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti vidaus audito metodikas ir informaciją apie atliktus vidaus auditus bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse.

Tyrimo metodai: Pedagoginės, mokslinės literatūros, švietimo sistemą reglamentuojančių norminių aktų, vidaus audito metodikų analizė, informacijos susijusios su atliktais vidaus auditais sistemimas ir apibendrinimas. Remiantis interpretacine ir normatyvine paradigma empiriniame tyrime naudojamos kokybinės vidaus audito informacijos pateiktos viešai interneto bendrojo lavinimo mokyklų svetainėse reikšmių interpretacijos ir remiamasi įprastiniais gamtamoksliniais tyrimo metodais.

Tyrimo imtis ir organizavimas: Duomenys tyrimui buvo renkami 2009m. liepos – 2010m. sausio mėnesiais. Tyrimo visuma -visos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos – 1415, jos buvo sugrupuotos pagal apskritis ir remiantis tikimybinio stratifikuotu atrankos metodu surasta ir atrinkta informacija iš 100 iš bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainių, susijusi su atliktais vidaus auditais. Iš viso peržiūrėta informacijos apie 519 Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklas, 247 bendrojo lavinimo mokyklų turėjo savo interneto svetaines, tačiau neteikė informacijos susijusios su vidaus audito rezultatais, apie 172 bendrojo lavinimo mokyklų neturėjo savo internetinio puslapio.

Empirinio tyrimo metu remiantis informacijos analize apie atliktus vidaus auditus daromos tokios išvados: mokyklos prieš pateikdamos vidaus audito duomenis interneto mokyklos svetainėje, tiek pačios analizės gautų rezultatų apdorojimo metu susiduria su sunkumais ir akivaizdžiai stokojama konkrečių nurodymų kaip šis procesas turi būti vykdomas, VA metodikos neefektyviai taikomos, neaišku kokia turi būti informacijos pateikimo forma ir kas turi būti nurodyta siekiant akcentuoti mokyklos kokybę. Pateikiamos informacijos turinys yra neišsamus, neatspindi mokyklos vertinimo proceso, mokyklos nelinkusios nurodyti interneto svetainėse kokiais lygmenimis įvertino savo veiklą, dažniausiai nurodomos tik silpnosios, stipriosios ar tobulintinos mokyklos veiklos pusės.

ZUSAMMENFASSUNG

Das interne Audit der allgemeinbildenden Schulen Litauens:

Die Analyse nach Methodik und Information

Relevanz dieser Arbeit. Die Qualität der Bildung in allen Ländern der Europäischen Union sowie der Republik Litauens haltet man als einer der wichtigsten politischen Prioritäten, deshalb wird die Methodik des internen Audits in den allgemeinbildenden Schulen seit Jahr 2002 verwendet, als Pflicht seit Jahr -2004/2005.

Gegenstand der Untersuchung - Die Methodik des internen Audits und die Information des internen durchgeführten Audits.

Ziel dieser Arbeit - Die Methodik des internen Audits und die Information der internen durchgeführten Audits von den allgenmeinbildenden Schulen zu analysieren, die auf den Webseiten der Schulen angeboten sind.

Methode der Untersuchung. Eine zusammenfassende Analyse und Systematisierung nicht nur von der pädagogischen, wissenschaftlichen Literatur, sondern auch von den das Bildungssystem reglementierten Akten und Dateien des internen Audits. Auf der Grundlage des interpretativen und normativen Paradigma werden in der empirischen Untersuchung nicht nur die qualitative Interpretation der Bedeutungen der Information des internen durchgeführten Audits, die in der Öffentlichkeit auf den Webseiten von den allgemeinbildenden Schulen angeboten sind, die Methodik des internen Audits, sondern auch anhand der naturwissenschaftlichen Untersuchungsmethoden analysiert.

Stichprobe der Untersuchung. Die Angaben zur Untersuchung werden im Juli 2009 – im Januar 2010 gesammelt. Der Gesamtertrag der Untersuchung - die allgemeinbildende Schulen Litauens - 1415, die werden nach den Bezirken gruppiert, aufgrund der Stratifikationschichteinteilung Methode wird die Informations des internen durchgeführten Audits ausgewählt, die auf den 100 Webseiten der allgemeinbildenden Schulen gefunden werden. Insgesamt wird die Information von den 519 Schulen analysiert, 247 Schulen haben ihre Webseiten, aber gab keine Information über das interne Audit - Ergebnisse, 172 Schulen haben keine Webseite überhaupt.

Entsprechend der empirischen Untersuchung von der Information, des internen durchgeführten Audits und der Methodik des internen Audits, werden folgende Fazite gezogen: Die Schulen nicht nur vor der Präsentierung der Angaben des internen Audits, auf den Webseiten, sonder

auch bei der Bearbeitung und Analyse der Ergebnissen, Schwierigkeiten erhalten, es fehlt Information an spezifischen Anweisungen, wie dieser Audit- Prozess durchgeführt werden muss, in welcher Form die Ergebnisse präsentiert werden müssen und was der informationvolle Bericht ist. Der Inhalt von der Information des internen durchgeführten Audits sind uninformell, representiert keine Qualität der Schule, die Schulen auf den Webseiten zeigen nicht wie sie ihre Tätigkeit einschätzen, am meisten werden die starken, schwachen, oder die Tätigkeitsseiten die man verbessern muss representiert.

IVADAS

Tyrimo aktualumas. Švietimo kokybė visose Europos Sąjungos šalyse, taip pat ir Lietuvos Respublikoje laikoma vienu iš svarbiausių politinių prioritetų. Švietimo kokybės valdymo modeliai, kokybės matavimas, matavimo rezultatų panaudojimas mokyklos veiklos tobulinimui yra vienas iš dažnai švietimo strategų, politikų, praktikų ir mokslininkų diskutuojamų švietimo modernizavimo klausimų. Diskusijose sutariama, kad visuose švietimo lygmenyse būtina diegti šiuolaikinę įsivertinimo ir vertinimo kultūrą. (Kellaghan, 2001; Greaney, 2001; Scherrens, 2000). Lietuvos švietimo sistemai integruojantis į Europos švietimo erdvę, dalis švietimo priežiūros ir inspektavimo funkcijų palaipsniui keičiamos į mokyklos audito sistemą. (Lietuvos švietimo plėtotos strateginės nuostatos, 2002). Švietimo institucijai, teikiančiai švietimo paslaugas, ypač aktualu turėti tikslią informaciją apie savo paslaugos, t.y. teikiamo švietimo, kokybę. Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika (toliau VA) Lietuvoje pradėta kurti 1999 m. Švietimo ir mokslo ministerijos, Mokyklų tobulinimo centro, iniciatyvių mokyklų pastangomis. Tarptautinės diskusijose dėl švietimo kokybės laidavimo taip pat prieita prie išvados, kad švietimo kokybė labiausiai priklauso nuo to, kas vyksta pačiose mokyklose, kaip jose gebama susitelkti siekiant kokybės. Reikia pažymėti, kad Lietuvos siekis sukurti ir nuolat tobulinti mokyklų vidaus audito sistemą prioritetinį dėmesį skiriant švietimo kokybės laidavimui, atitinka Europos švietimo raidos kryptis. Dar 1998 metais Švietimo ir mokslo ministerija kokybę paskelbė vienu iš švietimo reformos prioritetų.

Audito metodika Lietuvoje iš esmės remiasi Škotijos modeliu, detaliai aprašytu leidinyje: „How good is our school? – self – evaluation using performance indicators” (1996). Šis modelis buvo pasirinktas išstudijavus daugybės šalių mokyklų įsivertinimo patirtį. Jis buvo adaptuotas atsižvelgiant į Lietuvos švietimo situaciją bei poreikius. Šiandien įtvirtintas Valstybės dokumentuose vidaus auditas bendrojo lavinimo mokykloms nėra naujovė – metodika valstybės įsakymu įsigaliojo nuo 2002m. rugsėjo 1 d. (2002, Nr. 302), 2002/2003-2003/2004 mokslo metai – pereinamasis laikotarpis, kurio metu bendrojo lavinimo mokyklos turėjo susipažinti su VA metodika, pritaikyti ją praktiškai, privaloma VA metodika tapo nuo 2004/2005 mokslo metų pradžios. 2007 m. liepos 18 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu (2007, Nr. ISAK-1469) „Dėl bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas naujas VA aprašas, kurio pagrindą sudaro patobulinta VA metodika. Taigi, galima teigti, kad egzistuoja dvi vidaus audito metodikos, senoji versija „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika“ (2002, Nr. 302), įsigaliojusi nuo 2002 m. ir atnaujinta versija (2007, Nr. ISAK-1469), įsigaliojusi nuo 2008 m. rugsėjo 1 d., (Bendrojo lavinimo audito metodika, 2007m.). Abi bendrojo lavinimo audito metodikos detaliau bus aptartos šiame darbe. Valstybinėje švietimo strategijoje (2003 Nr. IX-1700) rašoma, kad sustiprinama nacionalinio, savivaldybės, mokyklos

atsakomybė už kokybę. Visuose švietimo lygmenyse įdiegiamas strateginis planavimas, įdiegiama šiuolaikinė įsivertinimo kultūra, sprendimai grindžiami informacija ir analize.

Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos Darnaus vystymosi ir švietimo strategijoje pabrėžiama kad „darnus vystymasis priklauso nuo švietimo kokybės“. (2005, p.23). Visuotinės kokybės filosofija orientuoja pačią organizaciją nuolat siekti kokybės tam naudojant vidinę jos užtikrinimo sistemą, kai institucijos bendruomenė geba savarankiškai vertinti ugdymo rezultatus, tobulinti ugdymo standartus, panaudodama efektyvias ugdymo kokybės užtikrinimo procedūras, leidžiančias atsižvelgti ne tik į mokinių, tėvų, socialinių partnerių, visuomenės poreikius, bet ir šių subjektų poreikių įgyvendinimo kokybės vertinimo tendencijas. Švietimo institucijų atsakomybė už kokybę glaudžiai siejasi su pačios kokybės samprata. (EFA Global Monitoring Report, 2005).Vidaus audito radimaisi sąlygojo ekonominis, socialinis-kultūrinis ir technologinis kontekstas. Kontekstualumas reiškia teikiamų švietimo paslaugų ir kliento lūkesčių bei aplinkos raidos atitiktį. Audito diegimas Lietuvos mokyklose yra kontekstualus, nes atitinka modernias švietimo valdymo ir konkurencingumo užtikrinimo priemones. H.Salminen (2005) ES kokybės užtikrinimo konferencijoje padaro išvadą, kad „kokybės užtikrinti neįmanoma be įsivertinimo ir vadybos kultūros kaitos. Nauja vadybos kultūra sietina su reguliarus įsivertinimu, minimaliais reikalavimais, erdve kūrybai, sėkmingos praktikos atpažinimu ir sklaida bei bendradarbiavimu“.

Taigi galima daryti išvadas, kad audito įgyvendinimas mokykloje padeda atskleisti rūpinimąsi švietimo kokybe, išsikelti uždavinius kiekvienam švietimo profesionalui. Svarbus susitarimas – visuotinis įsipareigojimas siekti kokybės, rūpintis švietimo kokybe. Siekti kokybės visomis naujo nacionalinio susitarimo kryptimis: prieinamumo, tęstinumo, kontekstualumo, efektyvumo ir rūpintis ja.

Mokyklos vidaus audito paskirtis dvejopa: mokyklos veiklos įsivertinimas ir jos tobulinimas. Kaip teigia, R. Prakapas, V. Targamadžė (2008, p.96) „kartais pabrėžiamas tik vienas iš aspektų – įvertinimas kaip informacijos apie mokyklos veiklos kokybę šaltinis arba pats vertinimo procesas kaip tobulėjimas bei vertinimo rezultatų panaudojimas tobulinimui“, tačiau kaip pažymi B. Evesrad ir G. Morris (1997, p.34) „dirbtinai to atskirti nederėtų“. Taigi, galime teigti, kad vertinimo, įvertinimo ir tobulinimo ryšį lemia pati vidaus audito idėja. Taikant mokyklos VA, rezultatai yra naudojami mokyklos veiklos tobulinimui, planuojant, strateguojant švietimo įstaigos veiklą bei švietimo įstaigos bendruomenės, steigėjų, remėjų, vietos politikų ir pan informavimui.

Remiantis Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito rekomendacijomis (2008, p. 20) „Mokyklos vadovas vidaus audito rezultatus paskelbia viešai.“, tačiau tame pačiame dokumente, baigiamosiose nuostatose (2008, p. 20) tegiama, kad „Vidaus audito metu gauti duomenys yra konfidenciali mokyklos informacija. Mokykla savo nuožiūra gali vidaus

audito duomenis teikti kitiems asmenims ar institucijoms.“ Remiantis senąja bendrojo lavinimo VA metodika (2002, p.36) „Atsiskaitymas ir informavimas – vienas svarbiausių mokyklos vidaus audito proceso įgyvendinimo sudedamųjų dalių.“ Mokyklos bendruomenė gali susipažinti su visais audito dokumentais. Tėvai informuojami įvairių susitikimų, diskusijų metu. Su vidaus audito rezultatais naudinga supažindinti vietos bendruomenę bei mokyklos remėjus. Teigiama, kad labai efektyvi sklaidos forma yra trumpi straipsniai spaudoje ar specialūs puslapiai internete. Taigi, išryškėja **tyrimo problema** – barjeras tarp poreikio teikti duomenis apie vidaus auditą ir informuoti visuomenę apie mokyklos veiklos rezultatus ir šios informacijos konfidencialumo.

Tyrimo objektas –Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodikos ir informacija apie atliktus vidaus auditus.

Tyrimo hipotezė – Internetinėse bendrojo lavinimo mokyklų svetainėse skelbiami vidaus audito ataskaitų duomenys neturi konkrečios struktūros (formos) ir yra neinformatyvūs, siekiant atskleisti mokyklos kokybę.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti vidaus audito metodikas ir informaciją apie atliktus vidaus auditus bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse.

Tyrimo klausimai:

- Kokia forma ir kokio turinio vidaus audito rezultatai pateikiami visuomenei, atsižvelgiant į tai, kad duomenims galioja konfidencialumas ir mokyklos turi teisę laisvai jais disponuoti?
- Ar teikiami vidaus audito rezultatai suteikia galimybę įvertinti mokyklos veiklą ir jos konkurencingumą rinkoje, ar teikiama informacija atspindi mokyklos kokybę?
- Ar atnaujintoje VA metodikoje yra esminių patobulinimų?
- Ar egzistuoja universali informacijos apie vidaus auditą pateikimo forma?

Tyrimo metodologija

Vykdamas tyrimą buvo derinama objektyvistinė metodologija, kuri teigia, kad mus supantis pasaulis tikrai egzistuoja ir yra pažinamas, šios pozicijos atstovai siekia atrasti būtinus universalius struktūrinius elementus ir remiasi kiekybine analize ir tai pat subjektyvistine metodologija, kuriai būdinga realybės reprezentacija per teorinius modelius, šios pozicijos atstovai remiasi idealistinės filosofijos nuostatomis, aiškinančiomis jog nors pasaulis ir egzistuoja, tačiau skirtingi žmonės jį įvairiai interpretuoja. Kadangi tyrime buvo ieškota socialinių dėsningumų, kurie reiškiami kokybiškai, buvo naudojami visuotiniai dėsniai nustatantys ir aprašantys metodai. (normatyvinė kryptis, pvz., skaičiuojami duomenys), analizuojamos vidaus audito metodikos, taip pat daug dėmesio buvo skiriama asmeninei

duomenų interpretacijai. Šiame tyrime dominuoja pozityvistinės pažiūros t.y. žmogaus veiksmus nulemia tam tikros taisyklės ir tyrimus galima atlikti įparstiniais gamtamoksliniais tyrimo metodais, galutiniame tyrimo etape, analizuojant informaciją mokyklų interneto svetainėse, dominuoja kokybinis požiūris t.y. interpretacinė paradigma, nes tyrimo rezultatams reikalingos kokybinės reikšmių interpretacijos. Taigi, šiame darbe dominuoja interpretacinė paradigma, tačiau harmoningai dera ir normatyvinė paradigma.

Tyrimo metodai.

Teoriniai: Pedagoginės, mokslinės literatūros, švietimo sistemą reglamentuojančių norminių aktų ir duomenų apie vidaus audito metodiką analizė sisteminimas ir apibendrinimas.

Empirinis: informacijos apie mokyklų atliktus vidaus auditus, pateiktus viešai interneto bendrojo lavinimo mokyklų svetainėse, turinio (content) analizė.

Tyrimo imtis ir organizavimas: Siekiant išsiaiškinti informacijos apie vykdytus vidaus auditus sklaidos pobūdį, 2009m. rugpjūčio – lapkričio mėnesiais buvo atliktas empirinis tyrimas. Duomenys tyrimui buvo renkami naudojantis tikimybinio stratifikuotu atrankos metodu. Prieš vykdant atsitiktinę atranką t.y. prieš atsitiktinai atrenkant vidaus audito bendrojo lavinimo mokyklų internetinėse mokyklų svetainėse teikiamą informaciją apie atliktus vidaus auditus tyrimo visuma (Visos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos – 1415) buvo sugrupuota pagal apskritis. (Pvz., Utenos apskritis – 82 mokyklos: Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Visagino, Zarasų mokyklos). Vėliau laikantis nustatytų proporcijų atsitiktine tvarka buvo atrenkami tiriamieji (ieškoma bendrojo lavinimo mokyklų turinčių interneto mokyklos svetainę ir teikiančių informaciją apie vidaus audito vykdymą t.y. ieškoma vidaus audito duomenų, skelbiamų viešai). Iš viso peržiūrėta informacijos apie 519 Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų, iš kurių 247 bendrojo lavinimo mokyklos turėjo savo interneto svetaines, tačiau neteikė informacijos susijusios su vidaus audito vykdymu, apie 172 bendrojo lavinimo mokyklas neturėjo savo internetinio puslapio. (žr.1 priedą). Taigi, atsižvelgiant į šią situaciją ir remiantis stratifikuotu atrankos metodu buvo atrinkta informacija susijusi su mokyklose atliktais vidaus auditais, iš 100 bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainių.

Tyrimo etapai:

2009 m. birželis – 2010m. sausis – mokslinės, pedagoginės, filosofinės literatūros, bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainių analizė.

2009m. rugsėjis – 2010m. sausis – Lietuvos švietimo dokumentų, susijusių su vidaus audito metodika, ir vidaus audito metodikos I – osios ir II –osios versijos analizė.

2009m. liepa – 2010m. sausis: atlikta iš mokyklų interneto svetainių surinktų vidaus audito duomenų turinio ir formos analizė.

2010m. sausis – vasaris: apdorojomi duomenys, siekiant padaryti kokybiškas išvadas ir atkleisti tyrimo esmę.

Tyrimo naujumas

Lietuvoje teorinius pagrindus, kalbant apie vidaus audito metodiką formulavo ir informacijos sklaidą vykdė (buvo vykdomi seminarai apie vidaus auditą, analizuojamos vidaus audito metodikos): M. Lukšienė (2000), G. Kazakevičius (2002 - 2008), L. Gudaitė (2006, 2008), V. Vaičekauskienė (2006), J. Navickaitė (2006), J. Labuckaitė (2008), R. Laurinavičiūtė, R. Ališauskas, (2005-2009), H. Juchnevič (2005). Dauguma tyrėjų analizuodami vidaus auditą tyrė mokyklų vadovų ar mokytojų nuomones apie vidaus audito metodikos paskirtį ir naudingumą: A. Blinstrubas, S. Balčiūnas, J. Valuckienė; H. Juchnevič (2008); A. Blinstrubas, I. Mažrimienė, D. Jankuvienė (2007). Kitokiu aspektu vidaus auditą analizavo S. Balčiūnas, J. Valuckienė (2006). Šie tyrėjai analizavo mokyklos veiklos kokybės vertintojo savybes ir kompetencijas, tačiau taip pat rėmėsi mokytojų nuomonėmis. R. Prakapas, V. Targamadžė (2008, p. 89-100) akcentavo savo tyrime „vidaus audito reikšmingumą mokyklos strategijai kurti“, J. Navickaitė, V. Vaicekauskienė (2006) atliktame moksliniame tyrime akcentavo vidaus audito metodikos sunkumus, kitokiu aspektu vidaus audito paskirtį analizavo G. Kirilova, M. Barkauskaitė (2008); B. Simonaitienė. (2003). Šiuose tyrimuose vyrauja nuomonė, kad vidaus audito metu mokykla tampa besimokančia organizacija. D. Liumparienė (2009, p.13) „akcentuoja audito kaip įsivertinimo priemonės šiandieniam švietimo kontekste svarbą“. Apie vidaus audito metodiką, ar praktinį jos taikymą rašė šie Lietuvos mokslininkai: A. Valiuškevičiūtė, D. Bukantaitė, D. Mikutavičienė, I. Šlentnerienė (2008); R. Ališauskas (2002); A. Kaziliūnas (2006); mokslinio pobūdžio užsienio literatūros, kurioje būtų kalbama tik apie Lietuvoje taikomą vidaus audito metodiką nepavyko aptikti, tačiau analizuotos užsienio mokslininkų mintys kalbant apie vidaus auditą ar kokybės sampratą apskritai: P. Dalin, H.G. Rolff, B. Kleekamp (1999); B. Everard, G. Morris (1997); A. Hargreaves (1999) ir kt. Kaip jau minėta, dažniausiai tyrėjai kalbėdami apie mokyklos vidaus audito metodikos taikymą rėmėsi mokytojų, vadovų nuomonėmis, arba apskritai akcentavo vidaus audito privalumus ir trūkumus. Tačiau iki šiol nėra aptikta duomenų apie mokslinį tyrimą vykdytą siekiant analizuoti informaciją susijusią su bendrojo lavinimo mokyklose atliktais vidaus auditais, ir pateikiamą jų interneto svetainėse.

Darbo struktūra

Magistro darbą sudaro:

- santrauka užsienio kalba (vokiečių k.)
- įvadas
- 3 skyriai
- išvados
- rekomendacijos
- literatūros sąrašas
- 31 priedas, 38 lentelės, 6 paveikslai

Padėkos

Darbo vadovui Prof.dr. V. Lamanauskui.

LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ VIDAUS AUDITO TEORINIAI IR PRAKTINIAI ASPEKTAI

1.1. Samprata

1.1.1. Kokybė – vidaus audito metodikoje

Gamybinėje sferoje kokybės apibrėžimo klausimas iškeltas jau seniai, tačiau švietimo kontekste giliau pradėtas nagrinėti tik nuo 1990 metų (Harvey, 1996; T. Knight, 1996; D. Green, 1994; E. Sallis, 1996; ir kt.). Švietimo įstaigos kaip paslaugas teikiančios organizacijos statusas inicijuoja ir kitokią jos veiklos kokybės sampratą – kitaip suprantami joje esantys, veikiantys subjektai, objektai ir kt. Kintantys ugdymo tikslai ir visuomenės požiūris į mokymąsi, naujų mokymo teorijų plėtotė skatina kokybinį ugdymo institucijų virsmą, įpareigoja profesionaliau analizuoti kokybės gerinimo klausimus, mokslinėje literatūroje dažniausiai pristatomus kokybės vadybos mokslo kontekste (Barczyk, 1999; Vanagas, 2004; Siems, 2005; ir kt.).

Mokslinėse diskusijose dažnai nagrinėjami tokie klausimai: ar galima kokybę išmatuoti? Ar ją apibūdina reputacija, įvaizdis ar rezultatai? Ar ji sukuriama pačios švietimo organizacijos ir jos klientų, ar vis dėlto egzistuoja nepriklausomai nuo jų nuomonės? Ar mes galime kokybę įrodyti, išmatuoti?

Kokybė apbrėžiama labai įvairiai, todėl, mokslinėje literatūroje bandymų tam tikru būdu sugrupuoti skirtingas sąvokas, priskirti jas tam tikroms grupėms arba kategorijoms, ir taip suformuoti pagrindą geresniam kokybės sampratos suvokimui yra daug. Kita vertus, kokybė yra ne statiška, bet dinamiška sąvoka, kurios traktavimas bėgant laikui kinta ir priklauso nuo sprendžiamų uždavinių specifikos bei kokybės objekto tipo (Ruževičius, 2005).

Remiantis A. Valiuškevičiūte., D. Bukantaitė., I. Mikutavičienė ir kt. (2008). bendrajai švietimo kokybės sampratai apibūdinti galimi tokie klasifikacijų tipai:

- objektyvi ir subjektyvi kokybė;
- kokybė kaip absoliutas ir kokybė kaip reliatyvi sąvoka;
- išorinė ir vidinė kokybė.

Nustatyti ar gamybinio sektoriaus produktas yra kokybiškas, nėra sunku, nes akcentuojamos jo objektyvios (išmatuojamos) savybės. Tačiau kalbant apie paslaugą kokybę išmatuoti yra sunku, o kartais ir neįmanoma, nes tai priklauso nuo subjektyvios vartotojo nuomonės. Objektyvią ir subjektyvią kokybę išskyrė jau J. Lock'as (1632–1704). Objektyvi kokybė – tai objekto, daikto savybės ir pastebimi požymiai. Kokybė gali būti nusakoma kiekiu, dydžiu, forma ir išmatuojama. Subjektyvi kokybė yra neišmatuojama, o patiriama per sąmonės

kombinacijas, prasmingas patirtis, taip kaip patiriami garsai, šiluma ar skonis. J. Lock'o teigimu, (Valiuškevičiūtė, 2008; Bukantaitė, 2008; Mikutavičienė, 2008, p.12) „subjektyvi kokybė yra net neišmatuojama; atrodytų, jos realiai ir apibrėžti neįmanoma“. Tačiau E. G. Bogue ir K. B. Hall (2003) yra įsitikinę (nors, jų manymu, ir ne kiekviena vertinga ir trokštama paslauga gali būti matuojama), jog vis dėlto „kokybę galima apibrėžti ir išmatuoti“. Tai pasiekama bendru susitarimu. „Paslaugų sfera iš esmės yra daugiau ne gamybinis objektas, o kompleksiškas, tarpasmeninis susitarimas, kuriam reikalingas įvairiapusis valdymas“ (Valiuškevičiūtė, 2008; Bukantaitė, 2008; Mikutavičienė ir kt. 2008, p. 4).

Ališauskas (2002, p.8) kalbėdamas apie vidaus auditą akcentuoja „Kokybės turinį determinuoja susitarimas, čia dalyvauja bent trys suinteresuotos pusės: klientai (mokiniai, jų tėvai), profesionalai (mokytojai, mokyklų vadovai, kiti švietimo specialistai) ir politikai (įvairių lygmenų). Taigi, galima teigti, kad vidaus audito metodikoje egzistuoja, objektyvi kokybė, kuri ir yra pasiekama bendru susitarimu.

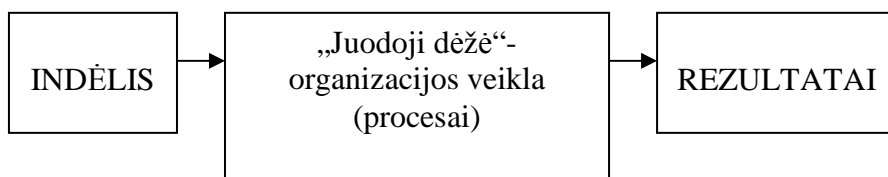
Kokybė gali būti išorinė ir vidinė. Remiantis vidine kokybės samprata, atsižvelgiant į institucijos istoriją, kultūrą ir organizacinę struktūrą, akcentuojamas vidinių elementų funkcionavimo kokybės lygio matavimas: misijos, žmogiškųjų ir materialinių išteklių ir kt. Kokybės siekimo nukreipimas į išorę susijęs su klientų (išskyrus vidinius vartotojus) reikalavimų ir poreikių patenkinimu. Išorinius santykius dažnai paveikia politinės srovės. Organizacijos skirtingai reaguoja į šiuos politinius reikalavimus, ypač jei tai susiję su išoriniu kokybės užtikrinimo mechanizmu, kuris gali būti ypač nepageidaujamas ir gali kelti baimę. (Van Damme, 2004). Teigiama, jog „Kokybės definicijos švietimo institucijose niekada nebuvo neutralios sąvokos. Jos atskleidžia politinių jėgų pusiausvyros nepastovumą tiek švietimo organizacijų viduje, tiek santykiuose su kitais socialiniais dalyviais“. (Lemaitre, 2002, p. 34).

Akivaizdžiausiai kokybės išoriškumą kalbant apie vidaus auditą iliustruoja šie naujai su vertinimu susiję dokumentai:

- Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata (2004, NR. ISAK- 256)
- Mokyklų vadovų atestacijos nuostatai (2005, Nr. ISAK-1521, jų pakeitimas (2008, Nr. ISAK – 1228)
- Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategija (2007, Nr. ISAK-1578)

Kaip teigia L.Gaudaitė (2008, p.15) vidaus audito metodikos atnaujinimas vyko dėl įvykusių švietimo pokyčių, nes švietimo sistema turi reaguoti į keitimąsi, kad nuolat atitiktų besikeičiančios mokyklos ypatybes. Manau, kad vidaus audito metodikos pagalba siekiama tiek vidinės, tiek išorinės kokybės. J. Navickaitė ir V. Vaicekauskienė (2006) teigia, kad paprasta pamatuoti indėlį į mokyklą (išteklius) ir mokyklos veiklos rezultatus, tačiau sunku

gauti informacijos apie procesus, kurie indėlį paverčia rezultatais ir lemia jų kokybę. (žr. 1pav.). Mat šiuos procesinius aspektus geriausiai žino jų dalyviai - mokyklų bendruomenės. Šis žinojimas yra numanomas, vidinis, nėra išreikštas išoriškai. Šią išraišką padeda pasiekti vidaus auditas.

1pav. Bazinis mokyklos veiklos vertinimo modelis (J. Naviskaitė ir V. Vaicekauskienė, 2006, p.2)

E. Sallis (2002) išskiria dvi kokybės sampratas: kokybė kaip absoliutas ir kokybė kaip reliatyvi koncepcija. Kokybė kaip absoliutas – tai aukščiausias tobulumo taškas, pasiekta veiklos viršūnė; tokią paslaugą visi vartotojai neginčijamai, be kompromisų pripažįsta esančią aukšto lygio, o organizacijas vadina elitinėmis. Toks požiūris į kokybę paprastai laikomas tradiciniu. Kokybė kaip reliatyvi sąvoka išreiškiama visuomeninių ir individualių poreikių bei pageidavimų kalba. Paslaugos vertinimo dimensija, remiantis šiuo požiūriu, gali būti traktuojama kaip vertikalė: nuo žemo iki aukšto lygio. Šiuo atveju kokybė suprantama kaip nenutrūkstamas dydis – ji visada yra, nesvarbu, kokio lygio. Tai neutrali sąvoka – tiek pozityvi, tiek negatyvi, bet dažniausiai pristatoma kaip gera (Teichler, 2003). Reliatyviai kokybės koncepcijai priskiriamos institucijos paprastai nėra išskirtinės ar kažkuo ypatingos; tik jų teikiamą paslaugų kokybę žmonės interpretuoja labai skirtingai, tuo labiau kad tas pats asmuo gali pateikti skirtingas tos pačios paslaugos kokybės sampratas skirtingais momentais. Kokybės kaip reliatyvios koncepcijos etiketę turi kiekviena kokybės kaip absoliuto nesiekianti organizacija. Harry'o Levinsono (Kazakevičius, 2008; Gudaitė, 2008; ir kt.) organizacijos įvaizdžio teorijoje klausama, kiek sutampa tai, ką mes apie save skelbiame (dokumentuose, kalbose), kaip elgiamės iš tikrųjų ir ką apie mus mano kiti žmonės. Jei šie trys dalykai nesutampa, tai organizacija turi didelių sunkumų. Audito metu naudojami trys instrumentai – dokumentų analizė, stebėjimas, nuomonių išsiaiškinimas – sudaro prielaidas ne tik įvertinti atskirus mokyklos gyvenimo aspektus, bet ir patikrinti, ar tai, kaip mes save suprantame ir ką apie save skelbiame, atitinka tai, ko iš mūsų tikisi mokiniai ir tėvai. Tai atskleidžia vidinę kokybę, kuri leidžia geriau suprasti mokyklos sėkmių ir nesėkmių priežastis, toliau kryptingai tobulinti mokyklą, atsižvelgiant į nuolatinį kintamumą ir įvertinant kokybiškumą nuo žemo iki aukšto lygio. (Tam tikslui, vidaus audito metodikoje naudojami veiklos rodikliai (iš keturių galimų) mokykla nustato rodiklius pati, atsižvelgdama

į savo kontekstą ir veiklos pasiekimus. Taigi, galime daryti išvadą, kad vidaus audito metodikoje (I ir II) akcentuojama ir siekiama kokybės, kuri yra reliatyvi ir nenutrūkstama.

Kalbant apie kokybės apibrėžimus tikslinga pasitelkti „Švietimo organizacijų kokybės vadybos mokomąją knygą studentui“, kurioje pateiktos 8 kokybės koncepcijų grupės, susisteminančios įvairių autorių apibrėžimus. (žr.lentelę 1)

1 lentelė

Kokybės apibrėžimai

A. Valiuškevičiūtė., D.Bukantaitė., I. Mikutavičienė., V. Šlentnerienė (2008, p.14-15)

1. Kokybė kaip fiksuotų reikalavimų atitikimas	Quality as fulfilment of requirements	Švietimo įstaigoje pasireiškia per kokybės užtikrinimo sistemą, garantuojančią paslaugų atitiktį iš anksto suformuluotiems reikalavimams – standartams. Mokyklos kokybės vertinimo sistemos kūrimas nukreiptas į suskaidytų mokyklos veiklos elementų atitikties reikalavimams lygio nustatymą. Šiuo požiūriu kokybė yra nusakoma per objekto, t. y. studijų būsenos kokybę
2. Kokybė kaip klaidų nedarymas	„Quality as zero errors“	Šis požiūris reikalauja nepriekaištingos atitikties aiškiai apibrėžtiems standartams. Įvairiose linijinės gamybos srityse tai gana tinkamas požiūris į kokybę. Juo vadovaujantis aukštos kokybės produktas bus tas, kuris pagamintas pagal vienodą visiems priimtina modelį ir be klaidų. Šis požiūris akcentuoja standartizuoto proceso vyksmą.
3. Kokybė kaip vartotojų / klientų poreikių patenkinimas ir / (ar) viršijimas	Quality as fulfilment and / or exceeding client's needs	Kokybė švietimo įstaigoje apčiuopiama per klientų pasitenkinimą teikiama paslauga. Čia svarbus uždavinys – identifikuoti švietimo paslaugos klientus/vartotojus, jų poreikius bei lūkesčius, keliamus teikiamos paslaugos atžvilgiu, bei sukurti sistemą, leidžiančią nustatyti poreikių patenkinimo laipsnį bei subjektyvų klientų pasitenkinimo faktą arba nepasitenkinimo priežastis.

1 lentelės tęsinys 16 puslapyje

1 lentelės tęsinys

4. Kokybė kaip paskirties tinkamumas	Quality as fitness of purpose	Skirtingos švietimo institucijos gali turėti skirtingas misijas ir tikslus, ir jie gali būti nuolatos peržiūrimi ir keičiami. Tai inicijuoja organizacijos misijos ir tikslų nuolatinio apsvarstymo pasikeitusiomis sąlygomis būtinybę.
5. Kokybė kaip tinkamumas paskirties įgyvendinimui	Quality as fitness for purpose	Kokybė vertinama pagal tai, kaip švietimo institucijos veikla atitinka paskirtį. Instituciniame lygmenyje, paskirtis bendriausia forma atsispindi organizacijos misijoje, o veiklos kokybė yra nusakoma kaip tos paskirties atliepimo lygmuo, t. y. ar institucija atlieka savo paskirtį.
6. Kokybė kaip ekonominė vertė	quality as value for money	Šis požiūris akcentuoja švietimo organizacijos veiklos produktyvumą ir efektyvumą; čia gautas rezultatas lyginamas su indėliu / investicija. Tai populiariausias investuotojo požiūris į kokybę. Vieną svarbiausių vietų šioje koncepcijoje užima švietimo įstaigos atskaitomybė visuomenei, valstybei ar privatiems švietimo paslaugos akcininkams; čia siekiama įvertinti lėšų panaudojimo tinkamumą bei efektyvumą
7. Kokybė kaip transformacija	Quality as transformation	Šiuo požiūriu kokybė apima pokyčius iš vienos būklės į kitą, kaip vandens virimą ledu. Šis požiūris akcentuoja mokymosi procesą kaip žinių, gebėjimų ir vertybių kaitos šaltinį. Dėl mokinio / studento ir institucijos sąveikos vyksta kokybiniai mokinio / studento pokyčiai. Taigi, kuo kokybiškesnė mokyklos teikiama paslauga, tuo esmingesnius pokyčius patirs mokiniai / studentai. Kokybės vertinimas šioje kokybės paradigmoje nukreiptas ir į procesą, ir į rezultatą – įgytas kompetencijas.
8. Kokybė kaip vystymasis	Quality as development	Šiuo požiūriu mąstyme apie kokybę akcentuojamas nuolatinis teikiamų švietimo paslaugų tobulinimo procesas. Pagrindinis dėmesys skiriamas kokybės kaip kultūros normos plėtrai visoje organizacijoje, nuolatiniam atsinaujinimui. Besimokanti organizacija tampa kokybės prielaida. Statiška ir nesivystanti paslauga jau nėra traktuojama kaip kokybiška

Remiantis 1 –oje lentelėje pateiktomis kokybės apibrėžimo koncepcijomis, siekiama vidaus audito metodikoje išvelgti kokios koncepcijos dominuoja ir kaip jos reiškiasi taikant vidaus auditą. Dažniausiai kalbant apie vidaus auditą akcentuojama vartotojų/klientų poreikių patenkinimo vertinimo kriterijus – t.y. klientų poreikių realizavimas t.y akcentuojama 1 lentelėje pateikta trečioji koncepcija apibrėžianti kokybę, „Kokybė kaip vartotojų / klientų poreikių patenkinimas ir / (ar) viršijimas“. Vartotojas tampa įvairių santykių (politinių, ekonominių, socialinių) pagrindiniu ir svarbiausiu objektu, lemiančiu šių santykių kokybę, jų ilgaamžiškumą ir galutinį rezultatą. (Prakapas, 2008; Targamadžė, 2008). Siekiama, kad organizacijos vykdoma veikla būtų suderinta su vartotojų reikalavimų patenkinimu. Šios kokybės paradigmoje, svarbu organizacijai nustatyti, ką ji vadins savo klientu ir kieno poreikius tenkis. Kas yra tie vartotojai? C. Barczyk (1999) teigia, kad vartotojai firmos atžvilgiu gali būti išoriniai arba vidiniai. Švietimo institucijos teikiamų paslaugų pagrindinis vartotojas yra mokinys kiti vidiniai vartotojai – mokytojai ir kiti darbuotojai. Visuomenė plačiąja prasme ir ypač darbdaviai yra mokyklos paslaugų išoriniai vartotojai. Vartotojų eiliškumas nereiškia jų svarbumo, bet labiau atspindi jų „eilę“ santykyje su paslaugos tiekėju. (Valiuškevičiūtė, 2008; Bukantaitė, 2008, Mikutavičienė ir kt.), paprastai kokybė kaip vartotojų / klientų poreikių patenkinimas suprantama žvelgiant iš dviejų perspektyvų: kliento ir vartotojų. Abu požiūriai tarpusavyje sąveikauja. Vartotojo pasitenkinimą nulems tiekėjo pastangos. Tiekėjo pozicija taip pat priklausys nuo klientų pasitenkinimo. Paslauga bus vertinama kaip kokybiška, atliepus vartotojo lūkesčius. Klientų norai tampa pagrindiniu kokybės matavimo kriterijumi. Tačiau, galima daryti prielaidą, kad klientas dažnai gali nežinoti naujausių tendencijų, nesigilinti į savo poreikius, nemokėti jų apibūdinti, o tiesiog būti nepatenkintas paslauga, net nesuvokdamas kodėl paslauga jo netenkina. Barczykas (1998), teigia, kad kalbant apie klientų poreikių tenkinimą švietimo organizacijoje, svarbus ne tik tai, kad besimokantysis patogiausiai jaustųsi mokymo metu ir susidarytų gerą įspūdį apie jam siūlomas žinias, veiklos metodus ir t.t., kur kas svarbiau, kad buvęs mokinys gyvenime nenusiviltų gautu išsilavinimu. Taigi, adaptuojant švietimo organizacijoje kokybės kaip vartotojų/klientų poreikių patenkinimo apibrėžimą, iškyla aktualus klausimas: Ar gali tėvai, mokiniai ar kiti klientai gebėti apibrėžti koks mokymo kursas efektyviau paruošia juos tolimesniems mokslams šiandien, ar po kelių dešimtmečių?

Klientų reikalavimų tenkinimas – itin subjektyvi veiklos erdvė, kur švietimo organizacijai svarbu atrinkti, išgryninti ir adaptuoti tam tikram išsilavinimo kontekstui geriausius sprendimus.

Galima daryti išvadą, kad vartotojų/ klientų poreikių tenkinimo koncepcija – išorinė (veikla kreipiamą į išorinius klientus), reliatyvi (kiekvienas vartotojas interpretuoja paskaugos kokybę iš savo pozicijų – svarbus subjektyvumo faktorius). Ji yra glaudžiai susijusi su tikslų tinkamumo (angl. Fitness of purpose) samprata, kadangi reikalauja nuolat revizuoti organizacijos

išsikeltus tikslus atsižvelgiant į kintančią situaciją rinkoje. Klientų poreikių identifikavimas ir jų išreiškimas aiškių, konkrečių ir pasiekiamų veiklos reikalavimų forma – svarbiausias šios paradigmos akcentas. Paslaugos kokybiškumo lygį lemia tiek jos teikėjo, tiek kliento pozicija. Manau, šių abiejų kokybės sampratų samplaika geriausiai atspindi vidaus audito metodikos esmę: „Kokybė valdoma nuolat tariantis dėl to, kas yra gerai, kas tobulintina, kaip tobulinti vykdant susitarimus bei galvojant apie klientų tenkinimą. „ (Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika, I d., 2002, p.6). Taigi, galima teigti, kad švietimo kokybės samprata vidaus auditio metodikoje yra kontekstuali ir kintanti. Sutartinė kokybės samprata koreguojama atsižvelgiant į tam tikru laikotarpiu vyraujančius asmens bei visuomenės poreikius, švietimo misijos sampratą ir švietimui keliamus tikslus. Mokslinėje literatūroje (Kirilova, 2008; Barkauskaitė, 2008) teigiama, kad vidinio mokyklos vertinimo (audito) tikslas yra ne pats vertinimas, o mokymasis. Tai augimo premonė tiek individo, tiek organizacijos lygmeniu. Mokymasis kartu ir bendras rezultatų siekimas iškelia naujus poreikius naujas žinių ir įgūdžių spragas, poreikį nuolat augti, tobulėti, tai jau formuoja besimokančią organizaciją, t.y. galima teigti, kad išryškėja kokybė kaip vystymosi samprata (Quality as development) tai atitinka aštuntąją kokybės apibrėžimo koncepciją pateikta 1 lentelėje, šiuo požiūriu mąstyme apie kokybę akcentuojamas nuolatinis teikiamų švietimo paslaugų tobulinimo procesas. Organizacija nuolat apmąsto įgytą patirtį ir veiklos perspektyvas, gautus duomenis verčia į žinias, perduodamas, prieinamas ir suprantamas visiems organizacijos nariams bei reikšmingas sprendimams priimti ir organizacijos esminiams tikslams pasiekti. (Simonaitienė, 2003). Tačiau, pažymėtina, kad mokyklų vidaus auditas nuo pat jo diegimo pradžios buvo siejamas su kokybės vadyba ir vertinamas kaip vienas iš kokybės vadybos elementų. (Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito metodika. I dalis. (2002). Nei pirmajame, nei patobulintame VA metodikos variante nėra aiškių užuominų apie mokyklos, kaip besimokančios organizacijos, kūrimą, tiesiogiai neužsimenama apie mokytojų mokymąsi bendroje veikloje, kaip vieną iš įsivertinimo tikslų. Tiesa, įvardiniame naujosios metodikos straipsnyje VA vadinamas technologija, kuri yra pagrįsta natūraliu mokymusi, tačiau akcentuojamas galutinis rezultatas – ugdymo kokybė, mokytojų atsakomybė už mokyklos veiklą, įtraukimas į mokyklos valdymo procesus ir kt. Labai aiškiai vidaus auditas, kaip kokybės vadybos elementas, atskleidžiamas per vidaus audito paskirtį: „Vidaus audito paskirtis – padėti mokyklos vadovui vykdyti švietimo stebėseną“. Kadangi kitų VA paskirčių nėra įvardyta, galima teigti, kad vidaus auditas dažniausiai pristatomas kaip valdymo proceso dalis. Apibendrinant galima teigti, kad ryškiausiai vidaus audito vykdyme akcentuojamos dvi kokybės apibrėžimo koncepcijos, pateiktos 1 lentelėje: Kokybė kaip vystymasis - Quality as development ir 3. Kokybė kaip vartotojų / klientų poreikių patenkinimas ir / (ar) viršijimas- Quality as fulfilmentand / or exceeding client´s needs.

1.1.2. Auditas - kokybės vadybos ciklo dalis

Literatūroje galima rasti daug praktinių pavyzdžių, kada kryptinga švietimo paslaugų tobulinimo veikla pagerina rezultatų kokybę. Mokyklų plėtros programos (M. Fullan, 1998), Institucinio ugdymo programa (P. Dalin, H.G.Rolff, B. Kleekamp.1999) ir kt. Planuojama ir diegiama daugybė naujovių, turinčių tą patį tikslą – pagerinti švietimo kokybę.

Europos mokyklose įsivertinimas pradėtas taikyti antroje aštuntojo praėjusio amžiaus dešimtmečio pusėje ir buvo susijęs su mokyklų valdymo decentralizacija, mokyklų savarankiškumo ir autonomijos siekiais. Įsivertinimu buvo siekiama sustiprinti mokyklų atsakomybę, įtraukti mokyklos bendruomenes į tobulinimo procesus. Šiandien įsivertinimas yra įvairiais būdais realiai integruotas į daugelio Europos šalių švietimo sistemas. Planuojama ir diegiama daugybė naujovių, turinčių tą patį tikslą – pagerinti švietimo kokybę.

Įsivertinimas Lietuvoje tai pat jau nebe naujiena. Įsivertinimo ir apskritai kokybės vadybos plėtotė yra siūloma kaip vienas iš Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 metams įgyvendinimo antrojo etapo 2008 – 2012 metams prioritetinių tikslų.

Kokybės vadyboje taikomi įvairūs kokybės vertinimo (toliau – VKV) modeliai: Demingo prizas, Malkolmo Beldridžo nacionalinis kokybės apdovanojimas, Europos kokybės apdovanojimas (Europos verslo tobulinimo modelis EFQM), Bendrasis vertinimo modelis (BVM, tai EFQM modelis, adaptuotas viešajam sektoriui), ISO 9000 ir kt. Iš esmės dauguma jų yra arba gali būti panaudoti kaip organizacijos įsivertinimo metodai. Visuose šiuose modeliuose galima išvelgti keletą bendrumų:

- 1) modeliai apima organizaciją kaip visumą, kartu ir jos santykį su aplinka;
- 2) procesai, struktūros skaidomi į sudėtines dalis ir vertinami atskirai;
- 3) VKV modeliuose pabrėžiama, kad įsivertinimo proceso sėkmė visų pirma priklauso nuo to, ar organizacijos aukščiausioji vadovybė ir darbuotojai pritaria pačiai idėjai ir prisiima atsakomybę už ją;
- 4) įsivertinimas dažnai atliekamas kaip vidinis kokybės auditas.

Žinomiausi yra priimti tarptautiniai visuotinės kokybės vadybos standartai ISO 9000, ISO 9001. Pagal šiuos standartus kokybės valdymui būdingas begalinis ciklas: planavimas, vykdymas, analizė, tobulinimas ir vėl planavimas ir t. t. Stebima ir nuolat tobulinama visa kokybės laidavimo veikla visais lygmenimis. Tobulinimas numatomas visoms veikloms, kurių trūkumus parodo analizė. Galima teigti, kad veiklos dėmesio centre yra kliento poreikiai.

VA teorinis pagrindas – bendrieji kokybės vadybos principai ir metodai kuriuos taikydama organizacija nuolat tobulėja, įtraukdama į tobulinimo veiklą darbuotojus ir siekdama kuo geriau

gilintis į vykdomos veiklos specifiką, domėtis švietimo politika, kokybės standartais, ieškoti efektyvesnių veiklos modelių. (Ališauskas, 2002. 4-8 p.)

Lietuvos mokyklos įsivertinimas (vidaus auditas) yra orientuotas į ugdymo procesą. Kazakevičius (2004). Nuo administravimo ir kontrolės turi būti pereinama prie vadybos, veiklos vertinimo, t. y. nuo įvykių kultūros prie procesų kultūros. Vidaus auditas – dalis to, kaip mokyklos procesai gali būti stebimi ir tobulinami. Mokyklos vertinimas (vidaus auditas) – tai sistemingas jos veiklos apibūdinimas ir pokyčių matavimas remian remiantis sutartiniais kokybės rodikliais.

Hopkins (1998) ir Hargreaves (1999) siūlo panašų keturių sandų ciklą: auditas (privalumų ir trūkumų nustatymas), planavimas (tikslų ir priemonių parinkimas, išteklių, atsakomybės paskirstymas, sėkmės kriterijų nustatymas), vykdymas (į tikslus orientuota veikla), vertinimas (veiklos sėkmės matavimas).

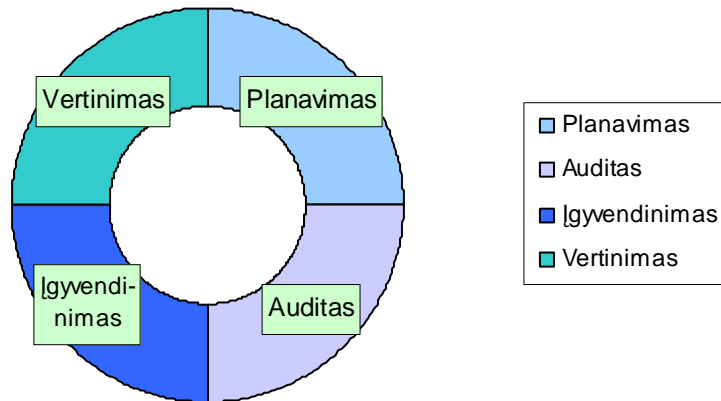
Ališauskas (2002) teigia, kad autoriai patikslina, jog du paskutiniai segmentai neturėtų būti vykdomi nuosekliai vienas po kito, o lygiagrečiai. Taigi, laikydamiesi plano susitarimų, veikiamo, matuojame pažangą, vėl veikiamo sprenddami problemas, kol įvykdome visą suplanuotą projektą ir įvertiname galutinę sėkmę. Tuomet vėl, remdamiesi audito išvadomis, savo šalies, regiono paskelbtais tikslais, savo vertybėmis, turimais ištekliais, sudarome naują veiklos tobulinimo projektą.

Auditas yra neatsiejama kokybės vadybos ciklo dalis. Jame keliami du pagrindiniai tikslai:

- 1) nustatyti mokyklos privalumus ir trūkumus;
- 2) sudaryti pagrindą tolesnei vadybos ciklo eigai. t.y. padėti apsispręsti nustatant mokyklos tobulinimo prioritetus. (Blinstrubas, 2007; Mažrimienė, 2007; Jankuvienė, 2007). M.Lukšienė (2000, p.76) teigia, kad: “Vidaus auditas yra tipinė vadybos ciklo dalis, vykdoma jo pradžioje ir skirta padėčiai įvertinti bei sprendimams pagrįsti:“

- Auditas turi įtakos pažangos vertinimui (siūlo sėkmės rodiklius)
- Vadybos ciklas sukasi nesustodamas, todėl auditas vykdomas reguliariai
- Kokybė valdoma visais lygmenimis (2 pav.), (3 pav.).

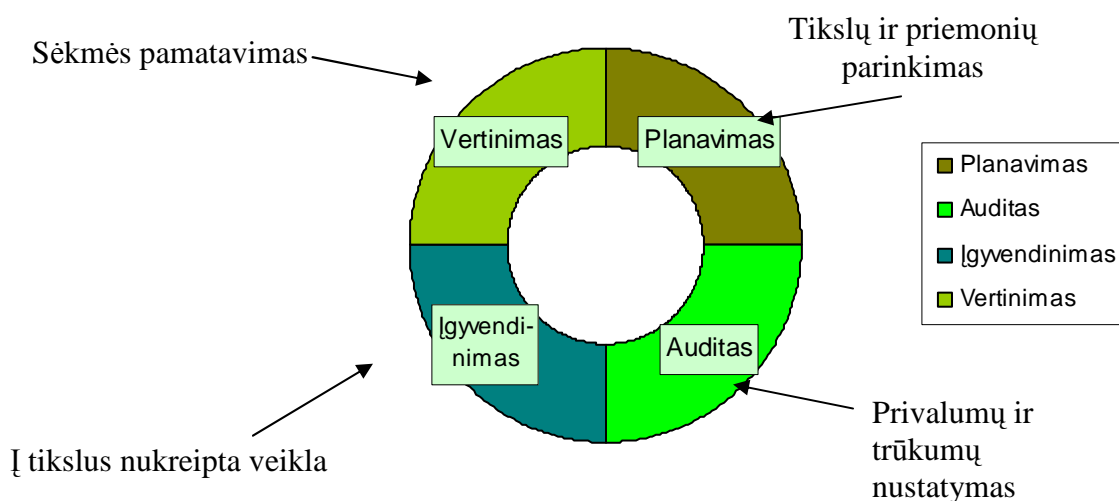
- Nacionalinis lygmuo
- Savivaldybės lygmuo
- Mokyklos lygmuo

2 pav. Kokybės siekimo ciklas (Bendrojo lavinimo VA metodika, 2002)

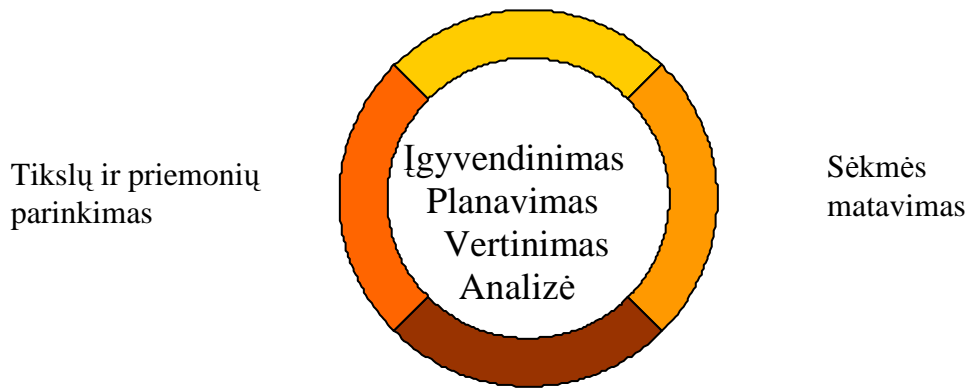
Gali kilti abejonių, kad bus pasiekta tam tikros kokybės ribos, kurias peržengti bus sunku ar neįmanoma. Tuomet vadybos ciklas nutrūks ir neteks prasmės.

Ališauskas (2002, p.23) atkreipia dėmesį, kad kiekvieno naujo vadybos ciklo pradžioje, t. y. kiekvieną kartą atliekant auditą, mokyklos aplinka bus pakitusi. Pasauliniai procesai, šalies raida kels vis naujus iššūkius švietimui, keisis švietimo politikos akcentai, kis bendruomenės profesionalumas, kokybės samprata. Taigi, teks tobulinti kitus dalykus. Vadybos ciklo neturėtų ištikti krizė. Galime teigti, kad tobulėjimui ribų nėra t.y. vidaus auditui tobulėjimo ribų taip pat nėra. (4pav.).

3 pav. Kokybės siekimo ciklas (Bendrojo lavinimo VA metodika, 2002)

Į tikslus nukreipta veikla

Privalumų ir trūkumų nustatymas

4pav. Kokybės siekimo ciklas (Atnaujinta VA metodika, 2007)

Taigi, galima teigti, kad teoriniu aspektu šiuolaikinis švietimo vertinimo pagrindas, nustatantis jo kryptingumą, dažniausiai yra susijęs su kokybės vadybos principų perkėlimu iš verslo administravimo į viešojo administravimo sritį. Kokybė valdoma nuolat tariantis dėl to, kas yra gerai, kas tobulintina, kaip tobulinti vykdant susitarimus bei galvojant apie klientų tenkinimą. Auditas – vieno iš būtinų šio ciklo elementų t.y. vertinimo, vykdymo prioritetų paieškos priemonė. (Ališauskas, 2002).

1.2. Metodikos

1.2.1. Lyginimoji vidaus audito metodikų analizė

Mokyklos vidaus auditas (įsivertinimas), Lietuvos kontekste suprantamas kaip organizacijos savęs vertinimas, nėra išskirtinis vien mūsų valstybės švietimo sistemai būdingas reiškinys, jau realiai integruotas į daugelio Europos šalių švietimo sistemas. Auditas istoriškai siejamas su organizacijomis, užsiimančiomis finansine veikla. Laikui bėgant jis pritaikytas ir kitokio pobūdžio organizacijų veiklai, tarp jų – ir švietimo įstaigai. R. Ališauskas ir R. Dukynaitė (2004) teigia, kad Lietuvoje švietimas buvo vertinamas nuolatos, bet keitėsi vertinimo instrumentai – palaipsniui kuriama objektyvi vertinimo metodika.

Mokyklos vidaus audito metodika Lietuvoje pradėta kurti 1999 m., o 2001 m. buvo išleista knyga „Mokyklos vidaus audito metodika – projektas“, kurioje pateikiamas vidaus audito metodikos projektas ir šešių mokyklų, dalyvavusių bandomajame mokyklos vidaus audito projekte, patirtis. Vėliau, antrajame etape, dalyvavo dar 22 mokyklos, metodika buvo tobulinama.

Metodika buvo patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2002 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 302. Nuo 2004/2005 mokslo metų, vadovaujantis Švietimo ir mokslo ministro įsakymu (2002 Nr. ISAK-302), visose bendrojo lavinimo mokyklose taikoma mokyklos vidaus audito metodika. Tai pirmoji vidaus audito metodika, kuri dažnai vadinta „žaliaja“ (pagal leidinio spalvą). Antroji vidaus audito metodika (patvirtintà švietimo ir mokslo ministro 2007 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ISAK-1469 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 82-3372) buvo sukurta 33 Lietuvos mokyklų, kurios vykdė projektą „Kaip mums sekasi?“, tai atnaujinta 2002 metų vidaus audito metodika, kadangi pirmoji vidaus audito metodika kaip tegia L.Gudaitė (2008) „pirmoji vidaus audito metodika mokykloms buvo gana sudėtinga, sunki, apkraunanti darbu su daugybe popieriu, kelianti abejonų dėl naudingumo, o kai kurios mokyklų bendruomenės dar buvo „žalios“ optimaliai vykdyti įsivertinimo procesus mokykloje.“ Tačiau buvo nemažai mokyklų, kurios jau nuo 2000 m., kai parodė „žaliosios“ vidaus audito metodikos projektas, į įsivertinimo procesus pažvelgė labai pozityviai, išvelgė naudą ir aktualumą. Todėl pačioms mokykloms buvo pasiūlyta supaprastinti metodiką, labiau pritaikyti ją prie realaus mokyklos gyvenimo, pasinaudoti vykdymo patirtimi, pateikti vykdymo pavyzdžių, įvairių mokyklų iliustracijų, aprašyti sėkmingo įsivertinimo patirtį.

Keisti vidaus audito rodiklius reikėjo ir dėl įvykusių švietimo pokyčio. Nuo 2002 metų Lietuvos švietime keičiasi ugdymo turinio samprata, bendrosios programos; svarbiausiu veiklos akcentu tampa pamokos kokybė. Atsirado nemažai su vertinimu susijusių dokumentų:

- Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata (2004, Nr. ISAK-256);
- Mokyklų vadovų atestacijos nuostatai (2005, Nr. ISAK-1521, jų pakeitimas 2008, Nr. ISAK-1228);
- Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika (2005, Nr. ISAK-1557);
- Valstybės švietimo stebėsenos tvarkos aprašas (2005, Nr. ISAK- 2240);
- Bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės audito tvarkos aprašas (2007, Nr. ISAK-587);
- Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategija (2007, Nr. ISAK-970);
- Mokytojų atestacijos nuostatai (2007, Nr. ISAK-1578).

Kadangi tiek senoji, tiek naujoji įsivertinimo metodika yra aktuali tyrimui, todėl bus aptartos abi vidaus audito metodikos, ir metodikos principai, naudojami empirinėje dalyje, tyrimui pagrįsti,

Dabartinis vidaus auditas atsirado XX a. Didžiausia tarptautinė auditorių sąjunga yra Vidaus auditorių institutas (angl. The Institute of Internal Auditors), įkurtas 1941 m. Pirmas vidaus auditorių uždavinys buvo buhalterinės apskaitos tikrinimas. Lietuvoje po ilgesnės

pertraukos pradėjus kurtis privačioms įmonėms, atsirado įvairių audito įstaigų ir auditorių. Audito būtinumą sąlygojo bendro kapitalo įmonių ir įstaigų atsiradimas, nesąžiningi verslininkai, žemas privačiose įmonėse buhalterinę apskaitą vedančių žmonių kvalifikacijos lygis. Kaip jau minėta, bendrojo lavinimo mokyklos taip pat taikoma audito metodika. LR ŠMM teisės aktai, įgaliojantys vykdyti švietimo įstaigos veiklos įvertinimą, reglamentuoja vidaus ir išorės auditą. „Mokyklų vertinimas būna arba vidaus (savęs vertinimas), arba išorės, arba derinami abu būdai. „Išorės auditas skirtas mokyklai atsiskaityti ir visoje šalyje vykstantiems procesams stebėti, vidaus – mokyklos raidai skatinti.“ (Lietuvos švietimas 2001, 2002, p.125). Kaip teigia R. Ališauskas (2002, p.4) “ Skiriami du audito tipai: vidaus ir išorės.“ Akivaizdus skirtumas tas, kad vidaus auditas atliekamas pačios mokyklos pastangomis, o išorės auditą vykdo atvykę mokyklos specialistai bei konsultantai. Taigi, galima daryti išvadą, kad vidaus auditas tai patikrinimas, kurį atlieka pati organizacija, mokykloje į šį procesą įtraukiami mokyklos padaliniai ir darbuotojai, o išorės auditas atlieka aukštesnių švietimo lygmenų atstovai, nepriklausomi specialistai, kurie yra įgyję tam tikrą profesinę kvalifikaciją. Kadangi magistro darbui aktualus vidaus auditas, todėl aptartinas jo tikslas, paskirtis, taikymo ypatumai.

„Mokyklos vidaus auditas yra nuolatinis, kruopštus reflektavimo procesas, įtraukiantis visus mokyklos dalinius bei darbuotojus, kurio tikslas – išnagrinėti mokyklos darbo aspektus, išskirti privalumus ir trūkumus bei parengti planus, kaip patobulinti mokyklos veiklą“. (Bendrojo lavinimo metodika I dalis, 2002, p.17). „Mokyklos vidaus auditas – veiklos kokybės nustatymas, kurio metu vertintintojas ir vertinamasis sutampa“. (Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašas, 2007, 1p.). Valstybinėse švietimo srategijose 2003-2012 metų (2003, Nr. IX-1700) nuostatose teigiama, kad mokyklų audito pagrindinis tikslas – skatinti švietimo kokybę ir veiksmingumą. R. Dukynaitė ir R. Ališauskas (2004) kalbėdami apie vidaus audito paskirtį akcentuoja, kad jo paskirtis – įvertinti situaciją, nustatyti mokyklos stipriąsias, silpnąsias puses, prioritetus. Vidaus audito paskirtis mokslininkų traktuojams įvairiai, tačiau esmė išlieka ta pati t.y. auditas yra privaloma, patikima priemonė skirta planuoti tai ką reikia tobulinti, kuri atliekama įtraukiant visus mokyklos darbuotojus.

Kaip jau minėta, mokyklos vidaus audito metodika sukurta remiantis Škotijos modeliu. Škotijos vidaus audito modelis pasirinktas todėl, kad jis – požymių sistema, pagal kurią mokykla gali įsivertinti savo darbo kokybę, susietą su nauda mokiniui. Rodiklių taikymas padeda pamatuoti konkretų mokyklos veiklos aspektą pagal tam tikrus požymius, nustatyti mokyklos veiklos privalumus ir trūkumus. Tai padeda išsikelti prioritetus rengiant mokyklos strateginį planą, teikia galimybes priimti tinkamus sprendimus dėl mokyklos tobulinimo sričių. Trumpai aptarsime Škotijos modelį: *How Good is Our School?* (1996).

- Savęs vertinimas pagal darbo rezultatų indikatorius. Metodas aprašo, kaip mokyklų inspektoriai vertina mokyklų darbo kokybę, ir pateikia mokykloms savęs vertinimo modelį. Išskiriami 7 indikatorių grupių aspektai.
- Mokyklos vertina savo darbą šešių balų skalėje. Pateikiami tik 2-ojo ir 6-ojo lygių aprašymai, kad mokyklos galėtų sukurti savo lygių aprašymus.

Tai dualinė sistema (išorės ir vidaus). Panaši į mūsų šalies įsivertinimo rekomendacijas, ypač į ankstesnį vidaus audito variantą. (2002). Škotija taip pat kas keleri metai keičia ir tobulina mokyklų vertinimo sistemas. Labai svarbu, kad mokyklos pačios sukurtų vertinimo lygių aprašymus, atsižvelgdamos į savo kontekstą.

Škotijos vidaus audito modelis adaptuotas atsižvelgiant į Lietuvos situaciją ir poreikius, bendrą mūsų šalies vertinimo, įsivertinimo ir atsiskaitomumo kultūrą.

Mokyklos vidaus auditą sudaro dvi dalys: platusis auditas – visos mokyklos veiklos vertinimas pagal septynias (VA metodika, 2002) veiklos sritis, pagal penkias (VA metodika, 2007) ir gilusis auditas – pasirinktos srities vertinimo analizė.

Platusis auditas vykdomas kiekvienais metais, o per trejus metus turi būti atliktas visų veiklos sričių giluminis auditas. Platusį auditą atlieka mokyklos mokytojai analizuodami visas veiklos sritis, įvertindami kiekvieną veiklos rodiklį ir pagalbinį rodiklį pagal keturių lygių skalę.

Atlikdami platusį auditą remiasi savo patirtimi ir nuomone. Platusis auditas suteikia pradinės informacijos apie mokyklos veiklą, padeda nustatyti privalumus ir tobulintinas sritis.

Pasirinkus tam tikrą vertinimo sritį detalesnei analizei, atliekamas gilusis auditas. Suplanuojama veikla. Analizuojant pasirinktą sritį išstudijuojami veiklos rodikliai, pagalbiniai rodikliai, iliustracijos antru ir ketvirtu lygiu, pateikiami požymiai. Rekomendacijos yra audito metodikoje, bet kiekviena mokykla pritaiko iliustracijas ir požymius savo mokyklai. Pasirenkama, kokiais metodais ir iš kokių šaltinių rinkti duomenis. Kuriamos iliustracijos, požymiai, rašomi vertinimo metodai, aptariama. Susitariama dėl kokybės, aptariama iliustracijos, požymiai, metodai ir šaltiniai mokytojų susirinkime. Darbo grupė rengia vertinimo instrumentus (klausimynus, anketas ir kt.), renka ir apdoroja duomenis. Duomenis renka grupės nariai. Jie stebi mokyklos veiklą, dalyvauja renginiuose, fiksuojas tebeįėjimo duomenis. Atlikus VA, darbo grupėms pristatomi rezultatus, mokslo metų pabaigoje KVA grupė apibendrina, parengia ir pristato bendruomenei mokyklos vidaus audito ataskaitą.

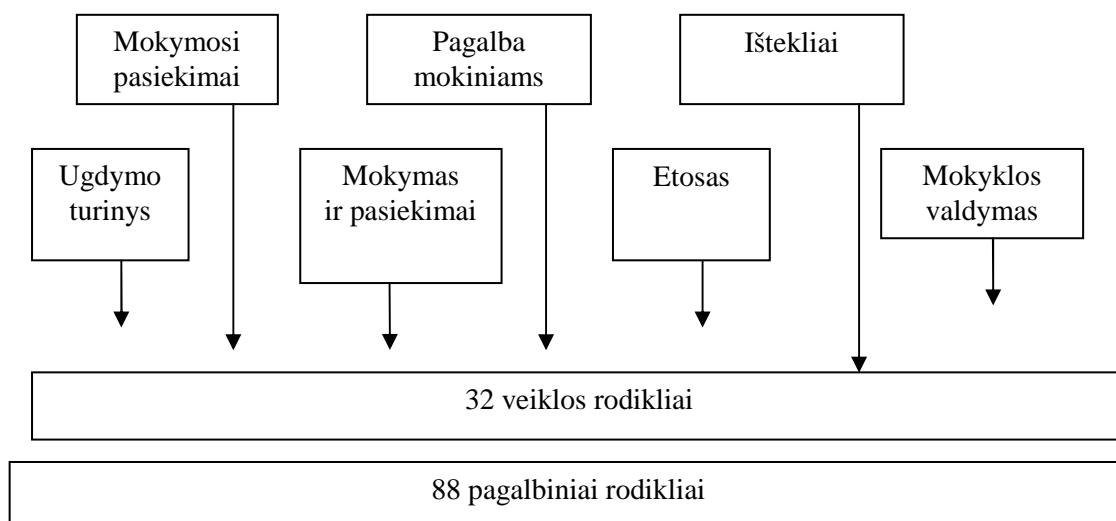
Nuo 2002 m. Lietuvos švietime keičiasi ugdymo turinio samprata, bendrosios programos; svarbiausiu veiklos akcentu tampa pamokos kokybė. (Račkauskienė, 2009). Akivaizdu, kad kyla klausimas, kokie esminiai pakeitimai buvo padaryti siekiant kokybiškiau įvertinti mokyklos veiklą. Kokie skirtumai ir panašumai tarp 2002 metų vidaus audito metodikos, kurios mokyklos dažnai vadina “žaliaja“ metodika ir tarp atnaujintos 2007 metų vidaus audito metodikos?

Kaip teigia, L. Gudaitė „Bendrojo lavinimo mokyklos įsivertinimo rekomendacijose“ (2008, p. 6). Nacionalinės mokyklos vertinimo agentūros Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo skyriaus vedėja „daugiau yra panašumų, nei skirtumų“. Įsivertinimą reglamentuoja LR Švietimo įstatymas (2003, Nr.IX-1630).

Pirmiausia aptarsime kiekvienos vidaus audito metodikos pagrindinius principus ir taikymo galimybes. Siekiant kuo tiksliau įvertinti mokyklos veiklą, „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika“ (2002, Nr. 302), įsigaliojusi nuo 2002 m. rugsėjo mėn. 1. d., apima septynias mokyklos veiklos sritis, pateiktos 2 – oje lentelėje, atskleidžiančias pagrindinius mokyklos veiklos aspektus:

1. ugdymo turinys (ugdymo planai, ugdymo programos, mokytojų veiklos planavimas);
2. mokymosi pasiekimai (mokymosi rezultatai, egzaminų, standartizuotų diagnostinių testų rezultatai, bendroji pasiekimų kokybė);
3. mokymasis ir ugdymas (ugdymo proceso kokybė, mokymosi kokybė, moksleivių poreikių tenkinimas, vertinimas kaip ugdymo proceso dalis, bendravimas su tėvais;
4. pagalba moksleiviams (mokyklos mikroklimatas, asmens plėtra ir socialinių gebėjimų ugdymas, profesinis švietimas, moksleivių polinkių, gebėjimų ir profesinio švietimo dermė, pedagoginės pagalbos efektyvumas, specialiųjų poreikių moksleivių ugdymas);
5. etosas (mokyklos aplinka, mokytojų ir mokinių santykiai, mokyklos nuostatos mokinių elgesio atžvilgiu ir pan.; mokyklos kultūra, mokyklos bendruomenė ir savivalda, mokyklos ryšiai);
6. ištekliai (mokymo bazė ir sąlygos, aprūpinimas ištekliais, materialiuųjų išteklių tvarkymas ir panaudojimas, personalo politika, efektyvus personalo patirties panaudojimas, pedagogų tobulinimasis ir vertinimas, mokyklos finansinių išteklių valdymas;
7. mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas (vidaus auditas, mokyklos strateginis planas ir metinė veiklos programa, jų įgyvendinimas, mokyklų vadovų veiklos efektyvumas)

„Senoji“ bendrojo lavinimo mokyklos VA metodika (2002)

Kiekvienoje vertinimo srityje išskiriami mokyklos veiklos rodikliai ir pagalbiniai rodikliai, kurie nuodugniau atskleidžia įvairius vertinimo sričių aspektus. Įsivertinimas turi prasmę tada, kai jis pagrįstas, objektyvus, patikimas, todėl reikia remtis vertinimo kriterijais. Veiklos rodikliai ir yra atskirų veiklos sričių vertinimo kriterijai. Mokyklos veiklos rodikliai sudaro galimybę geriau atskleisti vertinimo sritį, padeda pamatuoti ir įvertinti mokyklos veiklą, apibrėžia siekiamą rezultatą. Rodiklių sistema yra vientisa. Kiekvienas veiklos rodiklis priklauso vienai veiklos sričiai. Kiekvienas veiklos rodiklis turi pagalbinius rodiklius, kurie tiksliau atskleidžia veiklos rodiklio esmę. Kiekvienam pagalbiniam rodikliui kuriama iliustracija, padedanti atpažinti procesus, vykstančius mokykloje, palyginti su tuo, kas aprašyta iliustracijoje. Pateikiami ir požymiai, padedantys ieškoti konkrečių įrodymų, atskleidžiančių iliustracijose aprašytų procesų realų vyksmą. Kiekvienas pagalbinis rodiklis įvertinamas keturiais lygiais.

Naujajame „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos apraše“ (2007, Nr.

ISAK-1469), įsigaliojusiam nuo 2008 m. rugsėjo 1 d., pateikiamos vertintinos penkios mokyklos veiklos sritys ir temos, pateikiamos 3 lentelėje.

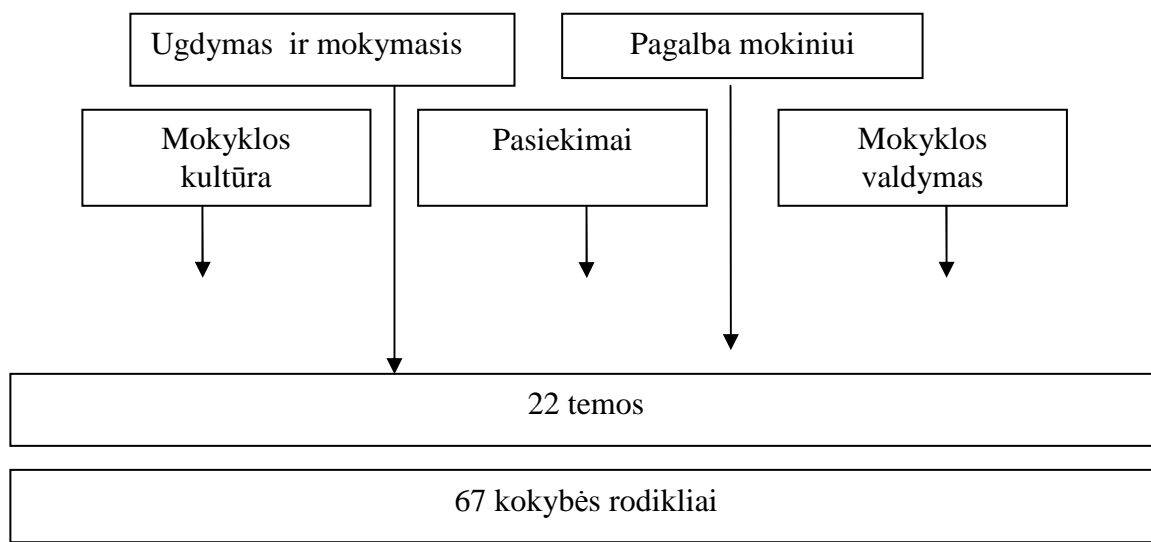
1. mokyklos kultūra (etosas, pažangos siekiai, tvarka, mokyklos ryšiai);
2. ugdymas ir mokymasis (bendrasis ugdymo prognozavimas, pamokos organizavimas, klasės valdymas, mokymo kokybė, mokymosi kokybė, mokymo(si) diferencijavimas, vertinimas ugdant);
3. pasiekimai (pažanga, mokymosi pasiekimai);

4. pagalba mokiniui (rūpinimasis mokiniais, pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba, specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas, pagalba planuojant karjerą, tėvų pedagoginis švietimas);

5. mokyklos strateginis valdymas (mokyklos strategija, mokyklos įsivertinimas, vadovavimo stilius, personalo valdymas, materialiausių išteklių valdymas).

3 lenelė

Atnaujinta bendrojo lavinimo mokyklos VA metodika (2007)

Taigi, galime daryti išvadas, kad mokyklos veikla suskirstyta į sritis (vietoj 7 liko 5), temas (vietoj 32 liko 22; tai detalesni, patikslinti sričių aspektai – buvę veiklos rodikliai) ir kokybės rodiklius (jų buvo 88, liko 67; tai buvę pagalbinių rodikliai). Veiklos rodiklis (jų yra 67)– tai pats smulčiausias mokyklos veiklos matmuo; pasiektą jo lygį (iš keturių galimų) nustato pati mokykla. Atsižvelgdama į savo kontekstą ir vadovaudamasi

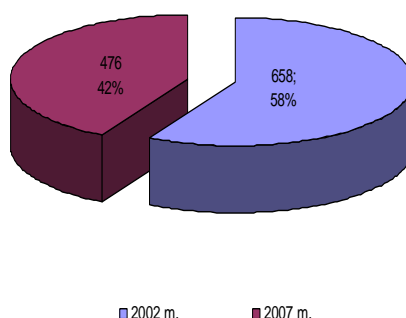
aprašė pateiktais veiklos rodiklio paaiškinimais mokykla turėtų parašyti visų 67 rodiklių 4-ojo ir 2-ojo lygio iliustracijas. Tik tada reikėtų rinkti įrodymus arba duomenis, kad būtų galima nustatyti, kurį aprašytosios iliustracijos lygį atitinka nagrinėjamas veiklos rodiklis. Šitokios procedūros buvo numatytos ir „žaliojoje“ metodikoje, tik joje buvo pateiktos pavyzdinės 4-ojo ir 2-ojo lygio iliustracijos visoms Lietuvos mokykloms. Naujajame apraše pateikti rodiklių paaiškinimai, o dėl iliustracijų mokyklos tariasi savo mokytojų bendruomenėje, kad atskleistų savosios mokyklos savitumą ir ieškojimus. Siekiant kiek įmanoma objektyviau vertinti švietimo įstaigos ugdymo ar atskirų jos veiklos sričių kokybę bei jos pokyčius konkrečiu laiku, remiamasi santykinai lygiaverčiais sutartiniais vertinimo matmenimis, įvertinimo lygiais, kurie pateikti 4 lentelėje. Rodikliai išreiškiami sutartiniais vertės kriterijais požymiais. Požymių visuma atskleidžia realią įstaigos vertinamos veiklos srities kokybę.

Įvertinimo lygiai liko tokie pat kaip ir senojoje metodikoje:

	4	3	2	1
Įvertinimas	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Nepatenkinamai
Įvertinimo apibūdinimas	Vyrauja teigiami Požymiai, stipriosios savybės	Stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų	Yra rimtų trūkumų	Vyrauja trūkumai
Aprašomieji Kokybės epitetai	Gerokai viršija vidurkį, veiksminga, labai gera, išskirtina, savita...	Viršija vidurkį, gerai, tinkama, paveiki	Nebloga, vidutiniška. Neišskirtinė, nesistemiška	Prasta, neveiksminga, neperspektyvi, silpna
Išvada	Skleisti už mokyklos	Skleisti mokykloje	Tinkama, bet tobulintina	Reikalinga skubi pagalba

Ką mokyklai gali duoti vidaus auditas? Pirmiausia jis turėtų keisti santykius mokykloje, padėti kurti nuostatą dirbant džiaugtis ne tik didelėmis, bet ir mažomis sėkmėmis. Vidaus auditas yra technologija, kurią verta įvaldyti, kaip kompiuterį ar kitokią technologiją.

Abi metodikos naudojamos vertinat mokyklų veiklą.

5pav. Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika.

Vidaus audito duomenys (2007-2008 m.m.) / (N=1138) <http://www.nmva.smm.lt/>
2007-2008 m. m. Vidaus audito ataskaitų suvestinė (Nacionalinė vertinimo agentūra)

Taigi apibendrinant įvairius įsivertinimo aspektus, galima daryti išvadas, kad vidaus auditas yra priemonė mokyklos bendruomenės nariams susikalbėti tarpusavyje, ugdanti bendrąją vertinimo kultūrą, burianti bendruomenių narius komandiniam darbui. Iš mokyklų praktikos, stebėjimų galima daryti išvadas, kad ši vidaus audito metodika neįspaudžia mokyklos į rėmus, suteikia jai kūrybinės laisvės, suartina mokyklos bendruomenę, skatina bendradarbiauti siekiant

bendrų tikslų, gerinant ugdymo kokybę. Ugdymo kokybė matuojama ugdymo proceso metu įgytomis žiniomis, gebėjimais ir įgūdžiais, vertybinėmis nuostatomis.

1.2.2. Vertinimo ir informavimo principai

Vertinimo principais arba bet kuria politika, kuria siekiama gerinti kokybę, turi būti grindžiama konkrečiais, pamatuojamais tikslais., tam tikslui švietimo sistemose, mokyklų, valstybių narių ir tarptautiniu lygiu diegiami konkretūs rodikliai. Visa tai įvardijama kaip naujos vertinimo kultūros formavimasis. Europos Sąjungos politinis kontekstas, gerinti ES švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir efektyvumą, diegiant suderintas kokybės užtikrinimo sistemas. „Mokyklų veiklos kokybės vertinimas – privaloma Europos švietimo sąlyga, siekiant realizuoti Lisabonos strategiją“ – teigiama ES Švietimo ir kultūros komisijos dokumentuose (2004). Skirtingi įsivertinimo ir vertinimo modeliai diskutuojami ir įgyvendinami Jungtinėje karalystėje, Prancūzijoje, Vokietijoje bei kitose Europos šalyse.

Lietuvoje, kaip lygiavertėje europinės švietimo kaitos šalyje diegiama veiklos įsivertinimo ir vertinimo kultūra. Dėmesys kreipiamas ne veiklą reglamentuojančių dokumentų analizę ir bausmių skyrimą, o į veiklos kokybinį vertinimą, kai tiesiogiai stebimas procesas, bendraujama su mokytojais, mokiniais, mokyklos administracija ir kitais mokyklos darbu suinteresuotais asmenimis.

Europinė kokybės valdymo modelių diegimo patirtis rodo, kad kai siekiama diegti procesą, kuriame ne kaltinimai, o mokyklos tobulėjimas laikomas esminiu vertinimo tikslu, svarbi yra vertintojų kvalifikacija ir kompetencija. Siekiant įsivertinti organizacijos veiklos kokybę, organizacijos nariams reikia gebėti rinkti duomenis, juos apdoroti bei interpretuoti, remiantis procedūrų rezultatais, rekomenduoti ar patiems rengti tobulinimo planus. Taip pat svarbios asmeninės atsakomybės už vertinimo objektyvumą ir nuolatinio siekio tobulėti nuostatos.

Vertinimas turėtų būti pagrįstas tam tikrais principais. Remiantis H.Simons (2002) galima įvardinti šiuos principus:

- Komandinio darbo svarba – Ataujintoje VA metodikoje (Rakauskienė, 2008, p.16) teigiama, kad “Reflektuoti, įsivertinti reikia ir bendro darbo rezultatus – ne vien asmeninio. Nepakanka kiekvienam mokytojui tai daryti patyliukais – tam reikia susiburti. Kitaip – anksti daryti išvadą, kad jau viską darome gerai. Čia kaip krepšinio rungtynėse: nepakanka vien gero vieno ar kelių žaidėjų žaidimo – reikia ir komandos darbo“
- Vertinimui svarbūs žmogiškieji ir laiko išteklių – jei siekiama, kad vertinimas turi tapti nuolatinio procesu ir nepareikalautų daug laiko sąnaudų. Pasak R.

Ališausko (2002, p.4) „vienu iš esminių vidaus audito trūkumų mokytojai laiko tai, kad jiems tenka gaišti nemažai laiko, kurį galėtų skirti moksleivių ugdymui.“, tačiau tyrimais įrodyta, kad investicijos į auditą profesionaliai jį taikant atsiperka (C.Barczyk, 1998). Tačiau, preliminariai galima teigti, kad sudėtinga atlikti vidaus auditą profesionaliai, nes ne visi mokykloje dirbantys mokytojai turi galimybę lankyti seminarus, susipažinti su vidaus audito metodikos rekomendacijomis ir pan. dėl to nėra tinkamai pasiruošę atlikti vidaus audito rezultatų analizę ir ją kokybiškai interpretuoti.

- Vertinimas turi būti pagrįstas išsamia analize. Kiekvienais metais mokykla turi atlikti „platus“ auditą ir pasirinkti vis kitą sritį detalesnei analizei.
- Vertinimas turi skatinti tobulėjimą – kai jau minėjome vienas iš vidaus audito tikslų yra – tobulėjimas, todėl, manau galima teigti, kad vidaus audito metodika skaitina tobulėjimą, vadinasi, kalbėdami apie vidaus auditą kalbame ir apie vertinimą.

Taigi, galima teigti, kad visus šiuos vertinimo principus atitinka vidaus audito metodika.

Labai svarbu, pažymėti, kad labai svarbus yra vertinimo pritaikomumo aspektas. Tam tikslui remiantis Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika (2002, p.12) bus įvardinti Švietimo įstaigos vidaus audito vertinimo tikslai:

- Suteikti švietimo įstaigai vertybinį pobūdį ir stiprinti visuomenės pasitikėjimą švietimo įstaiga;
- Vidaus vertinimu grįsti švietimo įstaigos kaitos strategiją;
- Nusistatyti kaip įstaigai, atsižvelgiant į jos socialinį, kultūrinį, edukacinį kontekstą, paskirti, sekasi įgyvendinti valstybinių dokumentų išskeltus bendruosius asmens ugdymo tikslus, vertybes ir principus;
- Nusistatyti, kaip švietimo įstaigos organizuojamos ugdymo procesas padeda įgyvendinti uždavinius, išskeltus ugdymo turinį reglamentuojančių dokumentų;
- Įsivertinti švietimo įstaigos būklę: stipriąsias sritis, neigiamus reiškinius, tobulinti būtinas sritis;
- Įsivertinimo pagrindu kurti įstaigos tobulinimo strategiją, kurios kryptys būtų: daryti švietimo įstaigą geresnę visiems klientams ir kiekvienam skyriui, telkti dėmesį į aukštesnius kleintų pasiekimus, valdyti kaitos procesą, t.y. suvokti ir tikslingai panaudoti reikšmingiausius pasiekimus;
- atskleisti kiekvieno švietimo įstaigos bendruomenės nario prisimtą atsakomybę, asmeninį tobulėjimą, įnašą į švietimo įstaigos veiklos kaitą;
- sukurti vidaus vertinimo kultūrą;

- sukurti vidaus vertinimo bendradarbiavimo tinklą;
- suteikti objektyvią informaciją apie švietimo įstaigos ar jos atskirų sričių būklę savo įstaigos klientams;
- įstatymo lydimųjų aktų nustatyta tvarka teikti reikalingus duomenis kuriamoms duomenų bazėms.

Galima teigti, kad toks vertinimas yra veiksmingas, nes jis atliekamas sistemingai ir procesas vertinimo vyksta nuolat. Pasak Stonerio (1999, p.36) R.E. Freeman'o ir D.R. Gilberto (1999) „vertinimo sistema iš ją supančios aplinkos ima išteklius, perdirba juos ir grąžina atgal į tą aplinką kaip rezultatus“. Išteklių gali būti žmonės, pinigai, informacija ir pan. Pagrindiniai vertinimo sistemos išteklių, jos rezultatai – informacija. Vidaus audito metodika ir pagrįsta tuo, kad reikalinga informacija iš švietimo institucijos susiteminama ir po to pateikiama apibendrinta informacija apie kokybės būklę švietimo institucijoje ir jos tobulinimo galimybes. Taigi švietimo įstaigos vertinimas – tai sistemingas jos veiklos apibūdinimas ir pokyčių matavimas remiantis sutartiniais kokybės rodikliais. Kadangi šiame tyrime analizuojamos bendrojo lavinimo mokyklos, todėl tikslinga akcentuoti mokyklos vertinimo paskirtį, remiantis VA metodika (2002):

- Ugdomoji – vertinama tam, kad mokyklos veikla ar kuri nors jos sritis būtų tobulinama.
- Apibendrinamoji – vertinama atsiskaitant už tam tikrą atliktą darbą.
- Sociopolitinė – vertinama norint susilaukti visuomenės palaikymo, paramos, pritarimo.
- Administracinė – vertinama norint patobulinti valdymo funkcijas (ugdymo turinio, procesų kaitos, kokybės, administravimo).

Vertinant mokyklą siekiama atsakyti į tris esminius klausimus:

- Kaip sekasi mokyklai?
- Kas parodo sėkmės laipsnį?
- Ką artimiausiu metu reikėtų daryti, kad mokyklos veikla tobulėtų?

Švietimo įstaigos veiklos arba atskiros jos srities kokybė matuojama remiantis sutartiniais rodikliais. Rodiklių sistema aprėpia tokius aspektus:

- kaip švietimo įstaiga atsižvelgia į savo socialinį, kultūrinį, kontekstą, išteklius, paskirtį, ugdymo tikslus, esamų arba potencialių klientų poreikius;
- kaip įgyvendinami nacionaliniai ir regioniniai švietimo tikslai, siekiama idealų ir formuojamos vertybės;
- kaip įstaigos ugdymo procesas ir rezultatai atitinka pagal jo paskirtį nustatytus standartus ar normas;
- kokių privalumų turi švietimo įstaiga, palyginti su kitomis tos pačios paskirties švietimo įstaigoms;

Taigi, švietimo įstaigos vidaus vertinimas – tai įstaigos bendruomenės susitarimu atliekama švietimo įstaigos ar atskirų jos veiklos sričių būklės, veiklos, pastangų, rezultatų analizė, jų kokybės apibūdinimas pagal sutartinius rodiklius bei pokyčių nustatymus, galimybių, perspektyvų numatymas. Remiantis bendrojo lavinimo mokyklos VA metodika (2002, p.14) vidaus audito vertinimas pagrįstas šiais principais:

- Vertinimas – ne vienkartinis veiksmas, o procesas
- Svarbiausias vertinimo subjektas – ne asmuo, o institucija
- Vertinimas institucionalizuotas ir dera prie įprastos įstaigos veiklos struktūros
- Vertinimo procesui pritaria dauguma švietimo įstaigos pedagogų
- Vertinimas pagrįstas švietimo įstaigos vidaus audito taisyklėmis ir iškeltais įstaigos paskirtį atitinkančiais ugdymo tikslais
- Vertinimas tapęs kasdieniu tobulėjimu poreikiu ir kaitos proceso postūmiu.

Kadangi, kaip jau minėta, šio tyrimo svarbus aspektas yra informacijos analizė, kuri pateikiama atlikus vidaus auditus bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse, todėl svarbu aptarti pagrindinius informavimo principus.

Informavimo principai

Mokslinėje literatūroje aprašomi įvairūs vertinimo ir tobulinimo principai, būdai, metodai bei sąlygis (Puškorius, 2004; Targamadžė, 2001; Simonaitienė, 2003 ir kt.)

Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika (2002) grįstas vertinimas yra kokybinis, tai yra aprašomasis ar apibūdinamasis. Jis remiasi ne matavimais, o kriterijais. Išorinėms reikmėms – atsiskaitymui ir informavimui apie mokyklų veiklą – šis vertinimas tinka tiek, kiek kriterijai yra visuotinai, vienodai suprantami ir taikomi. (Navickaitė 2006; Vaicekauskienė 2006). Galima teigti, kad tai yra vidaus audito metodikos ne tik trūkumas, bet ir privalumas: nors gali būti vertinama subjektyviai, tačiau pats vertinimo procesas jau ugdo nacionalinį susitarimą, kas laikytina geru mokyklos darbu, ir bendrą jo aptarimo kalbą, tačiau galima daryti prielaidą, kad norit realiai ir objektyviai įsivertinti teikiamos paslaugos kokybę, mokyklų bendruomenės yra sunku pasirinkti informacijos rinkimo metodus ir instrumentus, organizuoti procedūras ir naudoti surinktą informaciją rengiant rekomendacijas mokyklos veiklos tobulinimui ir informavimui.

Kalbant apie šį tyrimą aktualiausias tampa ketvirtasis vidaus audito etapas – atsiskaitymas ir informavimas. Šiame ketvirtajame etape, parengiama ir mokyklos bendruomenei pristatoma vidaus audito rezultatų ataskaita. Kiekviena mokykla pati nusprendžia, kaip tai padaryti, nes kaip teigiama vidaus audito metodikoje (2002, p.64) „tai vienas svarbiausių mokyklos vidaus audito proceso įgyvendinimo sudedamųjų dalių, nors per visą mokyklos įsivertinimo procesą mokyklos

bendruomenė apie jo vyksmą ir rezultatus įvairiais būdais informuojama“. Be to, kaip pažymima tiek moksliniuose, tiek ir metodiniuose šaltiniuose (Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika, 2002; Fullan, 1998; Simonaitienė, 2003), vidaus audito duomenys naudotini:

- švietimo įstaigos tobulinio strategijos kūrimui,
- veiklos tobulinimo procesui incijuoti bei vykdyti;
- švietimo įstaigos duomenų bazei kaupti;
- švietimo įstaigos atsiskaitymui bendruomenei
- ataskaitoms steigėjams, rėmėjams, vietos politikams;
- įstatymo lydimųjų aktų nustatyta tvarka kiekybinių ir kokybinių duomenų savivaldybės regionų, monioringo duomenų bazėms;

Per visą įsivertinimo procesą mokyklos bendruomenė įvairiais būdais nuolat informuojama apie jo vyksmą ir rezultatus. Vertinimo duomenys yra konfidencialūs, tačiau mokykla savo nuožiūra gali ir rekomenduotina juos teikti kitiems asmenims ir institucijoms. Remiantis Bendrojo lavinimo ir Lietuvos Respublikos ir švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30d. įsakymu (2009, Nr. ISAK -607) „informavimas yra pageidautinas ir mokyklai naudingas“. Ši informacija turėtų būti skelbiama viešai: dedama internete, skelbiama regioninėje spaudoje ir pan. Daugelį mokyklos klientų domina labai konkreti, lakoniška, aiškiai suprantama ir suvokiama informacija apie bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybę. Viešas veiklos įsivertinimo rezultatų parodymas yra reikalingas tam, kad tinkamiausiu būdu būtų galima gauti paramą būtinoms mokyklos veiklos tobulinimo priemonėms įgyvendinti, galėtų lyginti savo mokyklos veiklos aspektus su panašaus konteksto mokyklų veiklos aspektais. Mokyklos steigėjui, nacionalinio lygmens švietimo institucijoms tokia įsivertinimo informacija padėtų geriau pažinti bendrojo lavinimo plėtotės tendencijas savivaldybėse, šalyje ir n umatyti tolesnius veiksmus, leidžiančius paremti mokyklas, galėtų skleisti gerą patirtį. Galima teigti, kad audito duomenys yra labai svarbi informacija tai ryšių su visuomene plėtojimo veiksnys, padedantis esamiems ir potencialiems klientams tiksliau ir patikimiau sužinoti apie teikiamų švietimo paslaugų privalumus ir tobulintus aspektus. Egzistuoja nuomonė, kad nepriklausomai nuo kokybės vadybos modelio, informacija yra viena iš sudėtinių kokybės gerinimo proceso dalių.

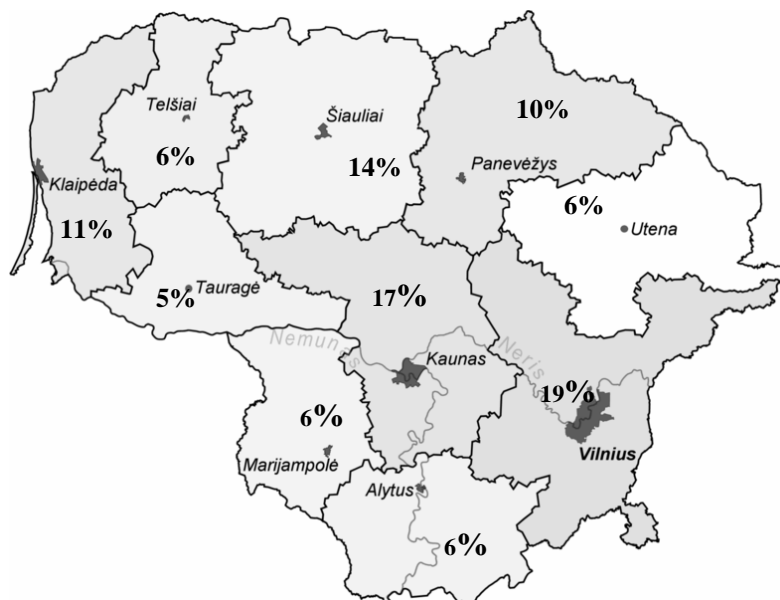
Akivaizdu, kad informacija pati savaime negarantuoja pokyčių. Galima teigti, kad nėra vieno, visiems bendro, statistiniais tyrimais pagrįsto recepto, kaip interpretuoti mokyklos duomenis, siekiant ugdymo kokybės gerinimo, kokias veiklas planuoti ir įgyvendinti. Kas vienoje mokykloje gali būti labai veiksminga, kitoje gali neturėti jokios įtakos. Ieškant atskaitos taško tyrimo duomenims interpretuoti, kuris sukeltų ugdymo rezultatų pokyčius, siūloma atsižvelgti į „savaime aiškiaus“ ryšius tarp informacijos ir kokybės gerinimo siekių, pasinaudoti vadybinės ir mokymo praktikos žiniomis, sukauptomis konkrečioje mokykloje. Mokytojai,

analizuodami egzaminų ar apklausų rezultatus, beveik visada turi detalios informacijos arba neišreikštų žinių, galinčių šiuos rezultatus paaiškinti. Vertinimo organizavimo uždavinys tuomet yra pateikti mokytojui duomenis ir parinkti tokias darbo su duomenimis formas, kurios įgalintų panaudoti savo patirtį ir formuluoti sprendimus apie savo ir mokyklos darbo tobulinimą. Tiek mokytojo, tiek mokyklos vadovo sukauptų žinių visuma, patirtis leidžia aiškinti priežastinius ryšius kaip savaime suprantamus ir, tuo remiantis, organizuoti veiklą kokybės gerinimo tikslu. Kaip jau buvo minėta, duomenys dažniausiai nėra kaitos procesų katalizatorius, tačiau jie yra labai svarbūs kalbant apie informavimą t.y. akivaizdu, kad būtina teikti duomenis apie mokyklose atliktus vidaus auditus interneto svetainėse, nes tai leistų mokyklai reprezentuoti savo veiklos stiprias, silpnas, tobulintinas veiklos sritis, įvertinti mokyklos teikiamų paslaugų kokybiškumą ir padėtų vartotojui priimti atitinkamus sprendimus renkantis bendrojo lavinimo mokyklą, vertinant mokyklą kitų mokyklų kontekste bei akcentuojant veiklos kokybę.

2. VIDAUS AUDITO INFORMACIJOS PATEIKIAMOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ INTERNETO SVETAINĖSE EMPIRINĖ ANALIZĖ

2.1. Tyrimo metodologija

Duomenys tyrimui buvo renkami 2009m. liepos – 2010m. sausio mėnesiais. Tyrime taikytas tikimybinis stratifikuotas atrankos metodas, prieš vykdant atsitiktinę atranką t.y. prieš atsitiktinai atrenkant informaciją apie atliktus vidaus auditus bendrojo lavinimo mokyklose pateiktą interneto mokyklų svetainėse, tyrimo visuma (Visos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos – 1415) buvo sugrupuotos pagal apskritis. (Pvz., Utenos apskritis – 82 mokyklos: Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Visagino, Zarasų mokyklos). Vėliau laikantis nustatytų proporcijų atsitiktine tvarka buvo atrenkami tiriamieji (ieškoma bendrojo lavinimo mokyklų turinčių internetinę mokyklos svetainę ir teikiančių informaciją apie vidaus audito vykdymą t.y. ieškoma informacijos, skelbiamos viešai). Iš viso peržiūrėta informacijos apie 519 Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų, 247 bendrojo lavinimo mokyklos turėjo savo internetines svetaines, tačiau neteikė informacijos susijusios su vidaus audito vykdymu, apie 172 bendrojo lavinimo mokyklų neturėjo savo internetinio puslapio (žr. 1priedą). Taigi, atsižvelgiant į šią situaciją ir remiantis stratifikuotu atrankos metodu buvo atrinkta informacija apie atliktus vidaus auditus iš 100 bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainių.

6 pav. Vidaus audito duomenų (informacijos) teritorinė atranka.

Reikia pažymėti, kad apie vykdomą vidaus auditą jokios informacijos nepavyko užfiksuoti Skuodo rajone esančiose bendrojo lavinimo mokyklose, Šakių ir Palangos. Tik viena vidaus audito ataskaita rasta Marijampolėje. (nors buvo planuotos dvi).

Empirinio tyrimo tikslas – išsiaiškinti vidaus audito duomenų, skelbiamų viešai t.y. internetinėse bendrojo lavinimo mokyklų svetainėse informacijos sklaidos pobūdį, palygint vidaus audito metodikų taikymą praktiškai, analizuoti duomenis formos ir turinio atžvilgiu.

Empiriniui tyrimui keliami uždaviniai:

- išsiaiškinti kokie vidaus audito rezultatai skelbiami viešai
- išsiaiškinti kokia forma teikiami vidaus audito duomenys internetinėse mokyklų svetainėse
- lyginti vidaus audito metodikas, taikomas praktiškai, remiantis vidaus audito informacija teikiama mokyklų interneto svetainėse
- sukurti rekomendacinio pobūdžio universalią vidaus audito ataskaitos formą, pritaikytą teikti informacijai mokyklos interneto svetainėje

Analizuojant duomenis taikyti matematiniai metodai bei kokybinė analizė – atsakymai klasifikuojami, interpretuojami. Tai sudaro galimybes atrasti ir išskirti esminius duomenų apie atliktus vidaus auditus sudarymo ir informavimo principus.

Pirmajame etape atrinktos vidaus audito ataskaitos analizuojamos *formos* atžvilgiu:

- Informacijos apie vidaus auditą pateikimą internetinėje mokyklos svetainėje
- Vidaus audito informacijos pateikimas remiantis rekomendacine ataskaitos forma
- Vidaus audito informacijos pateikimo išsamumas
- Vidaus audito ataskaitose papildomos informacijos sklaida

Antrajame etape atrinktos informacijos apie atliktus vidaus auditus analizė *turinio* atžvilgiu:

- Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodiklių pateikimas apie atliktus vidaus auditus (Remiantis VA senąja ir atnaujinta metodika)
- Bendrojo lavinimo mokyklų VA metodikos pritaikymas (2007m.) ir VA metodikos pritaikymas (2002m.) – lyginamoji analizė rodiklių įvertinimo atžvilgiu.
- Bendrojo lavinimo mokyklų VA metodikos pritaikymas (2007m.) ir VA metodikos pritaikymas (2002m.) – lyginamoji analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus.

2.2. Tyrimo rezultatai

Pirmajame etape atrinkta informacija apie atliktus vidaus auditus analizuojama *formas* atžvilgiu:

Pirmiausia analizuojant vidaus audito duomenis buvo svarbu išskirti kaip vartotojui teikiama informacija mokyklos internetinėje svetainėje. (žr. 5 lentelę).

5 lentelė

Informacijos apie vidaus auditą pateikimą internetinėje mokyklos svetainėje

Informacijos, apie atliktus vidaus auditus pateikimas mokyklos interneto svetainėje	Mokyklos tipas				
	Pagrindinė mokykla	Vidurinė mokykla	Gimnazija	Specialioji	Iš viso:
Atskira nuoroda menu juostoje - Auditas	5	8	6	1	20
Menu juostoje nuorodoje veikla	5	2	3	1	11
Mokyklos veiklos apraše, veiklos programoje	8	11	7	-	26
Mokyklos ugdymo plane	2	2	-	-	4
Kaip atskiras dokumentas (Word, PDF formatu, skaidruolės)	8	6	3	2	19
Kita (nuorodose: bendros žinios apie mokyklą, informacija ir pan.)	6	7	6	1	20
Iš viso:	34	36	25	5	100

Remiantis, tyrimo metu gautais rezultatais, pateiktais 5 lentelėje, matyti, kad vartotojui užėjus į internetinę mokyklos svetainę, dažniausiai vidaus audito duomenys teikiami mokyklos veiklos apraše (žr. 2 priedą) arba veiklos programoje (žr. 3 priedą). Taip informaciją apie atliktus auditus teikė - 26 mokyklos (žr. 5 lentelę). Galima įvertinti tokį pateikimo būdą kaip teigiamybę, nes tai skatina vartotoją susipažinti su visa mokyklos veiklos programa, susipažinti su mokyklos rekvizitais, nes norint surasti informaciją apie vidaus audito rezultatus būtina peržvelgti visą veiklos aprašą, arba bent jau dalį jo, kol randama reikalinga informacija, tačiau tokį pateikimo būdą galima vertinti ir neigiamai, nes toks pateikimo būdas vargina vartotoją, kuris tikslingai ieško vidaus audito rezultatų. 20 mokyklų (žr. 5 lentelę) vidaus audito rezultatus teikia naudodami atskirą nuorodą - Auditas (žr. 4 priedą), pagrindinėje mokyklos svetainės menu juostoje. Galima daryti prielaidą, kad toks pateikimo būdas optimaliausias ir greičiausias būdas surasti informaciją apie vidaus audito proceso vykdymą, nevarginant vartotojo papildomais paieškomis ir neaiškiomis nuorodomis, tačiau juo naudojasi kaip jau minėta 20% mokyklų (žr. 5 lentelę).

20 mokyklų (žr.5 lentelę) duomenis teikia naudodamiesi įvairiausiomis nuorodomis t.y. traktuodami vidaus audito rezultatus kaip bendro pobūdžio žinias apie mokyklą (žr. 5 priedą), ar

tiesiog informaciją (žr. 6 priedą). 19 (žr. 5 lentelę) mokyklų teikė duomenis apie vidaus auditą askiru dokumentu (žr. 7 priedą), tačiau sudėtinga atrasti nuorodą vedančią į tiesioginį dokumento parsisiuntimą. Įdomu, kad net 11 mokyklų (žr. 5 lentelę) teikia vidaus audito duomenis mokyklos interneto svetainėje naudodami meniu juostos nuorodą– veikla. (žr. 8 priedą). Tokį pateikimo būdą galima traktuoti nevienareikšmiškai, t.y. vartotojas prieš surasdamas jį dominančią informaciją turi susipažinti su visa mokyklos veikla, tai galima vertinti teigiamai, tačiau tuo pačiu metu tai kelia papildomų problemų vartotojui, kurį domina tik vidaus audito rezultatai. 4 mokyklos (žr. 5 lentelę), remiantis tyrimo duomenimis teikia vidaus audito ataskaitas integruotas į mokyklos ugdymo planą (žr. 9 priedą). Apibendrinus tyrimo rezultatų duomenis galime daryti išvadą: mokyklose nėra vieningos sistemos koku būdu teikti informaciją mokyklos svetainėje apie vidaus auditą, mokykloms suteikiama teisė rinktis, tačiau remiantis tyrimo duomenimis pateikimo būdus galima vertinti nevienareikšmiškai t.y. jie gali būti traktuojami teigiamai, kaip papildomos informacijos pateikimo šaltinis apie mokyklą, vartotojui nesąmoningai perskaitant tam tikrą kiekį netikslingos, su vidaus audito medžiaga nesusijusios informacijos, tačiau lygiai taip pat tai gali sukelti neigiamą vartotojo reakciją, nes prieiga prie tiesioginės informacijos reikalauja papildomo laiko ir pastangų. Tinkamiausia duomenų pateikimo forma, remiantis asmenine patirtimi įgyta atliekant tyrimą laikytume atskiros nuorodos – Auditas - naudojimą pagrindinėje mokyklos svetainėje.

Kadangi informacijos aiškumas ir informatyvumas, taip pat vaizdumas turi įtakos vartotojo suvokimui ir interpretacijai kalbant apie mokyklos kokybę, tampa aktualu išsiaiškinti kokia forma pateikiami vidaus audito duomenys. Taigi šeštoje lentelėje ir bus analizuojama informacijos pateikimo forma.

6 lentelė

Informacijos apie atliktus vidaus auditus pateikimo forma

1. Informacijos pateikimo forma	Mokyklų tipai										
	2. Kaimo/miesto mokykla	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Specialioji mokykla		7. Viso: (K/M)	8. Viso:
Tekstas	M.	12	21	11	16	8	10	1	2	32	50
	K.	9		5		2		1	17		

6 lentelės tęsinys 40 puslapyje

6 lentelės tęsinys

1.	2.	3.		4.		5.		6.		7.	8.
Tekstas ir lentelės	M.	3	4	5	10	3	5			11	18
	K.	1		5		2			8		
Lentelės	M.	3	8	3	9	2	4	3	3	11	24
	K.	5		6		2			13		
Skaidrės	M.		-		-	3	4			3	4
	K.			1				1			
Tekstas ir grafikai	M.		1		-		-			-	1
	K.	1						1			
Grafikai	M.		-		-		-			-	1
	K.			1				1			
Tekstas, grafikai, lentelės	M.		-		-	2	2			2	2
	K.								-		
Viso mokyklų (pagal tipus):		34		36		25		5		100	

Mokyklos vidaus audito duomenys dažniausiai pateikiami naudojantis tekstu (žr.10 priedą), tokią formą rinkosi net 50 mokyklų (žr. 6 lentelę), įdomu, kaip rodo tyrimo rezultatai, kad būtent miesto mokyklos teikė prioritetą tekstinei formai (32) ir tik (17) kaimo (žr. 6 lentelę). Tai prieštarauja vyraujančiai nuomonei, kad miesto mokyklos yra modernesnės ir siekia kokybiškiau ir šiuolaikiškiau pateikti informaciją vartotojui. Rodikliai susiję su vidaus audito duomenų pateikimo lenteline forma (žr.11 priedą), skyrėsi tarp miesto (11) ir kaimo (13) (žr. 6 lentelę) mokyklų nežymiai, iš viso lentelės pagalba 24 mokyklos (žr. 6 lentelę) teikia vidaus audito rezultatus. Kitos mokyklos (18), derino tekstą su lentelėmis, šiuo atveju miesto mokyklos dažniau rinkosi šią pateikimo formą (11) nei kaimo (8). Keturios (žr. 6 lentelę) mokyklos kaip informacijos pateikimo formą rinkosi skaidruoles (žr.12 priedą), reikia pažymėti, kad visos keturios mokyklos tai – miesto gimnazijos. Galima daryti prielaidą, kad šiuose gimnazijose aktyviai naudojamos IT technologijos. Taip pat tyrimo metu išryškėjo, kad miesto dvi gimnazijos naudojo visus tris elementus vidaus audito ataskaitoms pateikti t.y. grafikus (žr.13 priedą), grafikus, lenteles ir tekstą (žr.14 priedą). Tik dvi kaimo mokyklos naudojo grafikus arba tekstą ir grafikus. Vidaus audito ataskaitų pateikimo formos analizė rodo, kad vyraujanti duomenų pateikimo forma yra – tekstas. Šią formą dažniausiai naudoja miesto pagrindinės ir vidurinės mokyklos. Šią formą vertintume skeptiškai, nes atsižvelgiant į šiuolaikiniu gyvenimo tempus ir informacinių technologijų galimybes informacijos sklaidos pobūdį galima padaryti įvairesnį ir aiškesnį. Akivaizdu, kad tyrimas suteikia galimybę teigiamai įvertinti miesto gimnazijas, kurios naudoja pažangesnias formas vidaus audito rezultatų atskleidimui. (skaidruolės, lentelės, grafikai). Tyrimo duomenys rodo, kad nežymiai skiriasi lentelės ir teksto arba tik lentelių naudojimas vidaus audito ataskaitoms teigti, tiek kaimo, tiek miesto mokyklose.

Kadangi vidaus audito ataskaitose pateikiamiems duomenims nėra nustatytos pateikimo formos, taip pat nėra nurodyta kur tiksliai interneto svetainėje šie duomenys turi būti patalpinami, tyrimas suteikia galimybę įvertinti kiek mokyklos naudojami bendrojo lavinimo vidaus audito metodikoje nurodyta rekomendacine vidaus audito ataskaitos forma, kuria siekiama nurodyti kokia informacija laikoma išsamia. (žr. lentelę Nr. 7).

7 lentelė

Vidaus audito informacijos išsamumas remiantis rekomendacine vidaus audito ataskaita

Informacijos išsamumas, remiantis rekomendacine ataskaitos forma	Mokyklų skaičius	Miestas	Kaimas	Mies- tas	Kai- mas
Išsami ataskaita (Remiantis Bendrojo lavinimo metodika (2002) rekomendacino pobūdžio.	1	-	1	-	1%
Nepilnai pateikti duomenys (Nurodyti ir įvertinti rodikliai, trūksta tik bendrosios dalies, išvadų, ar rekomendacijų)	29	18	11	31%	27%
Neišsami ataskaita (įvertinti, bet nurodyti rodikliai, nurodyti tik rodikliai, trūksta bendrosios dalies, išvadų, rekomendacijų)	64	38	26	64%	63%
Kita (tik kalendorinis planas, koordinacinės vidaus audito grupės sudėtis, vidaus audito organizavimo planas, nurodyti tik rodiklių numeriai)	6	3	3	5%	7,3%

Tyrimo metu buvo analizuojama informacija internetinėse svetainėse pateikiama atlikus vidaus auditus, tikslinga paminėti, kad 41 rajono bendrojo lavinimo mokykloje buvo rasta informacija susijusi su atliktu vidaus auditu, o miesto – 59 mokyklose. Šiuo metu dar nėra galutinai suformuluoti reikalavimai kokia forma ir kokia informacija turi būti pateikiama mokyklos vidaus audito ataskaitoje, tačiau ateityje, kaip teigiama (VA – metodika, 2002, p. 12) „susikūrus mokyklos išorės audito sistemai bei švietimo monitoringo sistemai, mokykloms bus pateiktos aiškios rekomendacijos, kokie duomenys turi būti pateikiami ataskaitoje“.

Rekomenduojama ataskaitos forma: (Remiantis vidaus audito metodika, 2002m): Bendroji dalis – trumpa mokyklos charakteristika (mokyklos adresas ir pavadinimas, įsteigimo metai.). Direktorius vardas, pavardė, moksleivių skaičius, klasių komplektų skaičius, tenkantis vienam mokytojui, moksleivių skaičius tenkantis vienam moksleiviui, antroje pamainoje besimokančių moksleivių skaičius ir procentai. Mokytojų skaičius, iš jų dirbančių ne visu krūviu skaičius, kitų specialistų skaičius, jų kvalifikacija, finansinis savarankiškumas, pagrindiniai faktai, statistika).

1. Mokyklos tikslai ir uždaviniai, kurių įgyvendinimas vertinamas

2. „Plačiojo“ audito rezultatai

3. Pasirinktos vertinimo srities ar kelių sričių analizės išvados.

Tyrimo metu paaiškėjo, kad informacija rasta tik vienoje bendrojo lavinimo mokykloje, tikslinga pažymėti, kad tai pagrindinė mokykla Alytaus apskrityje, iš 100 analizuotų, atitiko rekomendacinio pobūdžio ataskaitą (žr. 15 priedą). Tai prieštarauja vyraujančiai nuomonei, kad tik miesto mokyklos ar gimnazijos gali įvertinti kokybiškai savo veiklą, pateikti išsamią ataskaitą, ir reprezentuoti atsakingai savo mokyklą naudojantis šiuolaikiniais informavimo sklaidos būdais. Tyrimo duomenimis remiantis, nepilnai pateikti duomenys (žr. 16 priedą), t.y. rasti 29 bendrojo lavinimo mokyklose (žr. 7 lentelę). Reikia pažymėti, kad procentine išraiška remiantis tyrimo rezultatais (kaimas 27% , miestas -31%) - tik 4 % skirtumu miesto mokyklos pateikė išsamesnes ataskaitas nei kaimo. Atsižvelgiant į tyrimo duomenų analizės rezultatus net 64 (žr. 7 lentelę) bendrojo lavinimo mokyklos pateikė duomenis savo interneto svetainėse, kurie yra neinformatyvūs, juos galima remiantis rekomendacinio pobūdžio ataskaita traktuoti kaip „neišsamius“ (žr. 17 priedą). Tikslinga pažymėti, kad lyginant kaimo ir miesto mokyklas egzistuoja tik 1% skirtumas. (Kaimas - 63%, miestas - 64%). Galima daryti išvadą, kad tiek kaimo, tiek miesto mokyklos teikia neišsamius vidaus audito duomenis, mokyklos lokacinė vieta įtakos ataskaitų kokybiškumui įtakos neturi. Galima daryti prielaidą, teigti, kad mokyklos stokoja išsamios metodikos, paremtos konkrečiais rodikliais ir nurodymais, kokia turi būti ataskaitos forma, kokie duomenys turi būti pateikti, kaip duomenys turi būti išsamiai ir aiškiai realizuojami atsižvelgiant į kasdieninį vartotoją, kokią informaciją galima traktuoti kaip būtina, o kokią informaciją, galima priskirti prie papildomos ir pan.

Rezultatai skatina susimąstyti apie vidaus audito metodikos vaidmenį ir funkcijas mokyklos gyvenimui, nes net 6 mokyklos (žr. 7 lentelę), apskritai pateikė vidaus audito duomenis, kurie visiškai neatspindi mokyklos kokybės, pvz.: nurodyta koordinacinės vidaus audito grupės sudėtis (žr. 18 priedą), pateiktas vidaus audito duomenų ataskaitos planas (žr. 19 priedą), nurodyti tik rodiklių numeriai – (žr. 20 priedą). Tokia vidaus audito informacija surasta internetinėje svetainėje jokios tiesioginės reikšmės mokyklos kokybei įvertinti neturi ir yra netikslinga.

Tyrimo rezultatai leidžia daryti išvadą, kad vidaus audito metodika bendrojo lavinimo mokykloje, netraktuojama kaip svarbi, siekiant informuoti vartotoją apie mokyklos veiklos kokybę, nes 99% (žr. 7 lentelę) pateikiamos informacijos mokyklos interneto svetainėje galima vertinti kaip nepakankamai išsamią, arba neišsamią. Rodikliai, susiję su informacijos išsamumu, kaime ir mieste skyrėsi nežymiai todėl, galima teigti, kad mokyklos lokacinė vieta įtakos ataskaitų kokybiškumui įtakos neturi. Apibendrinus galima teigti, kad reikalinga parengti išsamios ataskaitos ir joje pateikiamų duomenų visuotiną privalomą formą, kurios pagalba mokyklos teiktų, išsamią ir aktualią informaciją apie savo veiklą ir kokybiškas paslaugas.

Kadangi vidaus audito metodikoje yra nurodyti tik rekomendacinio pobūdžio ataskaitai būtini duomenys, atlikus tyrimą paaiškėjo, kad mokyklos teikė ir savo nuožiūra aktualius su vidaus auditu susijusius duomenis, kurie mokyklų nuomone atspindi mokyklos kokybiškumą ir yra svarbus kalbant apie informacijos sklaidą internetinėse svetainėse. Ši informacija išsamiau analizuojama aštuntoje lentelėje. (žr. 8 lentelę).

8 lentelė

Vidaus audito ataskaitose papildomos informacijos sklaida

1. INFORMACIJA	2.Pagrindinė mokykla	3.Vidurinė mokykla	4.Gimnazija	5.Specialioji mokykla	6.Viso
Nurodoma kas atliko vidaus audito procesą mokykloje (KVA-grupė, koordinacinė vidaus audito grupė, vidaus audito etoso grupė, vidaus audito darbo grupė, audito vykdymo komanda, veiklos kokybės įsivertinimo grupė, vidaus audito koordinacinė taryba, mokytojų kolektyvas)	11	11	11	4	37
Įvardinta kokia vidaus audito metodika remiantis atlikta rezultatų analizė					
a) Pagal metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2002m. Vasario 28d. Įsakymu Nr. 302	3	3	1	1	8
b) Pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007m. liepos 19d. įsakymu Nr. ISAK-1469 patvirtiną „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašą“	3	1	4	-	8
c) Nenurodyta	29	28	19	4	80
d) Kita (Auditas vykdytas Mokyklos Tarybos 2004m. Lapkričio 9d. sprendimu Nr.131, Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis, nurodyta, kad vidaus auditas apima septynias vertinimo sritis, remiantis Įsivertinimo rekomendacijomis, Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašu)	-	4	-	-	4
Įvardinti vidaus audito atlikimo intervalai: nuo 2003m., nuo 2003-2007m., nuo 2004 iki 2009m., nuo 2003 iki 2009m., 2004/2005m., 2005-2006m., nuo 2004., 2006-2007m., nuo 2004 iki 2008m., 2009-2010m.	6	14	11	2	33
Įvardinti bendrojo lavinimo mokyklos rekvizitai	1	3	3	-	7
Įvardinti bendrojo lavinimo mokyklos tikslai ir uždaviniai:	1	-	-	-	1

8 lentelės tęsinys 44 puslapyje

8 lentelės tęsinys

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Įvardinam kokių būdu ir kada vyks vidaus audito rezultatų informacijos sklaida (Mokytojų tarybos posėdyje, mokyklos bendruomenei susirinkimas, informacija pateikiama mokyklos steigėjui, mokyklos vadovams ir mokytojams, rezultatų suvestinė bei diagramos buvo pateiktos susipažinimui mokytojams aplanke mokytojų kambaryje. Išplėsti direkciniam pasitarime, informavimas – ataskaita bus patalpinta mokyklos internetiniame puslapyje, mokyklos laikraštyje ir pristatyta mokyklos rudens konferencijos metu.)	5	2	5	-	12
Nurodytos kokios vidaus audito metodinės priemonės naudojamos atliekant vidaus auditą (Anketos, pokalbiai, diskusijos, veiklos rodiklių lentelių pildymas, mokinių apklausa, interviu metodas, dokumentų analizė, stebėjimas, pedagoginės ir psichologinės literatūros ir valstybinių dokumentų, reglamentuojančių ugdymo proceso uždavinius, turinį bei kryptis, ir kaitą, studijavimas, seminaro „Vidaus auditas“ organizavimas, Kompiuterinės audito programos kūrimas).	6	4	8	1	19
Nurodyta kur kreiptis dėl noro susipažinti išsamiau su visa audito medžiaga (kreiptis į mokyklos administraciją)	1	-	-	-	1
Nurodyta kurie bendruomenės nariai dalyvavo vidaus audito apklausoje (Visi mokytojai, gyventojai, mokinių tėvai, techninis ir kt. personalas, direkcija, mokiniai, spec.komisijos nariai).	3	1	-	5	9
Įvardintos vidaus audito vykdymo problemos (Trūko patirties sudarant ir analizuojant anketas, kai kurie atsakymai buvo subjektyvūs. Mokytojams tenka sugaišti nemažai laiko, kurį galėtų skirti mokinių ugdymui. Neišskirtos esminės rekomendacijos, kurias įgyvendinus būtų pasiekti ženklūs teigiami pokyčiai).	1	-	-	1	2
Įvardinta kaip buvo apdorojami duomenys. (Gauti duomenys buvo apdorojami Exel programa. Duomenis apibendrinti taikyta lyginamoji duomenų analizė ir SSP analizė)	-	-	-	1	1
Įvardintas vidaus audito tikslas. (Strateginiam planui rengti, veiklos programai rengti, kasdienei veiklai planuoti, SSGG analizei, mokinių pasiekimams ir pažangai gerinti, viešiams skelbimams, informacijai, straipsniams, teikia informaciją apie mokyklos veiklos kokybę, padeda suformuluoti mokyklos veiklos problemas, suteikia galimybę ugdymo kaitai, prasmingai veiklai, tėvų ir mokyklos bendradarbiavimui, aptarti mokyklos veiklos kokybę ir susitarti dėl veiklos tobulinimo kryptių bei būdų, audito rezultatus galime naudoti gimnazijos informacinės sistemos duomenų bazei.	4	9	9	-	22

Kaip matyti iš tyrimo rezultatų pateiktų 8 lentelėje, net 37 mokyklos nurodė, kas atliko vidaus audito procesą mokykloje (žr. 21 priedą). Galima teigti, kad mokykloms svarbu įvardinti asmenis, arba asmenų grupę, kurie atliko vidaus auditą, tokį pasirinkimą būtų galima traktuoti kaip mokyklos kokybiškumo aspektą, siekiant nurodyti, kad mokykloje dirba kompetentingi ir kvalifikuoti pedagogai, kurie geba atlikti vidaus audito rezultatų apibendrinimą, teikti išvadas. Kadangi mokyklose buvo taikomos dvi VA metodikos senoji (2002) ir atnaujintoji (2007) versija, todėl buvo tikslinga analizuoti kiek mokyklų nurodė kokia vidaus audito metodika rėmėsi analizuodami rodiklius ir juos pateikdami vartotojams. 8 mokyklos nurodė (žr. 8 lentelę), kad naudojasi senąja vidaus audito metodika (žr. 22 priedą) ir toks pat skaičius t.y. 8 mokyklos nurodė (žr. 8 lentelę), kad naudojosi naująja metodika (žr. 23 priedą). Tyrimo metu išryškėjo kitas požymis, kad net 80 mokyklų (žr. 8 lentelę) apskritai nenurodė kokių metų vidaus audito metodika naudojama siekiant įvertinti mokyklos veiklą (žr. 24 priedą). 4 mokyklos (žr. 8 lentelę) nurodė kad buvo vadovautasi mokyklos tarybos įsakymu ar bendrojo lavinimo mokyklos veiklos įsivertinimo aprašais. Vidaus audito informacijos analizė rodo, kad tik 16 mokyklų (žr. 8 lentelę) įvardino kurių metų vidaus audito metodika, vadovaujasi, ir net 84 mokyklos, atlikdamos vidaus auditą neakcentuoja metodikos pokyčių svarbos, nenurodo metų, galima daryti prielaidą, kad pačiam vartotojui, matant rodiklius, tenka juos analizuoti ir bandyti nuspėti kuria metodika naudojasi mokykla siekianti įvertinti savo veiklos kokybiškumą (žr. 8 lentelę). Kadangi kiekviena mokykla ne iš karto t.y. vienerių mokslo metų laikotarpyje turi atlikti vidaus auditą t.y. išanalizuoti veiklos rodiklius ir duomenis apibendrinti, tampa aktualu, nurodyti kokiais metais vykdytas vidaus auditas ir kokios veiklos sritys tirtos, arba kokios srities giluminis auditas atliktas. Tokią informaciją pavyko rasti 33 mokyklų (žr. 8 lentelę) interneto svetainėje pateiktoje informacijoje (žr. 25 priedą). Tokie tyrimo rezultatai atspindi, kad net 67 mokyklos nenurodė kokiais metais vykdytas auditas ir išanalizuoti duomenys gali būti interpretuojami įvairiai kaip einamųjų metų rodikliai, kaip praėjusiųjų ir pan. Vartotojui lieka neaišku kada atliktas vidaus auditas, kokių metų veikla konkrečiai vertinta, akivaizdu, kad apie mokyklos kokybę spresti tampa sudėtinga, o pati informacija praranda aktualumą ir informatyvumą. Viena iš sudedamųjų ataskaitos dalių, remiantis Vidaus audito metodikoje nurodyta rekomendacinio pobūdžio ataskaitos forma, yra mokyklos rekvizitų įvardijimas. Ši ataskaitos dalis tyrimo metu rasta tik 7 (žr. 8 lentelę) bendrojo lavinimo mokyklų internetinėse svetainėse (žr. 26 priedą). Remiantis vidaus audito metodikoje nurodyta rekomendacinio pobūdžio ataskaitos forma, kiekvienoje vidaus audito ataskaitoje turėtų būti pateikiami ir įvardinti bendrojo lavinimo mokyklos tikslai ir uždaviniai. Atlikus analizę paaiškėjo, kad tik Alytaus rajono Makniūnų pagrindinėje mokykloje, kuri tyrimo metu įvardinta ir kaip mokykla, pateikusi išsamiausią informaciją, galima rasti ir šiuos duomenis (žr. 15 priedą). Nemažiau svarbu vartotojui žinoti apie teikiamos paslaugos

kokybiškumą. Kalbant apie vidaus audito rezultatus, tampa aktualu išsiaiškinti koku būdu ir kada vyksta vidaus audito rezultatų informacijos sklaida. 12 mokyklų (žr. 8 lentelę) nurodė koku būdu vyksta supažindinimas su vidaus audito rezultatais (žr. 27 priedą). Dažniausiai informacija pasiekia mokytojus, vadovus, bendruomenę, taip pat įvardintas kaip informacijos transliuotojas - internetas. Galima teigti, kad su vidaus audito rezultatais iš 100 mokyklų susipažino tik 12 mokyklų. Tokie tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad informacijos sklaida susijusi su vidaus audito rezultatais netraktuojama mokyklose kaip svarbus šaltinis mokyklos kokybiškumui atskleisti. Tačiau galima daryti prielaidą, jog mokyklos vadovavosi rekomendacinio pobūdžio ataskaitos formos sudarymo principais, kuriuose nėra nurodyta, kad teikiant informaciją ataskaitoje būtina nurodyti kaip bus vykdoma vidaus audito rezultatų sklaida.

Vidaus audito metodiniuose nurodymuose (2007) nurodomos ir rekomendacinio pobūdžio vidaus audito procesui vykdyti metodinės priemonės. 19 mokyklų (žr. 8 lentelę) įvardijo kokiomis metodinėmis priemonėmis naudojosi siekdamos išsiaiškinti veiklos kokybiškumą (žr. 28 priedą). Atlikus tyrimą, dažniausiai įvardintos, būtent tos priemonės: anketos, pokalbiai, diskusijos, veiklos rodiklių lentelių pildymas, mokinių apklausa, interviu metodas, dokumentų analizė, stebėjimas, kurios rekomenduotinos vidaus audito metodikos nurodymuose. Reikia paminėti, kad vienas iš įdomesnių atvejų, kaip metodinė priemonė įvardita, kompiuterinės audito programos kūrimas ir naudojimas kaip metodinės priemonės audito rezultatams vertinti. Tyrimo metu užfiksuota informacija, kurioje įvardinta kaip buvo apdorojami vidaus audito duomenys (žr. 28 priedą). Galima daryti išvadą, jog kiekviena mokykla individualiai suvokia informacijos svarbos pobūdį ir kiekviena atsižvelgia į skirtingus vidaus audito rezultatų duomenų pateikimo prioritetus. Viena mokykla pateikė informaciją, kurioje buvo nurodyta, kad norint susipažinti su visa audito medžiaga reikia kreiptis į mokyklos administraciją (žr. 29 priedą). Galima teigti, kad tuokiu atveju mokykla tarsi vadovaujasi vidaus audito metodikoje išsakytomis idėjomis: jog mokyklos savo nuožiūra nusprendžia koks kiekis informacijos yra prieinamas viešai ir koks lieka mokyklos konfidencialia informacija. Kadangi vidaus auditas tai procesas, įtraukiantis ne tik mokinius, mokytojus ir vadovus, bet kaip įvardijo informacijoje apie atliktą auditą interneto svetainėse 9 mokyklos (žr. 8 lentelę): gyventojai, mokinių tėvai ir kt personalas, spec.komisijos nariai, galima teigti, jog mokyklos auditas atskleidžia ne tik vidaus mokyklos veiklos specifiką, bet veikla vertinama ir iš išorės, o tai kalbant apie kokybę svarbus rodiklis (žr. 30 priedą). Galima daryti prielaidą, kad kiekviena mokykla atlikusi vidaus audito procesą įtraukė visus bendruomenės narius, tik šių faktų nepaminėjo vidaus audito ataskaitoje. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad dvi mokyklos (žr. 8 lentelę) įvardijo problemas su kuriomis susidūrė atliekamos vidaus audito procesą, tai – laiko ir patirties stoka atliekant vidaus audito analizes ir duomenų apdorojimą, bei konkrečių rekomendacijų kaip atlikti vidaus auditą stoka. Galima daryti išvadą,

kad vidaus audito metodika reikalauja daug laiko iš pedagogų ir ne visiems metodikos taikymas yra suvokiamas ir lengvai praktiškai taikomas, tai rodo ir viso šio tyrimo rezultatai, kurie iš esmės liudija, kad vidaus audito duomenys tiek pateikimo stadijoje, tiek pačios analizės gautų rezultatų apdorojimo stadijoje susiduria su sunkumais ir akivaizdžiai stokojama konkrečių nurodymų kaip šis procesas turi būti vykdomas ir kas turi būti nurodyta informatyvioje ataskaitoje.

Akivaizdu, kad vykdant veiklą reikia suvokti kokių tikslu ji vykdoma, tačiau tik 21 mokykla (žr. 8 lentelę) nurodė kokių tikslu naudoja vidaus audito procese gautas išvadas. Dažniausiai vidaus audito duomenys naudotini: strateginiam planui rengti, SSGG analizei, veiklos kokybės kaitos analizei rengti ir visuomenės informavimui (žr. 31 priedą). Vidaus audito ataskaitų analizė rodo, kad tik 16 mokyklų įvardino kurių metų vidaus audito metodika, vadovaujasi, ir net 84 mokyklos, atlikdamos vidaus auditą neakcentuoja metodikos pokyčių svarbos t.y. nenurodo kurių metų metodika vadovaujais atikdami vidaus audito procesą.

Antrajame etape atrinkta informacija apie atliktus vidaus auditus interneto mokyklų svetainėse analizuojamos *turinio* atžvilgiu:

- Bendrojo lavinimo mokyklų VA metodikos pritaikymas (2007m.) ir VA metodikos pritaikymas (2002m.) – lyginamoji analizė rodiklių įvertinimo atžvilgiu.

Kadangi egzistuoja dvi vidaus audito metodikos, pirmiausia šiame empiriniame tyrime bus aptarta 2002 metų VA metodikos taikymas analizuojant mokyklos veiklos kokybę. Ši metodika tapo privaloma nuo 2004m – 2005m.m.

BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ VIDAUS AUDITO METODIKOS PRITAIKYMAS (2002):

9 lentelė

Veiklos sritis 1. Ugdymo turinys

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.1. Ugdymo planai	1.1.1. Mokomieji dalykai, jų santykis ugdymo plane	3	3	3	4	2	3	8	3,3
	1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija	2	2	3	3,3	2	2,5	7	2,6
	1.1.3. Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai	2	3	3	3,3	2	2	7	2,9

9 lentelės tęsinys 48 puslapyje

9 lentelės tęsinys

1.	2.	3.		4.		5.		6.	
1.2. Ugdymo programos	1.2.1. Programų įvairovė ir tarpusavio dermė	2	3	4	3,4	1	3	7	3
	1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitiktis.	2	3	4	3	1	3	7	3
	1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitiktis	2	2	5	3	-	-	7	2,5
	1.2.3. Programas rengiantiems mokytojams tiekiama metodinė parama	2	3	4	2,5	1	3	7	2,8
1.3. Mokytojų veiklos planavimas	1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	2	3	3	3	2	3	7	3
	1.3.2. Planavimo procedūrų kokybė	2	3	4	3	2	3	8	3
		2	2,7	3/4	3,2	2	2,5	7	2,8

Pirmąją veiklos sritį – Ugdymo turinys - kaip matome iš 9 lentelės analizavo vidutiniškai 7 mokyklos, ugdymo turinys vertinamas vidutiniškai visų mokyklų – 2, 8 t.y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip gerą, vadovaujantis vidaus audito metodikoje aprašytais įvertinimo lygiai, „tai lygis teigiantis, kad stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų. Šios veiklos kokybė - viršija vidurkį, yra gera, tinkama, paveiki“. Tačiau reikia akcentuoti tai, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino tik vidutiniškai 7 mokyklos, daugiau dėmesio šios veiklos srities analizei skyrė vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos.

10 lentelė

Veiklos sritis 2. Mokymosi pasiekimai

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
2.1. Mokymosi rezultatai	2.1.1. Moksleivių mokymosi rezultatai	3	3	2	3,5	1	3	6	3,2
2.2. Egzaminų rezultatai	2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai	2	3	2	4	1	2	5	3
2.3. Bendroji pasiekimų kokybė	2.3.1. Moksleivių mokymosi kokybė, poriekių tenkinimo, mokymosi ir egzaminų rezultatų sąveikos efektyvumas	2	3	3	3,3	1	2	6	2,8
		2	3	2	3,6	1	2,3	6	3

Antrąją veiklos sritį – mokymosi pasiekimai- kaip matome iš 10 lentelės analizavo vidutiniškai 6 mokyklos, mokymosi pasiekimų įvertinimo lygis – 3. Šis įvertinimo lygis rodo, kad ši veiklos sritis stipriau vertinama nei veiklos sritis - ugdymo turinys. Taigi, mokymosi pasiekimus, pagal VA metodikoje nurodytus vertinimo lygius, galima traktuoti kad, mokyklos vertina kaip gerus ir viršijančius veiklos kokybės vidurkį. Tačiau reikia akcentuoti tai, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino tik vidutiniškai 6 mokyklos, tiek vidurinės, tiek pagrindinės mokyklos šios veiklos srities analizei skyrė vienodai dėmesio (vidutiniškai 2-3 mokyklos), tuo tarpu tik viena gimnazija vertino mokymosi pasiekimus.

11 lentelė

Veiklos sritis 3. Mokymasis ir ugdymas

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
3.1. Ugdymo proceso kokybė	3.1.1. Ugdomosios veiklos tikslingumas ir tinkamumas	2	2,5	4	3,2	2	3	8	2,9
	3.1.2. Dėstymo bei aiškinimo tikslingumas ir tinkamumas	3	2,6	4	3	2	3	9	2,8
	3.1.3. Mokytojo ir moksleivio dialogas	3	3	4	3,2	2	2,5	9	2,9
	3.1.4. Mokymosi motyvacijos palaikymas bei stiprinimas	2	2,5	5	3,2	2	2,5	9	2,7
3.2. Mokymosi kokybė	3.2.1. Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis	3	2,6	5	3,2	2	2,5	10	2,7
	3.2.2. Mokymosi pažanga	2	3	4	3	2	2,5	8	2,8
	3.2.3. Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis	3	2,3	4	2,5	2	2,5	9	2,4
	3.2.4. Moksleivių bendradarbiavimas mokymosi procese	3	2	4	2,7	2	2,5	9	2,4
3.3. Mokinių poreikių tenkinimas	3.3.1. Užduočių, veiklos formų ir priemonių parinkimas	2	2,5	4	2,7	2	2,5	8	2,6
	3.3.2. Mokymosi tempo diferenciacija atsižvelgiant į kiekvieno mokymosi ypatybes	2	3	4	2,7	2	2,5	8	2,5
	3.3.3. Ugdomosios veiklos ryšys su gyvenimo praktika ir moksleivių interesais	2	2,5	4	3	2	2,5	8	2,7
	3.3.4. Pedagoginės pagalbos įnašas (jeigu ji taikoma)	2	3	4	3	2	2,5	8	2,8

11 lentelės tęsinys 50 puslapyje

11 lentelės tęsinys

1.	2.	3.		4.		5.		6.	
3.4. Vertinimas kaip ugdymo proceso dalis	3.4.1. Vertinimo metodai ir jų įforminimas	4	2,5	5	2,2	3	2,3	12	2,4
	3.4.2. Vertinimo įtaka moksleiviams	3	2,6	4	2,2	2	2,5	9	2,4
	3.4.3. Vertinimo metu gautos informacijos panaudojimas	3	2	4	2	2	2,5	9	2,1
3.5. Bendravimas su tėvais	3.5.1. Tėvų informavimo procedūrų kokybė	4	2,7	4	3	2	2,5	10	2,7
	3.5.2. Tėvų gaunamos informacijos apie jų vaiko pažangą kokybė	4	3	4	3	2	2,5	10	2,8
	3.5.3. Tėvų gaunamos informacijos apie mokyklos darbą kokybė	2	3	4	2,7	1	3	7	2,9
		2	2,6	4	2,8	2	2,3	8/9	2,6

Trečiąją veiklos sritį – mokymasis ir ugdymas, kaip matome iš 11 lentelės analizavo vidutiniškai 8/9 mokyklos, šią veiklos sritį įsivertino – 2,6. Šis įvertinimo lygis rodo, kad ši veiklos sritis silpniau vertinama nei mokymosi pasiekimai ir ugdymo turinys. Taigi, veiklos sritį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp neblogos, vidutiniškos, neišskirtinės, nesistemosios kokybės, taip apibūdinamas pagal VA metodiką – 2-asis vertinimo lygis ir 3 lygio, kuris apibūdinamas kaip viršijantis vidutinę kokybę. Tačiau reikia akcentuoti tai, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino vidutiniškai 8/9 mokyklos, dažniausiai veiklos sritį – mokymasis ir ugdymas analizavo vidurinės mokyklos.

12 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniams

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
4.1. Mokyklos mikroklimatas	4.1.1. Individualių saugumo, emocinių, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas	4	3	2	2,5	1	3	7	2,8
	4.1.2. Psichologinė ir socialinė pagalba	4	3	2	2,5	1	3	7	2,8
4.2. Asmens plėtra ir socialinių gebėjimų ugdymas	4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas	3	3	2	3	1	2		2,6
	4.2.2. Papildomojo ugdymo ir pamokinės veiklos įnašas	3	3	2	3	1	2	6	2,6
4.3. Profesinis švietimas	4.3.1. Moksleivių orientavimo kokybė	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas	3	3	2	3	1	2	6	2,8
	4.3.3. Konsultacijų tikslingumas	3	2,6	2	3	1	2	6	2,5

12 lentelės tęsinys 51 puslapyje

12 lentelės tęsinys

1.	2.	3.		4.		5.		6.	
4.5. Pedagoginės pagalbos efektyvumas	4.5.1. Diferencijuoto ugdymo kokybė	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.5.1. Diferencijuoto ugdymo kokybė	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.5.2. Moksleivių pažanga ir pasiekimai	3	2,6	2	3	1	2	6	2,5
	4.5.3. Vidinės ir išorinės pagalbos kokybė	4	2,5	2	3	1	2	7	2,5
4.6. Specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymas	4.6.1. Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų taikymas	2	3	2	3	1	2	5	2,6
	4.6.2. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo efektyvumas	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.6.3. Specialiųjų poreikių moksleivių ugdymo organizavimo efektyvumas	4	3	2	3	1	2	7	2,8
		3	2,8	2	2,9	1	2,5	6	2,6

Ketvirtąją veiklos sritį - pagalba mokiniams - kaip matome iš 12 lentelės analizavo vidutiniškai 6 mokyklos, šią veiklos sritį - pagalba mokiniams mokyklos įsivertino – 2,6. Šis įvertinimo lygis rodo, kad ši veiklos sritis yra įvertinta kaip ir veiklos sritis - mokymasis ir ugdymas, tik reikia pažymėti, kad trečiąją veiklos sritį vertino 8/9 mokyklos, o ketvirtąją – 6, ir kaip veiklos sritis – ištekliai, kurią įvertino 9 mokyklos. Taigi, veiklos sritį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3 lygio. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo pagrindinės mokyklos.

13 lentelė

Veiklos sritis 5. Etosas.

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazi -ja		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
5.1. Mokyklos kultūra	5.1.1. Tapatumo ir pasididžiavimo mokykla jausmas	2	2	4.	3	3	2,3	9	2,4
	5.1.2. Lygių galimybių suteikimas, teisingumas	2	3	4	2,5	3	2,3	9	2,6
	5.1.3. Aplinkos svetingumas	2	3	4	2,7	3	2,6	9	2,8
	5.1.4. Mokyklos saugumas	3	3	4	2,5	3	2,6	10	2,7
	5.1.5. Bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9

13 lentelės tęsinys 52 puslapyje

13 lentelės tęsinys

1.	2.	3.		4.		5.		6.	
5.2. Mokyklos bendruomenė ir savivalda	5.2.1. Tėvų (globėjų) įtraukimas į mokyklos veiklą	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9
	5.2.2. Mokyklos savivalda	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9
5.3. Mokyklos ryšiai	5.3.1. Ryšių su švietimo ir kitomis institucijomis mastas, tikslai ir efektyvumas	2	3	5	3,2	4	3	11	3
	5.3.2. Mokyklos vieta bendruomenėje	2	3	4	3	3	3	10	3
		2	2,9	4	2,9	3	2,6	9	2,8

Penktąją veiklos sritį kaip matome iš 13 lentelės analizavo vidutiniškai 9 mokyklos, veiklos srities – etoso įvertinimo lygis – 2,8 toks pat kaip pirmosios veiklos srities – ugdymo turinys ir šeštosios veiklos srities - ištekliai. Šis įvertinimo lygis rodo, kad etosą mokyklos analizuoja dažniausiai (net 9 mokyklos) lyginant su kitomis veiklos sritimis. Įvertinimo lygis artimas trečiajam, todėl mokyklos etosą galima traktuoti kaip veiklos sritį turinčią daugiau privalumų, nei trūkumų ir apibūdinti tokiais kokybės epitetais: (remiantis vidaus audito metodikos nurodymais): viršija vidurkį, gera, tinkama, paveiki. Dažniausiai šią veiklos sritį vertino vidurinės mokyklos.

14 lentelė

Veiklos sritis 6. Ištekliai

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendra	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
6.1. Mokymo bazė	6.1.1. Plotas, erdvės	5	3	3	3	2	2,5	10	2,8
	6.1.2. Baldai, mokymo priemonės, jų tinkamumas ir pritaikymas, atnaujinimas ir turtinimas	6	3	2	3	2	2,5	10	2,8
	6.1.3. Moksleivių pavežėjimas (jei būtina)	4	3	2	3	1	3	7	3
6.2. Aprūpinimas ištekliais	6.2.1. Finansavimas	4	3	3	3	2	3	9	3
	6.2.2. Materialiniai ištekliai, jų kiekis ir tinkamumas	5	3	2	3	2	3	9	3
6.3. Materialinių išteklių tvarkymas ir panaudojimas	6.3.1. Išteklių panaudojimas ir prieinamumas	5	3	2	2	2	2	9	2,3
	6.3.2. Moksleivių darbų panaudojimas	5	3	2	3	3	3	10	3
	6.3.3. informacijos šaltinių įvairovė	5	3	2	3	2	3,5	9	3,1

14 lentelės tęsinys 53 puslapyje

14 lentelės tęsinys

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendra	
6.4. Personalo politika	6.4.1. Komplektavimas	5	3	1	3	2	3,5	8	3,1
	6.4.2. Išsilavinimas, kvalifikacija	5	3	2	3	2	3,5	8	3,1
6.5. Efektyvus personalo politikos panaudojimas	6.5.1. Pedagogų ir komandų veiklos efektyvumas	5	2,8	2	3	2	3	9	2,9
	6.5.2. Pedagogų gebėjimų panaudojimo sistema	5	2,8	2	3	2	3	9	2,9
	6.5.3. bendradarbiavimas teikiant pagalbą moksleiviams	4	2,7	2	3	2	3	8	2,9
	6.5.4. Aptarnaujančio (pagalbinio) personalo efektyvumas	5	2,2	2	3	2	3	9	2,73
6.6. Pedagogų tobulinimas ir vertinimas	6.6.1. Pedagogų vertinimo reikšmė mokyklos plėtros planavimui	5	3	1	2	2	3	8	2,7
	6.6.2. Pedagogų tobulinimosi efektyvumas	5	3	2	2	2	3	9	2,7
6.7. Mokyklų finansų išteklių valdymas	6.7.1. Mokyklos finansinė veikla	5	3	2	2	2	2,5	9	2,5
	6.7.2. Mokyklos biudžeto tvarkymo sistema	5	3	2	2	2	2	9	2,3
	6.7.3. Biudžetinių ir nebiudžetinių išteklių panaudojimas	5	3	2	2	2	2	9	2,3
		5	2,6	2	2,6	2	2,7	9	2,6

Šeštąją veiklos sritį - ištekliai - kaip matome iš 14 lentelės analizavo vidutiniškai 9 mokyklos, kaip ir penktąją veiklos sritį etosas. Šeštoji veiklos sritis mokyklų įvertinta – 2,6. Tokiu pat rodikliu įvertintos ir šos sritys - 4 –oji veiklos sritis - pagalba mokiniams ir 3 –oji veiklos sritis mokymasis ir ugdymas. Taigi, šeštąją veiklos sritį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3-ojo vertinimo lygio. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo pagrindinės mokyklos.

Veiklos sritis 7. Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendra	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
7.1. Vidaus auditas	7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite	1	3	5	3	2	3	8	3
	7.1.2. Mokyklos/padalinių vadovų dalyvavimas vidaus audite	1	3	5	3	2	3	8	3
	7.1.3. Informacijos apie moksleivių pasiekimus panaudojimas mokyklos vidaus auditui	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
	7.1.4. Vadovų veiklos vertinimas	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
7.2. Mokyklos strateginis planas ir metinė veiklos programa	7.2.1. Strateginio plano ir metinės veiklos programos struktūra	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
	7.2.2. Strateginio plano ir metinės veiklos programos turinys	1	3	4	2,7	2	3,5	7	3
7.3. Strateginio plano ir metinės veiklos programos įgyvendinimas	7.3.1. Uždavinių įgyvendinimas	1	3	5	1,8	2	3	8	2,6
	7.3.2. Strateginio plano ir metinės veiklos programos poreikis/ reikšmė	1	3	6	2,5	2	3	9	2,8
7.4. Mokyklos vadovų veiklos efektyvumas	7.4.1. Profesinė kompetencija ir įsiapareigojimai	-	-	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.4.2. Lyderių savybės	-	-	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.4.3. Santykiai su darbuotojais ir komandų telkimas	-	-	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.5.2. Individualios veiklos efektyvumas			5	2,7	1	3	6	2,9
		1	2,7	5	2,2	2	2,5	8	2,9

Septintąją veiklos sritį – mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas - kaip matome iš 15 lentelės analizavo vidutiniškai 8 mokyklos. Jos įvertino šią veiklos sritį - 2,9. Taigi, šią veiklos sritį galima priskirti trečiajam mokyklų veiklos srities vertinimo lygiui t.y. veiklos rodiklis viršija kokybės vidurkį, kokybė yra gera, tinkama, paveiki, vyrauja privalumai. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo vidurinės mokyklos.

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė

Nr	Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.	Ugdymo turinys	2	2,7	3/4	3,2	2	2,5	7	2,8
2.	Mokymosi pasiekimai	2	3	2	3,6	1	2,3	6	3
3.	Mokymasis ir ugdymas	2	2,6	4	2,8	2	2,3	8/9	2,6
4.	Pagalba mokiniams	3	2,8	2	2,9	1	2,5	6	2,6
5.	Etosas	2	2,9	4	2,9	3	2,6	9	2,8
6.	Ištekliai	5	2,6	2	2,6	2	2,7	9	2,6
7.	Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas	1	2,7	5	2,2	2	2,5	8	2,9
	Viso:	2	2,6	4	2,9	2	2,4	8/9	2,5

Atsižvelgiant į tyrimo duomenis (žr. 16 lentelę) dažniausiai veiklos sritis vertino vidurinės mokyklos (4), vienodai dažnai vertino pagrindinės mokyklos ir gimnazijos (2), tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad penktąją veiklos sritį – ištekliai - dažniausiai vertino – būtent pagrindinės mokyklos. Geriausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos (2,9), vadinasi galima teigti, kad vidurinės mokyklos kokybiškumas atitinka vidaus audito metodikoje trečią lygį t.y. vyrauja stipriosios savybės, daugiau nei trūkumų, kokybė viršija vidurkį yra tinkama ir paveiki. Tyrimo duomenys rodo, kad gimnazijos savo veiklą įvertino vidutiniškai tik 2,4. Tai, pagal vidaus audito metodikos vertinimo lygmenis suapvalinus atitiktų – 2 – lygmenį, o tai rodo, kad joga veikloje yra rimtų trūkumų, kokybė – nebloga, vidutiniška, neišskirtinė, nesisteninga, veikla tinkama, bet tobulinama. Tai prieštarauja vyraujančiai nuomonei, kad gimnazijų veikla yra labai aukštos kokybės, tačiau reikia pažymėti, kad vidutiniškai veiklos sritis vertino tik dvi gimnazijos, todėl objektyviai įvertinti gimnazijos veiklą ganėtinai sudėtinga. Vidurinės mokyklos dažniausiai vertino 7 – ają veiklos sritį – mokyklos valdymą ir kokybės garantavimą (5 mokyklos). Gimnazijos rečiausiai vertino 5 – ają veiklos sritį – etosas (3mokyklos). Rečiausiai analizuotos veiklos sritys visų bendrojo lavinimo mokyklų – 2 – oji – mokymosi pasiekimai ir 4 – oji – pagalba mokiniams, vidutiniškai – 6 mokyklos. Dažniausiai analizuojamos 5 – oji - etosas, 6-oji - ištekliai, vidutiniškai – 9 mokyklos. Vidutiniškai apibendrinus tyrimo rezultatus išaiškėjo, kad mokyklos savo veiklą vertina 2,5 t.y. tarp trečiojo ir antrojo įsivertinimo lygmens.

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai mokyklos analizuoja veiklos sritis susijusias ne su mokinių ugdymo kokybiškumu, tačiau akcentuoja mokyklos kokybę apeliuodami į kokybišką mokyklos kultūrą, mokyklos bendruomenę ir savivaldą bei mokyklos ryšius, akcentuoja

mokyklų mokymo bazės, materialinių išteklių tvarkymą ir panaudojimą, efektyvų personalo politikos panaudojimą, pedagogų tobulinimąsi ir vertinimą, mokyklos vadovų veiklos efektyvumą.

Šiame tyrimo etape bus aptarti atnaujintos metodikos (2007) metų vidaus audito metodikos pritaikymas benrojo lavinimo mokyklose, remiantis informacija pateikta mokyklų internetinėse svetainėse.

BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ VIDAUS AUDITO (ATNAUJINTOS) METODIKOS PRITAIKYMAS (2007)

17 lentelė

Veiklos sritis 1. Mokyklos kultūra.

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendra	
		Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis
1.1. Etosas	1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai	1	3	1	4	3	2,3	5	3,1
	1.1.2. Tradicijos ir ritualai	1	1,5	2	3,5	3	3	6	2,7
	1.1.3. Tapatumo jausmas	1	3	1	3	3	2,3	5	2,7
	1.1.4. Bendruomenės santykiai	1	2	1	3	3	2	5	2,3
	1.1.5. Mokyklos atvirumas ir svetingumas	1	3	2	3,5	3	2,7	6	3
	1.1.6. Klasių mikroklimatas	1	2	1	1	3	2,7	5	1,9
1.2. Pažangos pasiekimai	1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai	1	3	1	1	3	2,5	5	1,9
	1.2.2. Mokymosi pasiekimų lūkesčiai	1	2	1	1	3	2,7	5	1,9
	1.2.3. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis	1	2	-	-	3	3	4	2,5
1.3. Tvarka	1.3.1. Darbo tvarka ir taisyklės	2	2,7	1	2	3	2,7	6	2,5
	1.3.2. Pageidaujamo elgesio skatinimas	2	3	1	1	3	2,7	6	2,3
	1.3.3. Aplinkos jaukumas	2	3	2	3	4	3	10	3
1.4. Mokyklos ryšiai	1.4.1. Mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje	2	3	1	2	2	3	5	2,7
	1.4.2. Partnerystė su kitomis institucijomis	2	2,7	2	3	2	3	6	2,9
	1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai	2	2,5	1	1	2	2,5	5	2
		1	2,7	1	2,2	3	2,5	5	2,5

Pirmąją veiklos sritį - Mokyklos kultūra - kaip matome iš 17 lentelės analizavo vidutiniškai 5 mokyklos, jos įvertino vidutiniškai šią veiklos sritį – 2,5 t.y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3 vertinimo lygio. Kokybė šios veiklos srities

mokyklose, pagal VA metodiką, apibrėžiama taip: „stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina“. Dažniausiai šią veiklos sritį analizavo gimnazijos. Aukščiausią įvertinimą šiai veiklos sričiai analizuodamos kokybę skyrė pagrindinės mokyklos (2,7). Galima daryti prielaidą, kad pagrindinėse mokyklose mokyklos kultūra yra kokybiška ir siekianti - 3 aji lygį t.y. kokybė viršija vidurkį.

18 lentelė

Veiklos sritis 2. Ugdymas ir mokymasis.

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendra	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo Vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
2.1. Bendrasis ugdymo organizavimas	2.1.1. Ugdymo programos	1	3	1.	2	1	2	3	2,3
	2.1.2. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai	1	3	2	3	1	2	4	2,7
	2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija	1	2	1	2	1	2	3	2
	2.1.4. Pasirenkamosios programos	1	2	1	2	1	2	3	2
	2.1.5. Neformalusis vaikų švietimas (papildomas ugdymas)	1	2	1	2	1	2	3	2
2.2 Pamokos organizavimas	2.2.1. Mokytojo nuostatos ir būdai	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.2.2. Pamokos struktūros kokybė	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.2.3. Klasės valdymas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
2.3. Mokymo kokybė	2.3.1. Mokymo nuostatos ir būdai	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.3.2. Mokymo ir gyvenimo ryšys	1	3	2	3	1	3	4	3
	2.3.3. Mokytojo ir mokinio dialogas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.3.4. Išmokimo stebėjimas	1	2	1	2	1	3	3	2,3
	2.3.5. Namų darbai	1	2	1	2	1	2	3	2
2.4. Mokymosi kokybė	2.4.1. Mokymosi motyvacija	2	3	1	2	1	2	4	2,3
	2.4.2. Mokėjimas mokytis	2	3	1	3	1	2	4	2,7
2.5. Mokymosi ir mokymo diferencijavimas	2.4.3. Mokymasis bendradarbiaujant	2	3	2	2	1	3	5	2,7
	2.5.1. Mokymosi poreikių nustatymas	1	3	1	3	1	3	3	3
	2.5.2. Mokymosi veiklos diferencijavimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
2.6. Vertinimas ugdant	2.6.1. Vertinimas kaip pažinimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.6.2. Vertinimas kaip ugdymas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.6.3. Vertinimas kaip informavimas	1	2	1	2	1	3	3	2,3

		1	2,7	1	2,6	1	2,2	3	2,5
--	--	---	-----	---	-----	---	-----	----------	------------

Antrąją veiklos sritį - ugdymasis ir mokymasis - kaip matome iš 18 lentelės analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, jos įvertino vidutiniškai šią veiklos sritį – 2,5 t.y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3 vertinimo lygio. Kokybė šios veiklos srities mokyklose, pagal VA metodiką, apibrėžiama taip : stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina. Dažniausiai šią veiklos sritį analizavo tik po vieną mokyklą. Aukščiausią įvertinimą šiai veiklos sričiai analizuodamos kokybę skyrė pagrindinės mokyklos (2,7). Galima daryti prielaidą, kad pagrindinėse mokyklose veiklos sritys – mokymasis ir ugdymas kaip ir mokyklos kultūra (žr. lentelę 17) yra kokybiška ir siekianti - 3 ajį lygį t.y. kaip rodo tyrimo duomenys, kokybė viršija vidurkį.

19 lentelė

Veiklos sritis 3.Pasiekimai.

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
3.1. Pažanga	3.1.1. Atskirų mokinių pažanga	3	2,3	-	-	1	3	4	2,65
	3.1.2. Mokyklos pažanga	3	3	-	-	1	3	4	3
3.2. Mokymosi pasiekimai	3.2.1.Akademiniai pasiekimai	2	2	-	-	1	3	3	2,5
	3.2.2. Kiti pasiekimai	3	2,7			2	3	5	2,85
	3.2.3 Tolesnio mokymosi sėkmė	2	3	-	-	2	3	4	3
		3	2,6	-	-	1	3	4	2,8

Trečiąją veiklos sritį – pasiekimai - kaip matome iš 19 lentelės analizavo vidutiniškai 4 mokyklos, šią veiklos sritį – pasiekimai- mokyklos įsivertino – 2,8. Šis įvertinimas rodo, kad mokyklos šią sritį vertino pakankamai gerai t.y. pagal vidaus audito metodiką atitinka 3 –ajį lygį kuriame vyrauja stipriosios savybės, jų yra daugiau nei trūkumų. Kokybė geresnė nei vidutinė. Svarbu paminėti, kad vidurinės mokyklos šios veiklos srities nevertino.

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniui

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
4.1. Rūpinimasis mokiniais	4.1.1. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika	2	3	-	-	1	3	3	3
	4.1.2. Mokinių asmenybės ir socialinė raida	2	2	-	-	1	2,5	3	2,25
4.2. Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba	4.2.1. Pagalba mokantis	2	3	-	-	1	3	3	3
	4.2.2. Psichologinė pagalba	2	2,5	-	-	1	3	3	2,7
	4.2.3. Socialinė pagalba	2	3	-	-	1	3	3	3
4.3. Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas	4.3.1. Specialiųjų mokymosi poreikių ugdymas	1	3	-	-	1	3	2	3
	4.3.2. Gabių vaikų ugdymas	1	3	-	-	2	2,5	3	2,7
4.4. Pagalba planuojant karjerą	4.4.1. Pagalba renkantis mokymosi kryptį	3	2	-	-	3	3,3	6	2,6
	4.4.2. Pagalba renkantis mokyklą	1	3	-	-	1	3	2	3
	4.4.3. Profesinis švietimas	1	3	-	-	1	3	2	3
4.5. Tėvų pedagoginis švietimas	4.5.1. Tėvų pagalba mokantis	2	2,5	-	-	1	2	3	2,25
	4.5.2. Tėvų švietimo politika	2	3	-	-	1	2	3	2,5
		2	2,8	-	-	1	2,8	3	2,8

Ketvirtąją veiklos sritį – pagalba mokiniui-, kaip matome iš 20 lentelės analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, šią veiklos sritį - pagalba mokiniui-, mokyklos įsivertino – 2,8, lygiai taip pat kaip 3 –ąją veiklos sritį - pasiekimai. Vyrauja stipriosios savybės, jų daugiau nei trūkumų. Kokybė geresnė nei vidutinė. Svarbu paminėti, kad vidurinės mokyklos šios veiklos srities nevertino kaip ir 3 – osios veiklos srities.

Veiklos sritis 5. Mokyklos strateginis valdymas

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
5.1. Mokyklos strategija	5.1.1. Mokyklos vizija, misija ir tikslai	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.1.2. Planavimo procedūros	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.1.3. Planų kokybė ir dermė	2	3	1	2	1	3	4	2,7
	5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis	1	3	1	2	1	3	3	2,7
5.2. Mokyklos įsivertinimas (vidaus auditas)	5.2.1. Įsivertinimo procesai	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	5.2.2. Įsivertinimo rezultatų naudojimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
5.3. Vadovavimo stilius	5.3.1. Valdymo demokratiškumas	1	3	2	3	1	3	4	3
	5.3.2. Lyderystė mokykloje	1	2	1	2	1	3	3	2,3
5.4. Personalo valdymas	5.4.1. Personalo komplektavimas	1	3	2	3	2	3	5	3
	5.4.2. Dėmesys personalui	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.4.3. Personalo darbo organizavimas	1	3	1	2	1	3	3	2,7
5.5. Materialinių išteklių valdymas	5.5.1. Lėšų vadyba	1	2	1	2	1	2	3	2
	5.5.2. Turto vadyba	2	3	-	-	2	3,5	4	3,25
	5.5.3. Patalpų naudojimas	2	3	2	3	2	3,5	6	3,1
		1	2,9	1	2,1	1	2,9	3	2,6

Penktąją veiklos sritį – mokyklos strateginis valdymas - , kaip matome iš 21 lentelės analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, kaip ir penktąją veiklos sritį etosas. Tiek pagrindinės, tiek gimnazijos šią veiklos sritį įvertino – 2,9. Penktąją veiklos sritį visos mokyklos įvertino – 2,6. Taigi, penktąją veiklos sritį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3 vertinimo lygio.

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė

Nr	Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.	Mokyklos kultūra	1	2,7	1	2,2	3	2,5	5	2,5
2.	Ugdymas ir mokymasis	1	2,7	1	2,6	1	2,2	3	2,5
3.	Pasiekimai	3	2,6	-	-	1	3	4	2,8
4.	Pagalba mokiniams	2	2,8	-	-	1	2,8	3	2,8
5.	Mokyklos strateginis valdymas	1	2,9	1	2,1	1	2,9	3	2,6
	Viso:	1	2,7	1	2,3	1	2,7	3	2,5

Atsižvelgiant į tyrimo duomenis (žr. 22 lentelę) veiklos sritis vertino vidutiniškai po vieną visų trijų tipų mokyklų: pagrindinės, vidurinės mokyklos ir gimnazijos. Dažniausiai pagrindinių mokyklų vertinama veiklos sritis – pasiekimai – 3 lygis. . Kokybiškiausia, pagrindinių mokyklų, teikiamuose duomenyse apie vidaus auditą, tyrimo duomenimis remiantis įvertinta veiklos sritis – mokyklos strateginis valdymas, įvertinimas - 2,9. Prasčiausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos, įvertinimas - 2,3, galima teigti, kad vidurinės mokyklos kokybiškumas atitinka VA metodikoje antrąjį lygį t.y. vyrauja trūkumai, veiklos srities kokybė – vidutiniška, tinkama, bet tobulinama. Vidurinės mokyklos vertino vienodai dažnai visas penkias veiklos sritis t.y. vidutiniškai po vieną mokyklą. Kokybiškiausia veiklos sritimi vidurinių mokyklų įvardijama – antroji sritis – ugdymas ir mokymasis, įvertinimas - 2,6.

Vienodai savo veiklą, atsižvelgiant į tyrimo duomenis vertino tiek pagrindinės mokyklos, įvertinimas - 2,7, tiek gimnazijos savo veiklą vertino - 2,7. Dažniausiai gimnazijų vertinama veiklos sritis, analizuojant tyrimo duomenys buvo pirmoji veiklos sritis – mokyklos kultūra, ją vertino 3 mokyklos, kokybiškiausia veiklos sritimi gimnazijų kaip ir pagrindinių mokyklų įvardijama – penktoji veiklos sritis – mokyklos srateginis valdymas, įvertinimas - 2,9. Vidutiniškai apibendrinus tyrimo rezultatus išaiškėjo, kad mokyklos savo veiklą vertina 2,5 t.y. tarp trečiojo ir antrojo įsivertinimo lygmens, tačiau būtina akcentuoti, kad dažniausiai tokius įvertinimus teikė tik trys mokyklos. Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai mokyklos analizuoja veiklos sritį - mokyklos strateginis valdymas - tai reiškia, jog mokyklos akcentuoja mokyklos strategijos, mokyklos įsivertinimo (vidaus audito), vadovavimo stiliaus, personalo valdymo, materialinių išteklių valdymo kokybiškumą.

Kadangi egzistuoja dvi vidaus audito metodikos, bus atlikta lyginamoji dviejų VA metodikų analizė. Kadangi veiklos sritys skiriasi, bus akcentuojami tik vienodi įvertinimai ir siekiama surasti bendrų tendencijų

23 lentelė

Senosios metodikos (2002) metų ir Naujosios metodikos (2007) metų lyginamoji analizė

Senoji metodika (2002m.)	Mokyklų skaičius vidurkis	Įvertinimo vidurkis	Atnaujinta metodika (2007m.)	Mokyklų skaičius vidurkis	Įvertinimo vidurkis
1.Ugdymo turinys	7	2,8	1.Ugdymas ir mokymasis	5	2,5
2.Mokymosi pasiekimai	6	3	2.Pagalba mokiniui	3	2,5
3.Mokymasis ir ugdymas	8 /9	2,6	3.Mokyklos kultūra	4	2,8
4.Pagalba moksleiviams	6	2,6	4.Pasiekimai	3	2,8
5.Etosas	9	2,8	5.Mokyklos valdymas	3	2,6
6.Ištekliai	9	2,6			
7.Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas	8	2,9			
Vidutiniškai	9	2,5		3	2,5

23 lentelėje pateikti tyrimo rezultatų analizė rodo, kad vidutiniškai tiek senojoje VA metodikoje, tiek naujoje VA metodikoje veiklos sritys vertinamos 2,5 t.y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2-ojo ir 3 vertinimo lygio. Galima daryti išvadą, kad visos mokyklos, kurios teikė informaciją savo internetinėse svetainėse vertina kokybę, visų veiklų sričių, kurią pagal vidaus audito metodiką yra apibrėžiama taip: stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina. Kokybiškiausia mokyklų įvertinta veiklos sritis lyginant abiejų VA metodikų veiklos sričių įvertinimus yra, senojoje VA metodikoje nurodyta veiklos sritis – mokymosi pasiekimai – įvertinta 3 lygiu. Lygmeniu tarp trečiojo ir antrojo įvertintos šios atnaujintosios metodikos veiklos sritys – ugdymasis ir mokymasis ir pagalba mokiniui. Tiek senojoje, tiek atnaujintoje VA metodikoje vienodai įvertintos šios veiklos sritys, įvertinimas - 2,6: mokyklos valdymas, mokymasis ir ugdymas, pagalba moksleiviams, ištekliai; 2,8 – mokyklos kultūra, pasiekimai, etosas. Svarbu pažymėti, kad senosios VA metodikos veiklos srities rodiklius vertino vidutiniškai po 9 bendrojo lavinimo mokyklas, o naujosios VA metodikos vidutiniškai net tris kartus mažiau t.y. 3 bendrojo lavinimo mokyklos.

Antrajame tyrimo etape bus analizuojamos vidaus audito ataskaitos, atliekant lyginamąją analizę įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus, remiantis

Bendrojo lavinimo mokyklų VA metodikos pritaikymu (2007m.) ir VA metodikos pritaikymu (2002) metų.

24 lentelė

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus

Veiklos sritis 1. Ugdymo turinys

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	1.1.3.Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai 1.2.1. Programų įvairovė ir tarpusavio dermė 1.3.2. Planavimo procedūrų kokybė	3
Trūkumai	1.2.1. ;1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	2
Tobulintinos veiklos sritys	1.3.1.; 1.3.2.	1
Iš viso: 6		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	1.1.1. Mokiniai dalykai, jų santykis ugdymo plane; 1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija; 1.1.3., 1.2.1., 1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitikties.1.2.3. Programas rengiantiems mokytojams tiekama metodinė parama 1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	12
Trūkumai	1.1.2.; 1.1.3; 1.2.3.	5
Tobulintinos veiklos sritys	1.1.2	1
Iš viso: 18		
	Gimnazija	
Privalumai	1.1.1., 1.2.1., 1.1.3., 1.2.2.	5
Trūkumai	-	
Tobulintinos veiklos sritys	-	
Iš viso: 5		
	Spec.mokykla	
Privalumai	1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija	5
Trūkumai		
Tobulintinos veiklos sritys		
Iš viso: 5		

Tyrimo rezultatai, pateikti 24 lentelėje rodo, kad dažniausiai ugdymo turinio privalumų nurodė vidurinės mokyklos - 12, tačiau ir trūkumų vidurinės mokyklos ugdymo turinyje nurodė dažniausiai - 5, tik privalumus nurodė 5 gimnazijos ir 5 specialios mokyklos. Tobulintinų ugdymo turinio elementų nurodė po vieną vidurinę ir pagrindinę mokyklą. Galima daryti išvadą, kad ugdymo turinyje gimnazijos ir spec.mokyklos vertindamos šios veiklos kokybę išvelgia tik privalumus. Reikia pažymėti, kad kai kuriuos rodiklius mokyklos interpretuoja įvairiai ir kaip trūkumą, privalumą ar tobulintiną veiklos sritį, tai priklauso nuo pačios mokyklos veiklos.

Veiklos sritis 2. Mokymosi pasiekimai

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	-	-
Trūkumai	2.1.1., 2.3.1	2
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.1.	1
Iš viso: 3		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	2.1.1. Moksleivių mokymosi rezultatai;2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai;2.3.1. Moksleivių mokymosi kokybė, poriekių tenkinimo, mokymosi ir egzaminų rezultatų sąveikos efektyvumas	3
Trūkumai	2.2.1, 2.3.1	5
Tobulintinos veiklos sritys	2.2.1.	1
Iš viso: 9		
	Gimnazija	
Privalumai	2.1.1, 2.2.1, 2.3.1.	1
Trūkumai	-	-
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 1		

25 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad 5 vidurinės mokyklos nurodė dažniausiai privalumų įvertindami mokyklų mokymosi pasiekimus, taip pat dažniausiai 3 vidurinės mokyklos nurodė trūkumų, tik trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis nurodė 3 pagrindinės mokyklos, tik privalumus – viena gimnazija. Veiklos rodiklis - 2.1.1. - Moksleivių mokymosi rezultatai – tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant mokykloms kokybę, tik skirtingais aspektais t.y. pagrindinės mokyklos šį rodiklį vertino kaip trūkumą ir tobulintiną veiklos sritį, vidurinės mokyklos kaip privalumą ir tobulintiną veiklos sritį, gimnazijos kaip privalumą. Galima daryti išvadą, kad gimnazijos nurodė tik privalumus, spec. mokyklos antrosios veiklos srities – mokymosi pasiekimai - iš viso nevertino.

26 lentelė

Veiklos sritis 3. Mokymasis ir ugdymas

	1.Pagrindinė mokykla	2. skaičius
Privalumai	3.1.1. Ugdomosios veiklos tikslingumas ir tinkamumas,3.1.2. Dėstymo bei aiškinimo tikslingumas ir tinkamumas,3.1.3. Mokytojo ir moksleivio dialogas;3.1.4. Mokymosi motyvacijos palaikymas bei stiprinimas, 3.2.2. Mokymosi pažanga, 3.2.4. Moksleivių bendradarbiavimas mokymosi procese, 3.3.1. Užduočių, veiklos formų ir priemonių parinkimas, 3.3.2. Mokymosi tempo diferenciacijavimas atsižvelgiant į kiekvieno gaklmybes, 3.3.3. Ugdomosios veiklos ryšys su gyvenimo praktika ir moksleivių interesais, 3.3.4. Pedagoginės pagalbos įnašas (jeigu ji taikoma);3.4.1. Vertinimo metodai ir jų įforminimas, 3.4.2. Vertinimo įtaka moksleiviams;3.4.3. Vertinimo metu gautos informacijos panaudojimas, 3.5.1. Tėvų informavimo procedūrų kokybė, 3.5.2. Tėvų gaunamos informacijos apie jų vaiko pažangą kokybė; 3.5.3. Tėvų gaunamos informacijos apie mokyklos darbą kokybė.	1

26 lentelės tęsinys 65 puslapyje

26 lentelės tęsinys

	1.	2.
Trūkumai	3.2.1. Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis, 3.2.2., 3.2.3.Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis, 3.5.3.	2
Tobulintinos veiklos sritys	3.2.1.	1
Iš viso: 4		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3, 3.2.2., 3.3.1.	3
Trūkumai	3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4., 3.3.1., 3.4.1., 3.4.3., 3.5.3.	4
Tobulintinos veiklos sritys	3.2.2., 3.2.3., 3.2.3., 3.3.1.,3.4.3.	2
Iš viso: 9		
	Gimnazija	
Privalumai	3.1.1., 3.1.4., 3.2.4.	1
Trūkumai	3.2.1., 3.2.3., 3.2.4.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 2		
	Spec. mokykla	
Privalumai		
Trūkumai	3.2.1., 3.2.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	3.2.1	1
Iš viso: 2		

Tyrimo rezultatai, pateikti 26 lentelėje rodo, kad daugiausia privalumų vertinant veiklos sritį – mokymasis ir ugdymas nurodė viena pagrindinė mokykla. Dažniausiai 3 vidurinės mokyklos vertindamos veiklos sritį – mokymasis ir ugdymas - nurodė privalumus, taip pat dažniausiai vidurinės mokyklos vertino šį trečiąjį rodiklį, nes nurodė 3 privalumus, 4 – trūkumus ir 2 tobulintinos veiklos sritys. Dvi gimnazijos ir dvi spec. mokyklos nurodė tik privalumus ir trūkumus. Veiklos srities rodikliai - 3.2.1. Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis, 3.2.3. Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis - tapo rodikliais, kurie kartojosi vertinant mokykloms kokybę, tik skirtingais aspektais t.y. pagrindinės mokyklos ir spec. mokyklos, vidurinės mokyklos šį rodiklį vertino kaip trūkumą arba tobulintiną veiklos sritį, gimnazijos kaip trukumą, atsižvelgiant į šiuos vertinimus galima teigti, kad šis veiklos rodiklis dažniausiai traktuojamas kaip kokybės stoka mokyklos veikloje.

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniams

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	4.1.1. Individualių saugumo, emocinių, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas, 4.1.2. Psichologinė ir socialinė pagalba, 4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas, 4.2.2. Papildomojo ugdymo ir pamokinės veiklos įnašas, 4.3.1. Moksleivių orientavimo kokybė, 4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas, 4.3.3. Konsultacijų tikslumas.	7
Trūkumai	4.1.1., 4.2.2., 4.3.1., 4.3.3., 4.4.3., 4.6.3	2
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1., 4.3.3., 4.5.2.	2
Iš viso: 11		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	4.1.1., 4.1.2., 4.2.1., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3.	4
Trūkumai	4.3.1., 4.3.2., 4.3.3., 4.4.3., 4.6.1., 4.6.2. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo efektyvumas, 4.6.3. Specialiųjų poreikių moksleivių ugdymo organizavimo efektyvumas	4
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.2., 4.3.1., 4.4.3., 4.5.3	3
Iš viso: 11		
	Gimnazija	
Privalumai	-	-
Trūkumai	4.1.1., 4.1.2., 4.2.1., 4.2.2., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3., 4.1.1., 4.2.2., 4.3.1., 4.3.3., 4.4.3., 4.6.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 1		
	Spec. mokykla	
Privalumai	4.1.1., 4.2.1., 4.2.2., 4.3.2., 4.6.1. Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų taikymas	1
Trūkumai	-	
Tobulintinos veiklos sritys	-	
Iš viso: 1		

27 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad vienodai dažnai 11 pagrindinių ir 11 vidurinių mokyklų vertino ketvirtąją veiklos sritį – pagalbą mokiniams. Dažniausiai privalumų nurodė pagrindinės mokyklos, 7 mokyklos, dažniausiai trūkumų ir tobulintinos veiklos aspektų šioje veiklos srityje nurodė 4 vidurinės mokyklos. Tik trūkumus vertindama pagalbą mokiniams nurodė viena gimnazija. Tik privalumus nurodė viena spec. mokykla akcentuodama kokybę veiklos srityje – pagalba mokiniams. Veiklos srities rodikliai - 4.1.1. Individualių saugumo, emocinių, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas, 4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas - tapo rodikliais, kurie kartojosi vertinant mokykloms kokybę, tik skirtingais aspektais t.y. pagrindinės mokyklos, vidurinės mokyklos, traktuoja rodiklius kaip trūkumą ir privalumą, spec. mokyklos, šį rodiklį vertino kaip privalumą, gimnazijos kaip trūkumą, atsižvelgiant į šiuos vertinimus galima teigti, kad šis veiklos rodiklis interpretuojamas įvairiai ir priklauso nuo mokyklos specifikos ir jos veiklos.

Veiklos sritis 5. Etosas

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	5.1.1. Tapatumo ir pasididžiavimo mokykla jausmas, 5.1.2. Lygių galimybių suteikimas, teisingumas, 5.1.3. Aplinkos svetingumas, 5.1.4. Mokyklos saugumas, 5.1.5. Bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas, 5.3.1. Ryšių su švietimo ir kitomis institucijomis mastas, tikslai ir efektyvumas.	1
Trūkumai	-	
Tobulintinos veiklos sritys	-	
Iš viso: 1		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.1.5., 5.2.1., 5.3.1.	3
Trūkumai	5.2.1	1
Tobulintinos veiklos sritys	5.2.1.	1
Iš viso: 5		
	Gimnazija	
Privalumai		
Trūkumai	5.2.1.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 1		
	Spec. mokykla	
Privalumai	5.1.1., 5.1.3.	1
Trūkumai		
Tobulintinos veiklos sritys	5.1.3., 5.2.1.	1
Iš viso: 2		

Tyrimo rezultatai, pateikti 28 lentelėje rodo, kad dažniausiai privalumus vertindama veiklos sritį – etosas - nurodė trys vidurinės mokyklos ir šią veiklos sritį vertino dažniausiai 5 vidurinės mokyklos. Tik privalumus nurodė viena pagrindinė mokykla, tik trūkumus – viena gimnazija, tik privalumus ir tobulintinas veiklos sritys penktosios veiklos srities nurodė viena spec. mokykla. Nė vienas iš veiklos srities – etosas- veiklos rodiklių vertinimo eigoje – nebuvo vertinamas visuose mokyklose.

Veiklos sritis 6. Ištekliai

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	6.1.1., 6.1.3., 6.3.1., 6.3.2., 6.4.1., 6.4.2., 6.5.3., 6.6.2., 6.7.2..	4
Trūkumai	6.2.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 6		

29 lentelės tęsinys 68 puslapyje

29 lentelės tęsinys

	Vidurinė mokykla	skaičius
Privalumai	6.1.1. Plotas, erdvės., 6.1.2. Baldai, mokymo priemonės, jų tinkamumas ir pritaikymas, atnaujinimas ir turtinimas., 6.1.3. Moksleivių pavežėjimas (jei būtina)., 6.2.1. Finansavimas., 6.2.2. Materialiniai ištekliai, jų kiekis ir tinkamumas., 6.3.1. Išteklių panaudojimas ir prieinamumas., 6.3.2. Moksleivių darbų panaudojimas., 6.3.3. informacijos šaltinių įvairovė., 6.4.1. Komplektavimas., 6.4.2. Išsilavinimas, kvalifikacija., 6.5.1. Pedagogų ir komandų veiklos efektyvumas., 6.5.2. Pedagogų gebėjimų panaudojimo sistema., 6.5.3. bendradarbiavimas teikiant pagalbą moksleiviams., 6.5.4. Aptarnaujančio (pagalbinio) personalo efektyvumas., 6.6.1. Pedagogų vertinimo reikšmė mokyklos plėtros planavimui., 6.6.2. Pedagogų tobulinimosi efektyvumas., 6.7.1. Mokyklos finansinė veikla., 6.7.2. Mokyklos biudžeto tvarkymo sistema., 6.7.3. Biudžetinių ir nebiudžetinių išteklių panaudojimas	6
Trūkumai	6.1.1., 6.1.2., 6.2.1., 6.2.2., 6.3.1., 6.4.2., 6.5.1., 6.5.2., 6.5.3., 6.5.4., 6.6.1.	7
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 13		
	Spec. mokykla	
Privalumai		
Trūkumai	6.1.2., 6.1.3. 6.3.1., 6.3.3.	2
Tobulintinos veiklos sritys		
Iš viso: 2		

29 lentelė atspindi tyrimo duomenys, kurie leidžia teigti, kad daugiausia privalumų vertindamos veiklos srities šeštąjį rodiklį – ištekliai – vidurinės mokyklos, taip pat 13 vidurinių mokyklų dažniausiai vertino šią sritį. Dažniausiai trūkumus šioje veiklos srityje taip pat nurodė 7 vidurinės mokyklos. Vertindamos mokyklos išteklius - privalumus ir trūkumus - vertindamos mokyklos išteklius nurodė penkios pagrindinės mokyklos. Dvi spec. mokyklos nurodė šeštosios veiklos srities – ištekliai – trūkumus. Atsižvelgiant į tyrimo duomenis matyti, kad dažniausiai išteklius mokykloje vertino vidurinės mokyklos, gimnazijos šiai veiklos kokybės sričiai neskyrė jokio dėmesio t.y. jos nevertino.

30 lentelė

Veiklos sritis 7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite, 7.1.2. Mokyklos/padalinių vadovų dalyvavimas vidaus audite, 7.1.4. Vadovų veiklos vertinimas, 7.2.3. Strateginio plano ir metinės veiklos programos pateikimas, 7.4.3. Santykiai su darbuotojais ir komandų telkimas.	2
Trūkumai	7.3.1., 7.3.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	7.4.3.	1
Iš viso: 4		

30 lentelės tęsinys 69 puslapyje

30 lentelės tęsinys

	Vidurinė mokykla	Skaičius
Privalumai	7.1.1., 7.1.2., 7.1.3., 7.2.1., 7.2.3., 7.3.1., 7.4.1.	6
Trūkumai	7.1.4., 7.4.3., 7.5.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	7.1.1., 7.1.4., 7.3.1., 7.4.3.	4
Iš viso: 12		
	Spec. mokykla	
Privalumai	7.1.1., 7.3.2.	2
Trūkumai	7.1.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	7.1.3., 7.4.1.	1
Iš viso: 4		

Tyrimo analizės rezultatai pateikti 30 lentelėje leidžia teigti, kad dažniausiai veiklos sritį – mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas – vertino 12 vidurinių mokyklų. Dažniausiai privalumų nurodė šioje veiklos srityje 6 vidurinės mokyklos, trūkumų taip pat vidurinės mokyklos, privalumus, trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis nurodė visų tipų mokyklos, išskyrus gimnazijos, kurios septintosios veiklos srities – mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas apskritai nevertino. Veiklos rodiklis - 7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite– tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant mokykloms kokybę, tik skirtingais aspektais t.y. pagrindinės mokyklos ir spec.mokyklos šį rodiklį vertino kaip privalumą, vidurinės mokyklos kaip tobulintiną veiklos sritį. Galima daryti išvadą, kad šis veiklos rodiklis mokyklų traktuojamas labiau kaip teigiamas kokybės aspektas, nei neigiamas.

31 lentelė

**Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė
įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus**

1.Veiklos sritys	2.Pagrindinė mokykla	3.Vidurinė mokykla	4.Gimnazija	5.Spec. mokykla	Bendrai vertinti privalumai, trūkumai, tobulintinos veiklos sritys 6.
1. Ugdymo turinys					
Privalumai	3	12	5	5	25
Trūkumai	2	5	-	-	7
Tobulintinos veiklos sritys	1	1	-	-	2
Viso:	6	18	5	5	34
2. Mokymosi pasiekimai					
Privalumai	-	3	1	-	4
Trūkumai	2	5	-	-	7
Tobulintinos veiklos sritys	1	1	-	-	2
Viso:	3	9	1	-	13
3. Mokymasis ir ugdymas					
Privalumai	1	3	1	-	5
Trūkumai	2	4	1	1	8
Tobulintinos veiklos sritys	1	2	-	1	4
Viso:	4	9	2	2	17

31 lentelės tęsinys 70 puslapyje

31 lentelės tęsinys

1.	2.	3.	4.	5.	6.
4. Pagalba mokiniams					
Privalumai	7	4	-	1	12
Trūkumai	2	4	1	-	7
Tobulintinos veiklos sritys	2	-	-	-	2
Iš viso:	11	8	1	1	21
5. Etosas					
Privalumai	1	3	-	1	5
Trūkumai	-	1	1	-	2
Tobulintinos veiklos sritys	-	1	-	1	2
Iš viso:	1	5	1	2	9
6. Ištekliai					
Privalumai	4	6	-	-	10
Trūkumai	2	7	-	2	11
Tobulintinos veiklos sritys	-	-	-	-	-
Viso:	6	13	-	2	21
7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas					
Privalumai	2	6	-	2	10
Trūkumai	1	2	-	1	4
Tobulintinos veiklos sritys	1	4	-	1	6
	4	12	-	4	20
VISO:	70	148	20	32	

Tyrimo rezultatai pateikti lentelėje 31 leidžia teigti, kad dažniausiai vertinama veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklose, atsižvelgiant į informaciją pateiktą interneto svetainėse yra pirmoji veiklos sritis – ugdymo turinys. Ją vertino 34 mokyklos. Vienodai vertinamos ketvirtoji veiklos sritis – pagalba mokiniams ir šeštoji veiklos sritis – ištekliai. Šias sritis vertino po 21 bendrojo lavinimo mokyklą. 20 mokyklų įvertino septintąją veiklos sritį – mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas, mažiausiai vertinama mokyklų tarpe, siekiant nustatyti mokyklos kokybiškumą buvo penktoji veiklos sritis – etosas. Ją vertino tik devynios bendrojo lavinimo mokyklų. Privalumų savo veikloje dažniausiai išvelgė 12 vidurinių mokyklų, trūkumų vertindamos savo veiklą taip pat dažniausiai išvelgė vidurinės mokyklos, 7 - mokyklos, akcentuodamos veiklos sritis, kurias reikia tobulinti vidurinės mokyklos jų nurodė dažniausiai, 4 mokyklos. Tyrimo duomenys lentelėje 31 rodo, kad pasyviausiai savo veiklą vertino gimnazijos (20kartų) ir spec. mokyklos (32 kartus), tačiau kadangi specialiųjų mokyklų iš viso buvo analizuotos tik penkios, galima teigti, kad vidutiniškai kiekviena spec. mokykla įvertino nors po vieną veiklos sritį. Aktyviausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos (148 kartai) ir pagrindinės mokyklos (70 kartų). Galima daryti išvadą, kad gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodant privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus taip kaip pagrindinės ar vidurinės mokyklos.

Kadangi egzistuoja atnaujinta vidaus audito metodika, tikslinga ir ją aptarti, siekiant analizuoti kokias veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklos vertino dažniausiai nurodydamos mokyklų veiklos privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus.

32 lentelė

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus

Veiklos sritis 1. Mokyklos kultūra

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	1.3.3. Aplinkos jaukumas, 1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai.	3
Trūkumai	-	-
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 3		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai, 1.1.2. Tradicijos ir ritualai, 1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai, 1.1.4. Bendruomenės santykiai, 1.1.5. Mokyklos atvirumas ir svetingumas, 1.1.6. Klasių mikroklimatas, 1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai, 1.2.2. Mokymosi pasiekimų lūkesčiai, 1.2.3. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis, 1.3.1. Darbo tvarka ir taisyklės, 1.3.3., 1.4.2. Partnerystė su kitomis institucijomis, 1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai	5
Trūkumai	1.1.2., 1.2.1., 1.2.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	1.1.2., 1.2.1., 1.3.1., 1.3.3., 1.4.2	2
Iš viso: 8		
	Gimnazija	
Privalumai	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4., 1.1.5., 1.1.6. 1.3.2., 1.3.3., 1.4.1., 1.4.2.	2
Trūkumai	1.1.1., 1.1.3., 1.1.4., 1.2.1. 1.3.2., 1.4.1.	2
Tobulintinos veiklos sritys	1.3.1., 1.3.2.	1
Iš viso: 5		
	Spec.mokykla	
Privalumai	1.2.3., 1.4.1. Mokyklos vaidmuo vientisoje bendruomenėje, 1.4.2	1
Trūkumai	-	-
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 1		

Tyrimo rezultatai, pateikti 32 lentelėje rodo, kad dažniausiai pirmosios veiklos srities - mokyklos kultūra - privalumus nurodė 5 vidurinės mokyklos, trūkumų pirmojoje veiklos srityje – mokyklos kultūra - nurodė dažniausiai dvi gimnazijos, tik privalumus nurodė 3 pagrindinės mokyklos ir viena specialioji mokykla. Tobulintinų mokyklos kultūros elementų nurodė po dvi vidurines mokyklas ir po dvi gimnazijas. Galima daryti išvadą, kad mokyklos kultūrą vertindamos vidurinės mokyklos ir gimnazijos išvelgia trūkumų ir privalumų, o specialiosios ir pagrindinės mokyklos įvardija tik privalumus šioje veiklos srityje. Reikia pažymėti, kad nė vienas iš veiklos srities – mokyklos kultūra- veiklos rodiklių vertinimo eigoje – nebuvo vertinamas visuose mokyklose.

Veiklos sritis 2. Ugdymas ir mokymasis

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	2.1.1. Ugdymo programos, 2.1.2. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai, 2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija, 2.1.4. Pasirenkamosios programos, 2.1.5. Neformalusis vaikų švietimas, 2.2.1. Mokytojo nuostatos ir būdai, 2.2.3. Klasės valdymas, 2.3.1. Mokymo nuostatos ir būdai, 2.3.3. Mokytojo ir mokinio dialogas, 2.6.3. Vertinimas kaip informavimas.	5
Trūkumai	2.4.1., 2.4.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	2.2.2., 2.4.1., 2.4.2., 2.5.2. Mokymosi veiklos diferenciacija, 2.6.1. Vertinimas kaip pažinimas	2
Iš viso: 9		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	2.1.1., 2.2.1.	3
Trūkumai	2.1.3., 2.1.5., 2.2.3., 2.3.1. 2.3.4. Išmokimo stebėjimas 2.4.1. Mokymosi motyvacija, 2.4.2. Mokėjimas mokytis, 2.5.2.	3
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.1., 2.3.4., 2.5.2., 2.6.1.	4
Iš viso: 10		
	Gimnazija	
Privalumai	2.1.1., 2.1.4., 2.1.5., 2.2.2., 2.2.3., 2.3.2., 2.3.3. 2.5.1., 2.5.2., 2.6.2. Vertinimas kaip ugdymas.	6
Trūkumai	2.2.1., 2.2.3., 2.3.5.	1
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.2., 2.5.2. 2.6.2.	3
Iš viso: 10		

33 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad vienodai dažnai gimnazijos ir vidurinės mokyklos po 10 mokyklų vertino antrąją veiklos sritį – ugdymas ir mokymasis. Dažniausiai privalumų ugdymo ir mokymosi veiklos srityje nurodė gimnazijos, 6 mokyklos, dažniausiai trūkumų šioje veikloje nurodė vidurinės mokyklos, 3 mokyklos, tobulintinos veiklos aspektų šioje veiklos srityje nurodė dažniausiai vidurinės mokyklos, 4 mokyklos. Tik trūkumus vertindama pagalbą mokiniams nurodė viena gimnazija. Šios veiklos srities nevertino specialiosios mokyklos. Kokybės rodiklis - 2.1.1. - Ugdymo programos - tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant mokykloms kokybę, šį kokybės rodiklį savo veikloje visos bendrojo lavinimo mokyklos vertinusios veiklos sritį – ugdymas ir mokymasis, įvertino kaip privalumą.

Veiklos sritis 3. Pasiekimai

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	3.1.1. Atskirų mokinių pažanga, 3.1.2. Mokyklos pažanga, 3.2.1. Akademiniai pasiekimai, 3.2.2. Kiti pasiekimai, 3.2.3. Tolesnio mokymosi sėkmė.	4
Trūkumai	3.1.1., 3.1.2., 3.2.1, 3.2.2.	4
Tobulintinos veiklos sritys	3.1.1., 3.1.2., 3.2.1, 3.2.2., 3.2.3.	4
Iš viso: 12		

34 lentelės tęsinys 73 puslapyje

34 lentelės tęsinys

	Vidurinė mokykla	Skaičius
Privalumai	-	-
Trūkumai	3.2.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 1		
	Gimnazija	
Privalumai	3.1.1.,3.1.2., 3.2.1, 3.2.2., 3.2.3.	2
Trūkumai	-	-
Tobulintinos veiklos sritys	3.1.1.,3.1.2., 3.2.1, 3.2.2., 3.2.3.	1
Iš viso: 3		

Tyrimo analizės rezultatai pateikti 34 lentelėje leidžia teigti, kad dažniausiai veiklos sritį – pasiekimai – vertino pagrindinės mokyklos, 12 mokyklų. Dažniausiai privalumų, trūkumų, tobulintinų veiklos sričių nurodė šioje veiklos srityje vidurinės mokyklos (po 4). Tik trūkumus trečiojoje veiklos srityje nurodė viena vidurinė mokykla, tik privalumus ir tobulintinus šios veiklos aspektus nurodė trys gimnazijos. Šios veiklos srities nevertino specialiosios mokyklos. Veiklos rodiklis - 3.2.2. - kiti pasiekimai – tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant mokykloms kokybę, tik skirtingais aspektais t.y. pagrindinės mokyklos ir gimnazijos šį rodiklį vertino kaip privalumą, vidurinės mokyklos kaip trūkumą. Galima daryti išvadą, kad šis kokybės rodiklis mokyklų traktuojamas labiau kaip teigiamas kokybės aspektas, nei neigiamas.

35 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniui

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	4.1.1. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika, 4.4.2 Pagalba renkantis mokyklą.	1
Trūkumai	4.1.1., 4.2.2., 4.5.1.	3
Tobulintinos veiklos sritys	4.5.1.	1
Iš viso: 5		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	4.1.1., 4.1.2. Mokinių asmenybės ir socialinė raida, 4.2.1. Pagalba mokantis, 4.2.2., 4.2.3. Socialinė pagalba, 4.3.1. Specialiųjų mokymosi poreikių ugdymas, 4.3.2. Gabių vaikų ugdymas, 4.4.1. Pagalba renkantis mokymosi kryptį, 4.4.2 Pagalba renkantis mokyklą, 4.4.3. Profesinis švietimas, 4.5.1. Tėvų pagalba mokantis, 4.5.2. Tėvų švietimo politika.	4
Trūkumai	4.2.2., 4.3.2., 4.4.3., 4.5.1.	5
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1., 4.3.1., 4.3.2., 4.5.2.	4
Iš viso: 13		
	Gimnazija	
Privalumai	4.1.1., 4.1.2., 4.2.1., 4.4.2., 4.4.3.	3
Trūkumai	4.2.2., 4.3.1., 4.3.2., 4.5.1., 4.5.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 4		
	Spec.mokykla	
Privalumai	-	
Trūkumai	4.1.2., 4.2.1., 4.3.2., 4.4.3., 4.5.1., 4.5.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1., 4.4.3.	1
Iš viso:3		

Tyrimo rezultatai, pateikti 35 lentelėje rodo, kad dažniausiai ketvirtąją veiklos sritį vertin- vidurinės mokyklos, 13 mokyklų. Taip pat vidurinės mokyklos savo veikloje dažniausiai išvelgė privalumus, 4 mokyklos ir trūkumus, 5 mokyklos ir tobulintinų šios veiklos aspektų taip pat 4 mokyklos. Keturios gimnazijos įvertino tik privalumus ir trūkumus, 3 specialiosios mokyklos nurodė tik trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis. Bendro kokybės rodiklio, kurį būtų vertinusios visos bendrojo lavinimo mokyklos vertindamos visą ketvirtąją veiklos sritį – pagalba mokiniui – nebuvo rasta nagrinėjant tyrimo rezultatus šioje srityje.

36 lentelė

Veiklos sritis 5. Strateginis valdymas

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis, 5.5.3. Patalpų naudojimas.	3
Trūkumai	5.1.4., 5.4.1. Personalo komplektavimas.	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 4		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	5.1.1., Mokyklos vizija, misija ir tikslai 5.5.1. Lėšų vadyba 5.5.2. Turto vadyba	2
Trūkumai	-	
Tobulintinos veiklos sritys	-	
Iš viso: 2		
	Gimnazija	
Privalumai	5.1.1., 5.1.2. Planavimo procedūros 5.1.3. Planų kokybė ir dermė 5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis	2
Trūkumai	5.2.2. Įsivertinimo rezultatų naudojimas 5.3.1. Valdymo demokratiškumas	1
Tobulintinos veiklos sritys	-	-
Iš viso: 3		

27 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai pagrindinės mokyklos, 4 mokyklos, vertino veiklos srities – strateginis valdymas – kokybės rodiklius. Tik privalumus nurodė dvi vidurinės mokyklos. Privalumus ir trūkumus vertindami mokyklų srateginį valdymą išvelgė dvi vidurinės mokyklos ir keturios pagrindinės mokyklos. Šios veiklos srities – srateginis valdymas – visiškai nevertino specialiosios mokyklos. Bendro kokybės rodiklio, kurį būtų vertinusios visos bendrojo lavinimo mokyklos vertindamos visą penktąją veiklos sritį – srateginis valdymas – nebuvo rasta analizuojant tyrimo duomenis šioje mokyklų vertinamoje veiklos srityje.

**Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė
įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus**

Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla	Vidurinė mokykla	Gimnazija	Spec. mokykla	Mokyklų skaičius
1. Mokyklos kultūra					
Privalumai	3	5	2	1	11
Trūkumai	-	1	2	-	3
Tobulintinos veiklos sritys	-	2	1	-	3
Viso:	3	8	5	1	17
2. Ugdymasis ir mokymasis					
Privalumai	5	3	6	-	14
Trūkumai	2	3	1	-	6
Tobulintinos veiklos sritys	2	4	3	-	9
Viso:	9	10	10	-	29
3. Pasiekimai					
Privalumai	4	-	2	-	6
Trūkumai	4	1	-	-	5
Tobulintinos veiklos sritys	4	-	1	-	5
Viso:	12	1	3	-	16
4. Pagalba mokiniui					
Privalumai	1	4	3	2	10
Trūkumai	3	5	1	1	10
Tobulintinos veiklos sritys	1	4	-	-	5
Iš viso:	5	13	4	3	25
5. Sstrateginis valdymas					
Privalumai	3	2	2	-	7
Trūkumai	1	-	1	-	2
Tobulintinos veiklos sritys	-	-	-	-	-
Iš viso:	4	2	3	-	9
Dažnis	66	68	43	8	

Tyrimo rezultatai pateikti lentelėje 37 leidžia teigti, kad dažniausiai vertinama veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklose, atsižvelgiant į informaciją pateiktą interneto svetainėse yra antroji veiklos sritis – ugdymasis ir mokymasis. Ją vertino vidutiniškai - 29 mokyklos. 25 mokyklos vertino ketvirtąją veiklos sritį – pagalba mokiniui. Nežymiai skyrėsi ir pirmosios veiklos srities – mokyklos kultūra – vertinimas bendrojo lavinimo mokyklų, šią sritį vertino septyniolika mokyklų nuo trečiosios veiklos srities – pasiekimai, kurią vertino šešiolika mokyklų. Mažiausiai vertinama mokyklų tarpe, siekiant nustatyti mokyklos kokybiškumą buvo penktoji veiklos sritis – srateginis valdymas. Ją vertino tik devynios bendrojo lavinimo mokyklos. Privalumų savo veikloje dažniausiai išvėlgė šešios gimnazijos, trūkumų vertindamos savo veiklą dažniausiai išvėlgė pagrindinės mokyklos, 4mokyklos, akcentuodamos veiklos sritis, kurias reikia tobulinti vidurinės mokyklos ir pagrindinės mokyklos, jų nurodė dažniausiai, 4 mokyklos. Tyrimo duomenys lentelėje 31 rodo, kad pasyviausiai savo veiklą vertino specialiosios mokyklos

(8kartus), tačiau kadangi specialiųjų mokyklų iš viso buvo analizuotos tik penkios, galima teigti, kad vidutiniškai kiekviena spec. mokykla įvertino nors po vieną veiklos sritį vadovaudamiesi senąją VA metodiką, nes veiklos sritis senosios VA metodikos pagalba specialiosios mokyklos vertino net 31 kartą. Galima daryti išvadą, kad vertinant penkias veiklos sritis pagal atnaujintos VA metodikos reikalavimus dažniausiai veiklą vertino vidurinės mokyklos, (68 kartai), (66 kartus) pagrindinės mokyklos, mažiausiai kartų – (43 kartus) gimnazijos ir 8 (kartus) spec. mokyklos.

38 lentelė

**Senosios metodikos (2002) metų ir Naujosios metodikos (2007) metų lyginamoji analizė
įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus**

Veiklos sritys Senoji metodika	Bendras mokyklų skaičius	Veiklos sritys Atnaujinta metodika	Bendras mokyklų skaičius
1. Ugdymo turinys		1. Mokyklos kultūra	
Privalumai	25	Privalumai	11
Trūkumai	7	Trūkumai	3
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	3
Viso:	34	Viso:	17
2. Mokymosi pasiekimai		2. Ugdymasis ir mokymasis	
Privalumai	4	Privalumai	14
Trūkumai	7	Trūkumai	6
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	9
Viso:	13	Viso:	29
3. Mokymasis ir ugdymas		3. Pasiekimai	
Privalumai	5	Privalumai	6
Trūkumai	8	Trūkumai	5
Tobulintinos veiklos sritys	4	Tobulintinos veiklos sritys	5
Viso:	17	Viso:	16
4. Pagalba mokiniams		4. Pagalba mokiniui	
Privalumai	12	Privalumai	10
Trūkumai	7	Trūkumai	10
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	5
Iš viso:	21	Iš viso:	25
5. Etosas		5. Strateginis valdymas	
Privalumai	5	Privalumai	7
Trūkumai	2	Trūkumai	2
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	-
Iš viso:	9	Iš viso:	9
6. Ištekliai		Šios veiklos sritys panaikintos	
Privalumai	10		
Trūkumai	11		
Tobulintinos veiklos sritys	-		
Viso:	21		
7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas			
Privalumai	10		

Trūkumai	4		
Tobulintinos veiklos sritys	6		
	20		

38 lentelėje pateikti tyrimo rezultatų analizė rodo, kad senojoje VA metodikoje ir atnaujintoje VA galimos lyginti veiklos sritys t.y. ketvirtoji sritis – pagalba mokiniams/ pagalba mokiniui vertinamos panašiai, t.y. nurodant privalumus, trūkumus ar tobulintinus veiklos aspektus. Senojoje VA metodikoje šią veiklos sritį įvertino 21 mokyklos, atnaujintoje VA metodikoje – 25 mokyklos. Galima daryti prielaidą, kad dažniausiai vertinamos tiek senojoje VA metodikoje pirmoji veiklos sritis – ugdymo turinys, šios veiklos kokybės rodiklius vertino 34 mokyklos, tiek atnaujintoje VA metodikoje antrosios veiklos srities – ugdymasis ir mokymasis – šios veiklos kokybės rodiklius vertino – 29 mokyklos, iš esmės šias veiklos sritis galima interpretuoti kaip sritis, kurios panašios savo kokybės rodikliais, todėl galima teigti, kad abiejuose VA metodikose dažniausiai vertinama veiklos sritis susijęs su ugdymo turinio pritaikomumu besimokančiajam. Abiejuose metodikose, kaip rodo tyrimo duomenys mažiausiai vertinamos buvo šios sritys: senojoje VA metodikoje, penktoji sritis – etosas, naujoje VA metodikoje – tai pat penktoji veiklos sritis, tačiau ji susijusi su mokyklos strateginiu valdymu. Remiantis tyrimo duomenimis galima daryti išvadą, kad senosios metodikos VA pagrindu (žr. 31 lentelę) gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodant privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus taip kaip pagrindinės (70 kartų) ar vidurinės mokyklos (120 kartų). Atsižvelgiant į naujosios metodikos taikymo tyrimo rezultatus galima daryti išvadą, kad vertinant penkias veiklos sritis pagal atnaujintos VA metodikos reikalavimus (žr. 37 lentelę) dažniausiai veiklą vertino vidurinės mokyklos (68 kartus), pagrindinės mokyklos (66 kartus), mažiausiai kartų – gimnazijos (43) ir spec. mokyklos (8). Taigi, gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodant privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus taip kaip pagrindinės ar vidurinės ar specialiosios mokyklos. Senoji VA metodika buvo labiau taikoma vidurinėse mokyklose, atnaujinta taikoma dažniausiai pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose

3. DISKUSIJA

Suomijoje vykusioje konferencijoje H. Salminen teigė, kad „Kokybės užtikrinti neįmanoma be įšivertinimo ir vadybos kultūros kaitos“. Šis tyrimas organizuotas siekiant išsiaiškinti ar mokyklos nuolatinė veiklos vertinimo sistema t.y. vidaus audito metodikos taikymas mokykloje ir pateikiama informacija interneto svetainėse atspindi mokyklų kokybę, konkurencingumą ir šiuolaikinės vadybos kaitą.

Siekiant objektyviai vertinti atlikto tyrimo rezultatus, trumpai bus akcentuojami kitų panašaus pobūdžio tyrimų rezultatai, kurių didžioji dalis, kaip ir šis atliktas tyrimas, patvirtina šio tyrimo hipotezę, kad interneto bendrojo lavinimo mokyklų svetainėse skelbiama vidaus audito informacija neturi konkrečios struktūros (formos) ir yra neinformatyvi, siekiant atskleisti mokyklos kokybę, VA metodikos neefektingai taikomos. Tik reikia akcentuoti, kad atliktuose tyrimuose VA informacija buvo analizuojami ne bendrojo lavinimo interneto svetainėse, bet kitomis metodinėmis priemonėmis. H.Juchnevič (2005, p. 80) atliktame tyrime, analizuojama: koks mokyklų vadovų požiūris į vidaus audito metodiką ir jos realizavimo galimybes. Tyrimo duomenys rodo, kad „Vadovai susiduria su sunkumais taikant vidaus audito metodiką visose įšivertinimo srityse, taip pat akcentuojama kaip siekiamybė, atrinkti ir sumažinti veiklos rodiklių vertinimo šaltinių sąrašą, tobulinti vidaus audito metodiką“. Kadangi tyrimas buvo atliktas 2005 metais, galima teigti, kad šis tyrimas, analizuojant ir lyginant VA metodikų pritaikomumą mokyklų interneto svetainėse turėjo atskleisti atnaujintosios VA metodikos esminius privalumus, tačiau nors ir atnaujintoje VA metodikoje veiklos analizuojamų sričių sumažėjo, bet kaip rodo tyrimo rezultatai tokie pokyčiai teigiamų aspektų vertinat mokyklos veiklą neturėjo: Senosios VA metodikos kiekvieną veiklos srities rodiklį vertino vidutiniškai 9 bendrojo lavinimo mokyklos, o atnaujintos VA metodikos net tris kartus mažiau t.y. 3 bendrojo lavinimo mokyklos. A. Blinstrūbo, I. Mažrimienės, D. Jankuvienės (2007, p. 33-34) tyrime buvo analizuotos: Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito metodikos taikymo problemos. Esminėmis problemomis įvardijamos: “Pedagogų kompetencijos stoka, VA vykdytojai stokoja motyvacijos, nes darbo grupė, atliekanti VA sudaroma administracijos, o ne savanorišku apsisprendimu, tai pat nurodyta, kad reiškiamos abejonės dėl ataskaitoje pateiktos informacijos informatyvumo ir aktualumo pedagogams“. Šio tyrimo rezultatai koreliuoja su atlikto tyrimo, analizuojant interneto svetainėse pateiktą informaciją, aspektais: Tik vienos mokyklos pateikta informacija apie atliktą vidaus auditą, iš 100 bendrojo lavinimo mokyklų išanalizuotų pateikiamų duomenų variantų atitinka vidaus audito metodikos rekomendacinio pobūdžio ataskaitą, VA metodika bendrojo lavinimo mokykloje, netraktuojama kaip svarbi, siekiant informuoti vartotoją apie mokyklos veiklos kokybę, nes 99% ataskaitų galima vertinti kaip nepakankamai išsamias, arba

neišsamias“. G.Kirilovos ir M. Barkauskaitės (2008, p. 69) atliktame tyrime: Mokyklų vidaus auditas – geras mokytojų mokytojas, vyrauja priešinga nuomonė, nes teigiama, kad „Atlikdami auditą, mokytojams padeda realiai pažvelgti į darbo kokybę ir apsispręsti dėl tolesnio veiklos rezultato tobulinimo“. R. Prakapas ir V. Targamadžė (2008) atliktame tyrime, kurio tikslas atskleisti mokyklose atliekamų vidaus audito procesus bei jų daromą įtaką planuojant tolesnę mokyklos veiklą, išvadose (2008, p. 98) teigia: „organizuojama tiriamoji veikla neapgalvota, nėra aiškių susitarimų, t.y. paviršutiniškai atliekama pasirinktos srities analizė, stokojama vadybos kompetencijos, kad planuojant veiklą būtų remiamasi situacijos analize (atsiskaitymo, informavimo ir planavimo dermės stoka“. Šie rezultatai koreliuoja su išvadomis gautomis analizuojant informaciją pateikiamą apie vidaus audito rezultatus interneto svetainėse: Mokyklos prie pateikiant VA duomenis interneto svetainėje, tiek pačios analizės gautų rezultatų apdoravimo stadijoje susiduria su sunkumais ir akivaizdžiai stokojama konkrečių nurodymų kaip šis procesas turi būti vykdomas, kokia turi būti duomenų pateikimo forma ir kas turi būti nurodyta siekiant akcentuoti mokyklos kokybę, VA metodikos turi būti tobulinamos ir labiau pritaikomos, nes teikiamos informacijos turinys neinformatyvus, neatspindi mokyklos veiklos įvertinimų, mokyklos nelinkusios nurodyti interneto svetainėse kokias lygmeninimis įvertino savo veiklą.

Apibendrinant galima teigti, kad siekis mokyklose įdiegti VA metodiką, kuri efektyviai funkcionuotų ir būtų informatyvi kalbant apie mokyklos kokybę, egzistuoja, tačiau iki šiol šis procesas negalimas traktuoti kaip sėkmingas, nes kaip rodo šio tyrimo rezultatai ne tik informacija, kuri skelbiama viešai mokyklų interneto svetainėse, yra neinformatyvi, tačiau ir VA metodikos tiek senoji, tiek atnaujinta versija reikalauja esminių patobulinimų.

IŠVADOS

- *formos atžvilgiu:*

Bendrojo lavinimo mokyklose nėra vieningos sistemos koku būdu teikti informaciją mokyklos interneto svetainėje apie vidaus auditą, prieiga prie tiesioginės informacijos reikalauja papildomo laiko ir pastangų.

Vyraujanti duomenų pateikimo forma yra – tekstas. Šią formą dažniausiai naudoja miesto pagrindinės ir vidurinės mokyklos. Miesto gimnazijos naudoja pažangesnias formas vidaus audito informacijai atskleisti (skaidruolės, lentelės, grafikai).

Tik vienos mokyklos teikiama informacija apie atliktą vidaus auditą, iš 100 bendrojo lavinimo mokyklų, atitinka vidaus audito metodikos rekomendacinio pobūdžio informacijos pateikimo apie atliktą vidaus auditą ataskaitą. Ši informacija rasta - Alytaus apskrities rajono pagrindinėje mokykloje.

Vidaus audito metodika bendrojo lavinimo mokykloje, netraktuojama kaip svarbi, siekiant informuoti vartotoją apie mokyklos veiklos kokybę, nes 99% informacijos galima vertinti kaip nepakankamai išsamią, arba neišsamią. Mokyklos lokacinė vieta įtakos informacijos kokybiškumui neturi.

84 mokyklos nenurodė kurių metų VA metodika naudojasi, pačiam vartotojui tenka analizuoti teikiamą informaciją.

67 mokyklos nenurodė kuriais metais vykdytas auditas, todėl išanalizuoti duomenys pateikti vartotojui, gali būti interpretuojami įvairiai kaip einamųjų metų rodikliai, kaip praėjusių ir pan. apie mokyklos kokybę spręsti tampa sudėtinga, o pati informacija praranda aktualumą ir informatyvumą.

Iš 100 mokyklų vykdyto VA procesų, su veiklos vertinimo rezultatais buvo susipažindintos tik 12 mokyklų. Informacijos sklaida susijusi su vidaus audito rezultatais netraktuojama mokyklose kaip svarbus šaltinis mokyklos kokybiškumui atskleisti.

Mokyklos prieš pateikiant VA duomenis interneto svetainėje, tiek pačios analizės gautų rezultatų apdorojimo stadijoje susiduria su sunkumais ir akivaizdžiai stokojama konkrečių nurodymų kaip šis procesas turi būti vykdomas, kokia turi būti informacijos pateikimo forma ir kokie duomenys turi būti nurodyti siekiant atskleisti mokyklos kokybę.

- *turinio atžvilgiu:*

Veiklos sričių įvertinimas remiantis konkrečiais vertinimo rodikliais : vidutiniškai tiek senojoje VA metodikoje, tiek atnaujintoje VA metodikoje veiklos sritys vertinamos 2,5 t.y. kaip tarpinis variantas tarp 2-ojo ir 3 vertinimo lygio : stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina.

Kokybiškiausia mokyklų įvertinta veiklos sritis senojoje VA metodikoje – mokymosi pasiekimai – įvertinta 3 lygiu. Atnaujintoje VA metodikoje – ugdymasis ir mokymasis ir pagalba mokiniui.

Tiek senojoje, tiek atnaujintoje VA metodikoje vienodai įvertintos šios veiklos sritys (2,6) - mokyklos valdymas, mokymasis ir ugdymas, pagalba moksleiviams, ištekliai; (2,8) – mokyklos kultūra, pasiekimai, etosas.

Vidaus audito metodikos kiekvieną veiklos srities rodiklį vertino vidutiniškai 9 bendrojo lavinimo mokyklos, o atnaujintosios VA metodikos net tris kartus mažiau t.y. tik 3 bendrojo lavinimo mokyklos.

Privalumų, trūkumų, tobulintinų veiklos sričių vertinimas: Abiejuose VA metodikose dažniausiai vertinama veiklos sritis susijusi su ugdymo turinio pritaikomumu besimokančiajam. Mažiausiai vertinamos buvo šios sritys: senojoje VA metodikoje penktoji sritis – etosas, atnaujintoje VA metodikoje – tai pat penktoji veiklos sritis, tačiau ji susijusi su mokyklos strateginiu valdymu. Gimnazijos lyginant abiejų VA metodikų analizės rezultatus nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodant privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus taip kaip pagrindinės, vidurinės ar specialiosios mokyklos. Senoji VA metodika buvo labiau taikoma vidurinėse mokyklose, atnaujinta VA taikoma dažniausiai pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose.

Informacijos apie atliktus vidaus auditus, teikiamus bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse, turinys yra neinformatyvus, neatspindi mokyklos kokybės, mokyklos nelinkusios nurodyti interneto svetainėse kokias lygmenimis įvertino savo veiklą, dažniausiai nurodomos tik silpnosios, stipriosios ar tobulintinos mokyklos veiklos pusės.

REKOMENDACIJOS

Kadangi egzistuoja rekomendacinio pobūdžio VA metodikos siūloma informacijos pateikimo ataskaita apie atliktą vidaus auditą, remiantis atliktu tyrimu ir gautais rezultatais, šiame darbe, siekiant akcentuoti atlikto tyrimo praktinę naudą, bus pateikti rekomendacinio pobūdžio informacijos pateikimo principai apie atliktus vidaus auditus, kurie galėtų būti naudotini teikiant duomenis apie vidaus auditą mokyklų interneto svetainėse.

1. Vidaus audito duomenys, kuriuos galima parsisiųsti kaip atskirą dokumentą, pateikiami bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėje pagrindinėje meniu juostoje, atskira nuoroda – Auditas.
2. Teikiant informaciją būtina bendroji dalis, t.y.turėtų būti nurodyti mokyklos rekvizitai: mokyklos adresas ir pavadinimas, telefonas, interneto svetainės adresas, besimokančiųjų mokinių ir dirbančiųjų mokytojų skaičius.
3. Nurodoma kokia VA metodika remiamasi atliekant vidaus audito procesą, kokiomis metodinėmis priemonėmis buvo naudotasi siekiant nustatyti mokyklos veiklos kokybę.
4. Paaiškinami vertinimo lymenys, kuriais remiamasi atliekami veiklos sričių įvertinimai.
5. Nurodoma, kuriais metais atlikti vidaus audito rezultatai, kurie yra pateikiami vartotojui interneto mokyklos puslapyje.
6. Veiklos rodikliai paaiškinami, įvertinami, kad vartotojui taptų suvokiama, kokia reikšmė slepiasi po pavyzdžiui, veiklos rodikliu – mokyklos kultūra. Įvertinimo rezultatai apie atitinkamai ištirtą „plačiojo audito“ dalį pateikiami lentelės forma arba grafiko pavidalu. Rezultatai trumpai komentuojami.
7. Jei atliekamas „giluminis auditas“ konkrečiai įvardijama kokios veiklos srities auditas vykdomas, rodikliai įvertinami ir lentelės arba grafiko forma pateikiami rezultatai. Trumpai komentuojama.
8. Teikiamos išvados ir nurodomi tolimesni vidaus audito planai.
9. Nurodoma kur kreiptis dėl noro susipažinti išsamiau su visa audito medžiaga.

LITERATŪRA

1. Ališauskas R. (2002). *Mokyklų audito kontekstas*. Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika. I dalis. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
2. Ališauskas R. (2000). *Švietimo kokybės vadyba. Bendrojo lavinimo mokyklos audito metodika*. Projektas. Vilnius, 2000.
3. Ališauskas R., Dukynaitė R. (2004). *Strateginio mokyklos valdymo elementai. Vien Saulės negana*. Kn.: Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika. III dalis. — Molėtai: Molėtų, švietimo centras, p. 119-126.
4. Balčiūnas S., Valuckienė J. (2006). Mokyklos veiklos kokybės vertintojo savybės ir kompetencijos: mokytojų nuomonės tyrimas. *Socialiniai mokslai*, 1 (7), p. 13-18.
5. Balčiūnas S., Valuckienė J. (2006). Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito organizavimas: mokytojų nuomonės tyrimas. *Vadyba*. 2006, Nr. 1 (8), p. 5–12.
6. Barczyk C. C. (1999). *Visuotinės kokybės vadyba: monografija*. Vilnius: Eugrimas.
7. Barkauskaitė M., Bruzgelevičienė R. (2002). *Švietimo įstaigos vertinimo nuostatos. Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika. I d.* – Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2002.
8. Barkauskaitė M., Kirilova G. (2008). Mokyklų vidaus auditas – geras mokytojų mokytojas. Jaunųjų mokslininkų darbai. Edukacinės studijos (III). *Švietimo vadyba*, p.61-69.
9. *Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika* .(2002, Nr. 302). Valstybės žinios, 2002m spalio 11d. Nr. 98-4348
10. *Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika. I dalis*. (2002). Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras
11. *Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika. III dalis*.(2004). Molėtų švietimo centras
12. *Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika (I–IV d.)*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2002–2007.
13. *Bendrojo lavinimo vidaus audito tvarkos aprašas*. (2007, Nr. ISAK- 1469). Valstybės žinios, 2007m. liepos 24d. Nr. 82-3372.
14. Blinstrubas A., Balčiūnas S., Valuckienė J. (2008). Mokyklų vadovų ir mokytojų nuomonė bei nuostatos apie vidaus audito paskirtį ir organizavimą. *Tyrimo ataskaita*. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija: Švietimo būklės tyrimai. [žiūrėta 2009-08-30].Prieiga per

- inernetą:<http://www.smm.lt./svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/Tyrimo%20ataskaita%VA_a.pdf>
15. Blinstrubas A., Mažrimienė I., Jankuvienė D.(2007). Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito metodikos taikymo problemos. *Socialiniai tyrimai*. Šiauliai:VŠĮ Šiaulių universitetas 1(9), p.28-34
 16. Bogue E. G., Hall K. B. (2003). *Quality and Accountability in Higher Education - Improving Policy*. Greenwood Publishing Group
 17. Bruzgelevičienė R. (Red.) (2002). *Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika II dalis*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
 18. Bukantaitė A., Mikutavičienė I., Šlentnerienė V., Valiuškevičiūtė A. (2008). *Švietimo organizacijų kokybės vadyba*. VDU: Kaunas
 19. Charles C.M. (1999). *Pedagoginio tyrimo įvadas*. Vilnius. AlmaLittera.
 20. Dalin P., Rolff H.G., Kleekamp B.(1999). *Mokyklos kultūros kaita*. XXa. pedagogikos klasika. Vilnius. Tyto alba.
 21. EFA Global Monitoring Report. (2005). Education for all: The Quality Imperative UNESCO. [žiūrėta 2009-08-14]. Prieiga per internetą: <<http://www.unesco.lt/r/new-page/svietimovisiemskokybe/>>
 22. Everard B., Morris G. (1997). *Efektyvus mokyklos valdymas*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
 23. Fullan, M.(1998). *Pokyčių jėgos. Skverbimasis į ugdymo reformos gelmes*. XXa. pedagogikos klasika. Vilnius: Tyto alba.
 24. Green D.(1994). *What is Quality in Higher Education?* Buckingham: SRHE and Open University Press.
 25. Gudaitė L.(2006). *Įsivertinimo (vidaus audito) reikšmė ir nauda mokyklos veiklos tobulinimui (strateginiam planavimui):seminaro medžiaga*. 2006m., lapkričio 20d.
 26. Harvey L., Knight P. (1996). *Transforming Higher Education*. Ballmoor: Open University Press.
 27. Hargreaves A. (1999). *Keičiasi mokytojai, keičiasi laikai*. Vilnius: Tyto Alba.
 28. Hopkins D., Ainscow M., West M.(1998). *Kaita ir mokyklos tobulinimas*. Vilnius: Tyto alba.
 29. *How Good is Our Scholl? Self- Evaluation Using Performance Indicators*. (1996). SOEID.
 30. Juchnevič H. (2005). Mokyklų vadovų požiūris į vidaus audito metodiką ir jos realizavimo galimybes. *Švietimo vadyba reformos erdvėje. Jaunujų mokslininkų darbai*. Vilnius.VPU.

31. *Jungtinių Tautų Europos Ekonomikos komisijos Darnaus vystymosi švietimo strategijos įgyvendinimo Vilniaus gairės, priimtose Aplinkos ir Švietimo ministerijų viršūnių susitikime.*(2005). Vilnius, 2005m. kovo 17-18d. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
32. Kazakevičius G., Gudaitė L., Labuckaitė J. Ir kt. (2008). *Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito rekomendacijos. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. Švietimo ir mokslo ministerijos nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra. Serija“Į pagalbą mokyklai“. Švietimo aprūpinimo centras. Vilnius.*
33. Kaziliūnas A. (2006). *Kokybės analizė, planavimas ir auditas: monografija.* Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
34. Kellaghan T., Greaney, V. (2001). *Using Assessment to Improve the Quality of Education.* Fundamentals of Educational Planning series, 71. Paris: UNESCO/International Institute for Education Planning.
35. *Lietuvos švietimo plėtotos strateginės nuostatos.* (2002). Švietimo gairės 2003-2012. Vilnius: Švietimo kaitos fondas.
36. *Lietuvos švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatos.* (2003, Nr. IX-1700). Vilnius. [žiūrėta 2009-08-30]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/veikla/doc/komosijos/lst/LST_rezoliucija_2007-06-18.pdf>
37. *Lietuvos švietimas* (2001). LR ŠMM. (2002). [žiūrėta 2009-08-14]. Interneto prieiga: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/apzvalgos/Lietuvos_Svietimas_2001.pdf>
38. *Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas* (2003, Nr. IX-1630). Vilnius. [žiūrėta 2009-08-14]. Interneto prieiga:<http://www.3.lrs.lt/pls/inter3/docpaieska.showdoc_?p_id=302313>
39. *Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas.* (2004, Nr. ISAK- 256). “Dėl mokinių pažangos ir pasiekimo vertinimo sampratos“. Valstybės žinios. 2004, Nr. 35-115
40. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.* (1991, Nr. 23-593). Valstybės žinios. 2003, Nr. 63-2853.
41. *Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas.* (2005, Nr. ISAK- 1557). “Dėl ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos tvirtinimo“. Valstybės žinios. 2005, Nr. 35-115
42. *Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas.* (2005, Nr. ISAK-2240). „Dėl valstybės švietimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2005-12-01, Nr. 141-5082.

43. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2005, Nr. ISAK-1521), jų pakeitimas (2007, Nr. ISAK-1567), jų pakeitimas (2008, Nr. ISAK- 1228). [žiūrėta: 2009-08-14]. Interneto prieiga:<www.pprc.lt/ktp/archyvas/2006/projektai_2006.pdf>
44. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2007, Nr. ISAK- 1578. [žiūrėta:2009-08-14]. Interneto prieiga: <www.pprc.lt/ktp/archyvas/2006/projektai_2006.pdf>
45. Liumparienė D. (2009). *Įsivertinimo instrumentų kūrimas – profesionali pagalba mokyklos*. Dialogas, 23 (854), p. 13.
46. Lemaitre M. J. (2002). Quality as politics. *Quality in Higher Education*, 8(1).
47. Lukšienė M. (2000). *Jungtys*. Vilnius:Alma littera.
48. Navickaitė J., Vaicekauskienė V. (2006). Pirmieji mokyklų audito rezultatai: ką tobulinti? *Švietimo naujienos: Švietimo problemos analizė.*, 2 (5).p. 1-14
49. Piliponytė J. (2005). *Duomenų rinkimas ir apdorojimas mokykloje*. Serija į pagalba mokyklai. Švietimo ir mokslo ministerija.Vilnius: 2005.
50. Prakapas R., Targamadzė V. (2008). Auditas mokykloje:tarp proceso ir strategijos/Audit at school:between Process and Strategy. *Acta Paedagogica Vilnensia:mokslo darbai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. T. 21, psl. 89-100.
51. Rakauskienė D. (2009). *Atnaujintas bendrojo lavinimo mokyklos vidaus auditas*. Seminaras. Kretinga, 2009m.rugsėjo 22d.
52. Ruževičius, J.(2005). *Kokybės integruotas modelis. Iš prekybos verslo plėtra integruojantis į ES: Straipsnių rinkinys*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, p.62-65.
53. Sallis E. (2002). *Total Quality Management in Education*. London: Kogan Page.
54. Salminen H. (2005). *ES kokybės užtikrinimo konferencija*. Suomija, 2005m. vasario 9-10d.
55. Scherrens J. (2000) *Improving School Effectiveness*. Fundamentals of Educational Planing series, 68. Paris: UNESCO/International Institute for Education Planing.
56. Siems C.(2005). *Public Target Costing*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
57. Simonaitienė B. (2003). *Mokykla – besimokanti organizacija*. Kaunas: Technologija.
58. Simon H.A. (2002). *Administracinė elgsena*.Vilnius: Lietuvos teisės universiteto leidykla.
59. Stoner A., Freeman R., Gilbert D.(1999). *Vadyba*. Kaunas: Poligrafija ir informatika
60. Teichler U. (2003). *Europäisierung, Internationalisierung, Globalisierung, quo vadis,Hochschule? Die Hochschule*. Journal für Wissenschaft und Bildung. Herausgegeben von HoF Wittenberg – Institut für Hoschulforschung an der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. Heft 1,p. 19-31

61. Valiuškevičiūtė A., Bukantaitė D., Mikutavičienė I., Šlenterienė V. (2008). *Švietimo organizacijų kokybės vadyba*. Mokomoi knyga studentui. Vytauto Didžiojo universitetas. Kaunas.
62. Vanagas P. (2004). *Visuotinės kokybės vadyba*. Kaunas: Technologija.
63. Van Damme D., Van der Hijden P., Campbell C. (2004). *International Quality Assurance and Recognition of Qualifications in Higher Education: Europe*. OECD.
64. *Vidaus audito ataskaitų suvestinė 2007-2008 m. m. (2007-2008)*. Nacionalinė vertinimo agentūra. [žiūrėta 2009-08-14]. Interneto priega: <<http://www.nmva.smm.lt/>>

PRIEDAI

Bendrojo lavinimo mokyklų sąrašas, kuriuose *nebuvo pateikta informacijos apie vidaus audito vykdymą*, arba iš viso *mokykla neturėjo savo interneto svetainės*
Laikotarpis nuo 2009-07 iki 2010- 02

Nr.	Benrojo lavinimo mokykla neteikusi informacijos apie vidaus audito vykdymą	Internetinė svetainė	Benrojo lavinimo mokykla neturėjusi internetinės svetainės
1.	Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija	http://www.azuolo.varena.lm.lt/	Jonavos Senamiesčio gimnazija
2.	Jonavos jaunimo mokykla	http://jjm.aiva.lt/	Jonavos Panerio pradinė mokykla
3.	Jonavos Neries pagrindinė mokykla	http://www.neris.jonava.lm.lt/veikla.htm#uveikla	Kėdainių r. Vilainių mokykla-darželis "Obelėlė"
4.	Jonavos Justino Vareikio pagrindinė mokykla	http://www.jvareikis.jonava.lm.lt/ugdyma	Prienų r. Naujosios Ūtos pagrindinė mokykla
5.	Kaišiadorių Algirdo Brazausko vidurinė mokykla	http://a.brazausko-vm.lm.lt/	Plungės specialioji mokykla
6.	Kaišiadorių r. Žiežmarių vidurinė mokykla	http://ziezmariai.lm.lt/~detach/www/index.php?&id=193	Kauno r. Saulėtekio Antano Mackevičiaus pagrindinė mokykla
7.	Šėtos vidurinė mokykla	http://www.seta.lm.lt/	Kauno rajono Neveronių vidurinė mokykla
8.	Kėdainių "Ryto" vidurinė mokykla	http://www.rytas.kedainiai.lm.lt/mokyklos_aprasas.htm	Klaipėdos Dobilų pagrindinė mokykla
9.	Akademijos vidurinė mokykla	http://www.akademijosvm.kedainiai.lm.lt/	Kretingos r. Kalniškių pagrindinė mokykla
10.	Akademijos mokykla - darželis "Kaštonas"	http://www.kastonas.lt/	Palangos Sanatorinė mokykla
11.	Prienų Nemuno pradinė mokykla	http://www.nemunas.prienai.lm.lt/	Palangos Smilaičių pradinė mokykla

Sąrašo tęsinys pateikiamas parašius užklausą elektroniniu paštu: ausrine136@gmail.com.

Informacija pateikiama meniu juostoje - nuorodoje *mokyklos veiklos aprašas*:

Kauno Radvilėnų pagrindinė mokykla

http://www.radvilenuvm.lt/images/Dokumentai/Aprastas/Veiklos_aprasas.htm - 2010-01-13

Home

Pagrindinis

Parašyta nuo Administratorius
Pirmadienis, 11 Sausis 2010 12:00

DĖMESIO

Mūsų mokykla jau trečią kartą dalyvauja pilietinėje akcijoje

„ATMINTIS GYVA, NES LIUDIJA“

Rekomenduojame mokytojams 1 – 2 dienas prieš pilietinę akciją mokiniams duoti užduotį – paklausti savo tėvų, senelių, giminaičių ar pažįstamų – ką jie atsimena apie tų dienų tragiškus įvykius. Sausio 13 – osios dieną būtų labai prasminga ir įdomu, jei mokiniai pasidalintų su savo klasės draugais, mokytojais išgirstais pasakojimais.

Toks mokinių įtraukimas – labai prasmingas, nes jų sužinota informacija bus įsimintinesnė patiems mokiniams.

Menu

- Pagrindinis
- Mokykla
- Priėmimas
- Mokyklos veiklos aprašas**
- Ugdymo planas
- Mėnesio veiklos planas
- Ugdymas
- Vietovės žemėlapis
- Kontaktai

Naudinga

- Pamokų tvarkaraščiai
- Pasiekimai
- Galerija
- Nuorodos
- Tėvams
- Eko žaidimas "Rūšiuk"

Feed Entries

Informacija pateikiama mokyklos mokslo metų *veiklos programoje*:

Jurbarko rajono Veliuonos Antano ir Jono Juškų vidurinė mokykla

<http://www.veliuona.jurbarkas.lm.lt/veikla/dokumentai/dokumentai.html> - 2009- 08-11

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying <http://www.veliuona.jurbarkas.lm.lt/veikla/dokumentai/dokumentai.html>. The page content is as follows:

Veliuonos Antano ir Jono Juškų vidurinė mokykla

[I pradžia](#)

[Ugdymas](#)

Mokyklos veiklą reglamentuojantys dokumentai

Mokyklos veiklą reglamentuojantys dokumentai

- [Mokyklos nuostatai](#)
- [Darbo tvarkos taisyklės](#)
- [Mokinių elgesio taisyklės](#)
- [Viešojo skelbimo aprašas](#)
- [Mokyklos strateginis planas](#)
- [Veiklos programa](#)

At the bottom of the browser window, a status bar shows the URL www.veliuona.jurbarkas.lm.lt/veikla/.../mokyklos_nuostatai.doc.

Informacija pateikiama kaip atskira nuoroda meniu juostoje - Auditas
<http://www.borisevicius.telsiai.lm.lt/> - 2010-01-13

The screenshot shows a web browser window displaying the website for VšĮ Telsių Vincento Borisevičiaus gimnazija. The browser's address bar shows the URL <http://www.borisevicius.telsiai.lm.lt/>. The website has a green and blue color scheme. At the top, there is a banner with the school's name and a logo. Below the banner is a navigation menu with several categories: 'Pradžią', 'Bendruomenė', 'Veikla', and 'Kita'. Under 'Pradžią', the 'Auditas' link is highlighted with a red rectangular box. The main content area is titled 'Skelbimai' and features a notice about a January 13th action 'Atmintis gyva, nes liudija' with a photograph of a church interior. The right sidebar contains sections for 'Pamokų laikas' (a list of class times), 'Parama' (a notice about a 2% tax reduction), and 'Dokumentai' (links to school documents).

Informacija nurodoma nuorodoje bendros žinios apie mokyklą:
 Pasvalio rajono Pumpėnų vidurinė mokykla
<http://pumpenai.puslapiai.lt/> - 2009-10-03

New Page 2
 http://pumpenai.puslapiai.lt/
 Customise Links Naujas skirtukas Lyga.lt BLOGas » išsi... Kitos žymės

PUMPĖNŲ VIDURINĖ MOKYKLA
 MOKYKLOS ADRESAS

INFORMACIJA APIE PUMPĖNŲ VIDURINĖS MOKYKLOS VEIKLĄ

- [1. Bendros žinios apie mokyklą](#)
- [2. Vizija, misija, uždaviniai](#)
- [3. Mokinių elgesio taisyklės](#)
- [4. Formaliojo ir neformaliojo švietimo programų vykdymas](#)
- [5. Ryšiai su mokyklomis, iš kurių mokiniai ateina tęsti mokymosi](#)
- [6. Ugdymo planas 2008-2009 m. m.](#)
- [7. Darbo laikas](#)
- [8. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo principai](#)
- [9. Namų darbų skyrimas](#)
- [10. Socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo paslaugos](#)
- [11. Priėmimo sąlygos](#)
- [12. Teikiamos mokamos paslaugos](#)
- [13. Metinis biudžetas, išteklių](#)
- [14. Mokinių aprūpinimas vadovėliais](#)
- [15. Mokinių maitinimo, vežėjimo į mokyklą sąlygos](#)
- [16. Bendros žinios apie mokyklą](#)
- [17. Auklėjas, mokytojų administracijos, mokytojų sąrašas](#)
- [18. Pasiekimai](#)
- [19. Lankomumas](#)
- [20. Informacija tėvams](#)
- [21. Nusiskundimų pateikimo tvarka](#)
- [22. Vietovės žemėlapis, autobusų maršrutai](#)
- [23. Kita informacija:](#)
 - [1. Pasvalio rajono Pumpėnų vidurinės mokyklos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės.](#)

1. Bendros žinios apie mokyklą:

Mokyklos įsteigimo data – 1862 m. rugsėjo 1 d. 1951 m. įsteigta vidurinė mokykla.
 Adresas – Panevėžio g. 53, Pumpėnai, Pasvalio rajonas.
 Elektroninis paštas - pumpenun@pasvalys.lt
 Telefonas – 8 451 42618

Kviečiame paremti savo mokyklą, pervadant 2% nuo pajamų mokesčio į jos sąskaitą: LT 44 40 100 426 000 80128 NORD LB LIETUVA.

17:23

Informacija apie atliktą auditą pateikiama nuorodoje – *informacija*
 Dainų vidurinė mokykla
http://www.dainai.lt/?page_id=213 2010-01=05

The screenshot shows a web browser window displaying the website for Dainų vidurinė mokykla. The browser's address bar shows the URL http://www.dainai.lt/?page_id=2. The website's navigation menu includes 'Pradžia', 'Informacija', 'Apie įstaigą', 'Bendruomenė', 'Ugdymas', and 'Struktūra'. The main heading is 'Dainų vidurinė mokykla'. Below the heading are buttons for 'Artimiausi įvykiai', 'Intranetas', 'Svarbu', 'Galerija', and 'Naujienos'. A red box highlights the 'Informacija' menu item. The page content is organized into three columns:

- Left Column:** A list of links under the heading 'Informacija':
 - Informacija tėvams
 - Teikiama pagalba
 - Priėmimo į įstaigą sąlygos
 - Projektai
 - Auditas
 - Pasiekimai
 - Mokyklos laikraštis
 - Naudingos nuorodos
 - Mokamos paslaugos
 - Ryšiai su kitomis ugdymo įstaigomis
 - Skaityklą
 - Biblioteka
- Middle Column:** A sidebar with a 'Rgs 15' badge and a 'Mokykla' heading. It lists various categories:
 - Informacija
 - Informacija tėvams
 - Teikiama pagalba
 - Priėmimo į įstaigą sąlygos
 - Projektai
 - Auditas
 - Pasiekimai
 - Mokyklos laikraštis
 - Naudingos nuorodos
 - Mokamos paslaugos
 - Ryšiai su kitomis ugdymo įstaigomis
 - Skaityklą
 - Biblioteka
 - Apie įstaigą
 - Vizitinė kortelė
 - Veiklos strategija
 - Istorija
 - Tradicijos
 - Atributika
- Right Column:** Contains contact and schedule information:
 - Dienynas 12 kl.
 - Klasių svetainės
 - Kontaktai:**
 - Dainų g. 45, 78260
 - Šiauliai
 - Tel./Faks.: (841)552751
 - El. paštas: info@dainai.lt
 - Pamokų laikas:**
 - 1p. 8.00 - 8.45;
 - 2p. 8.55 - 9.40;
 - 3p. 9.50 - 10.35;
 - 4p. 10.55 - 11.40;
 - 5p. 12.00 - 12.45;
 - 6p. 12.55 - 13.40;
 - 7p. 13.50 - 14.35;
 - 8p. 14.45 - 15.30;
 - 9p. 15.35 - 16.20.
 - A search box labeled 'Paieška...' is highlighted with a green box.
 - The heading 'Archyvai' is visible at the bottom.

Informaciją apie atliktą vidaus auditą galima *parsisiųsti kaip atskirą dokumentą*:
Visagino Atgimimo gimnazija. <http://atgimimo.sugardas.lt/>. 2009-11 – 03

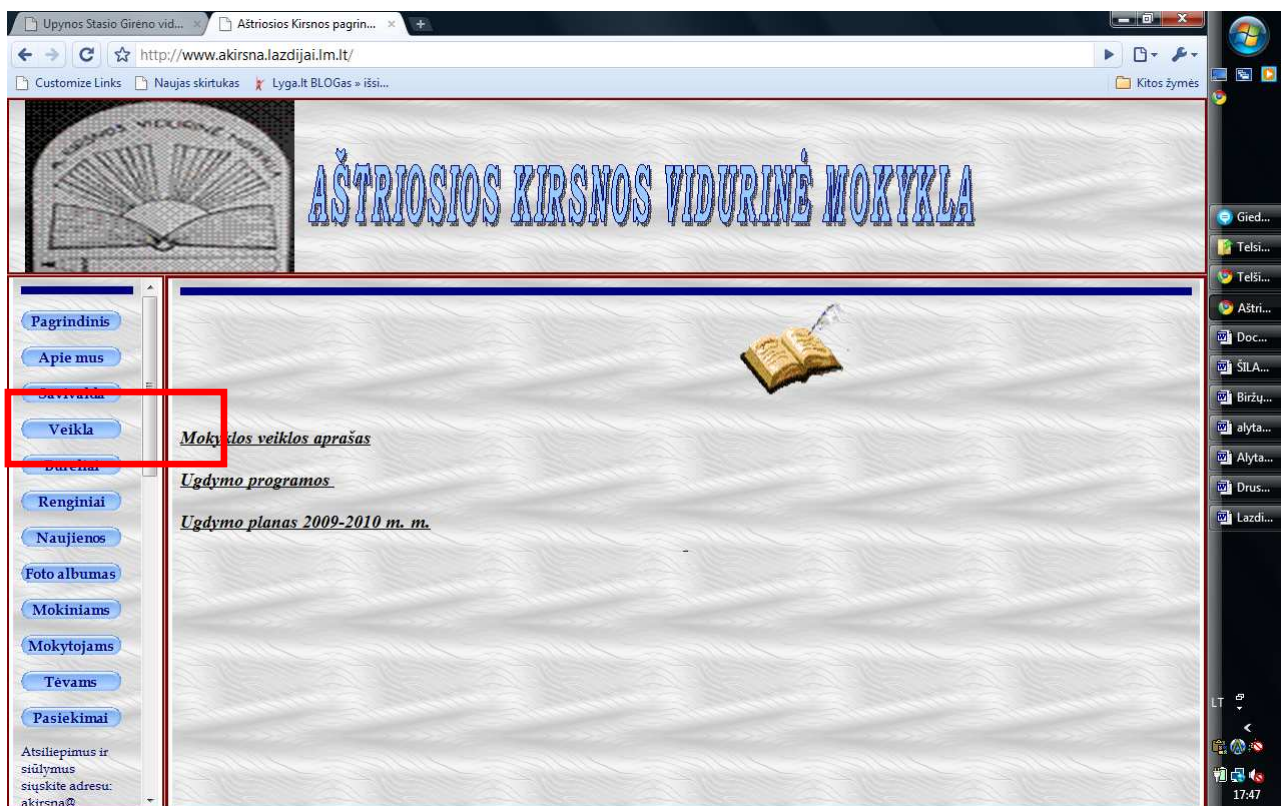
The screenshot shows a web browser window displaying the website of Visagino „ATGIMIMO“ gimnazija. The browser's address bar shows the URL <http://atgimimo.sugardas.lt/>. The website has a red header with the school's name and logo. Below the header is a navigation menu with links: Pagrindinis, Atributai, Struktūra, Savivalda, Veikia, Pasiekimai, and Abiturientams. The main content area is titled "Veikia" and features a red-bordered box containing the following text:

2006-2007 m.m. „Atgimimo“ gimnazijoje prasidėjo vidaus audito antrasis etapas.
Jo rezultatus galima pažiūrėti čia: [I sritis](#), [II sritis](#).

Below this box, the text reads: "Palyginus gimnazijos audito I-ojo etapo rezultatus su II-ojo etapo rezultatais, galima teigti, kad ugdymo turinys gimnazijoje tapo kokybiškesnis ir efektyvesnis."

The left sidebar contains a tree view of the website's structure, including sections like "Išrašas iš gimnazijos strateginio plano", "Gimnazijos tarbos veiklos planas", "Ugdymo planas", "Gimnazijos papildomo ugdymo veiklos planas", "Tvarkos", "Bendradarbiavimas", "Projektai", "Auditas", and "Specpedagogų veikla".

Informacija pateikiama meniu juostoje nuorodoje *veikla*:
Aštriosios Kirsnos vidurinė mokykla. <http://www.akirсна.lazdijai.lm.lt/>. 2009-08-18

Infomacija pateikiama *mokyklos ugdymo plane*.
 Šilalės rajono Upynos Stasio Girėno vidurinė mokykla:
<http://www.upyna.ten.lt/> - 2009-11-08

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'http://www.upyna.ten.lt/'. The page content includes a navigation menu at the top with items like 'Pradža', 'Mokykla', 'Upyna', 'Dokumentai', 'Administracija', 'Užkasinė veikla', 'Mokytojai', 'Mokiniai', 'Savivalda', 'Fotogalerija', 'Budžetas', and 'Kontaktai'. Below the menu is a table titled 'Siuntėsi' (Downloads) with columns for 'Kategorija' (Category), 'Bylos' (Cases), 'Dydis' (Size), and 'Siuntėsi' (Downloads). The table lists various documents, with 'Ugdymo planas' highlighted in red. At the bottom of the page, there is a footer with '+18', 'Įvertink', 'Rekomenduok', 'Svečių knyga', and 'Powered by Ten.lt'. A taskbar at the very bottom shows an open file named 'ugdymo_planas_9_10.doc'.

Kategorija	Bylos	Dydis	Siuntėsi
Nuostatai	1	151,5 kb	31
Veiklos programa	1	603,5 kb	58
Ugdymo planas	1	481 kb	67
Strateginis planas 2007 - 2010 m.m.	1	367 kb	56
Informacija apie mokyklos veiklą	1	768,5 kb	53
Nusiskundimų nagrinėjimo tvarka	1	41,5 kb	32
Mokytojų ir mokinių tvarkaraštis	1	564,5 kb	67
Reikalavimai mokinių rašomiesiems darbams	1	35,5 kb	43
Kontrolinių darbų rašymo tvarka	1	21 kb	32
"Aš ir Tu" lankstinukas	1	139,5 kb	34
"Aš ir Tu" laikraštis 2009-10-23	1	2,1 mb	46

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikiama *tekstu*.

Babtų gimnazija <http://www.babtai.lm.lt/> 2009-08-18

Apibendrinti audito tyrimų rezultatai

- Finansiniai mokyklos ištekliai administruojami prisilaikant visų finansinę veiklą reglamentuojančių dokumentų;
- Finansų panaudojimas atitinka mokyklos sprendžiamus uždavinius, yra viešas, skaidrus ir logiškas;
- Mokyklos administracija ieško rezervų formuojant nebiudžetines mokyklos lėšas;
- Finansavimas pagal mokinio krepšelio metodiką leidžia pilnai tenkinti moksleivio pageidavimus jam renkantis individualųjį ugdymo planą;
- Mokyklos intelektualiniai ištekliai formuojami prisilaikant darbo kodekso ir atrankos kriterijų;
- Mokykloje veikia gera mokytojų tobulinimosi sistema;
- Mokyklos pagalbinis personalas veiksmingai dalyvauja užtikrinant ugdymo proceso organizavimą ;
- Babtų gimnazijoje vyksta kryptinga ir planinga ugdomoji veikla;
- Mokykloje taikomi skirtingi, atitinkantys amžiaus tarpsnius ir moksleivių patirtį ugdomieji metodai, tačiau per mažai naudojami aktyvūs ir naujoviški ugdymo metodai. Metodų taikymo kaita galėtų būti dažnesnė;
- Moksleivių tėvus tenkinai mokyklos rezultatai ir pasiekimai, tačiau vis daugiau tėvų neramina vis didėjantis moksleivių ir mokytojų bendravimo problematiškumas;
- 55% mokytojų pamokose naudoja pačias naujausias technologijas;
- mokytojai ir moksleiviai teigia, kad dauguma moksleivių (iki 88% moksleivių) pajėgūs suprasti ir bent dalinai suvokti dėstomą medžiagą pagal įvairius mokomųjų programų lygį;
- Moksleivių tėvai neturi priekaištų mokykloje dirbančių mokytojų dalykinei ir metodinei kompetencijai
- Dauguma mokytojų teigiamai įvertino savo pedagoginės pagalbos veiksmingumą ir mielai sutinka padėti moksleiviams;
- Mokytojai mikroklimatą kuria nuoširdžiu bendravimu ir dalykiškais santykiais;
- Moksleiviams sudarytos galimybės socialinių ir asmeninių gebėjimų ugdymuisi;
- Mokykloje laikomasi vertybinių nuostatų;
- Būrelių įvairovė leidžia tenkinti moksleivių saviugdos ir saviraiškos poreikius;
- Informacinių technologijų dėka mokykla užtikrina profesinės informacijos prieinamumą;
- Mokykloje sudarytos sąlygos lankyti amatų mokyklų atstovams;
- Pedagogai nuolat fiksuoja moksleivių pažangos, pasiekimų ir profesinių polinkių rodiklius;
- Ugdymo procesas mokykloje diferencijuojamas daugumai moksleivių;
- Mokyklos bendruomenė supranta pareigas ir imasi atsakomybės už specialiųjų

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikiama *lentelės* forma
 Kazlų Rūdos Plitkiškių vidurinė mokykla
<http://www.plutiskes.kazluruda.lm.lt> 2009-11-08

PLUTIŠKIŲ VIDURINĖS MOKYKLOS "PLATUSIS" AUDITAS
 MOKYKLOS VEIKLOS RODIKLIAI – 2008 - <http://www.plutiskes.kazluruda.lm.lt/>

- MOKYKLOS KULTŪRA
- UGDYMAS IR MOKYMASIS
- PASIEKIMAI
- PAGALBA MOKINIUI
- MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Sritis	Temos	Veiklos rodikliai	4	3	2	1	
1. Mokyklos kultūra	1.1. Etosas	1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai		+			
		1.1.2. Tradicijos ir ritualai					
		1.1.3. Tapatumo jausmas	+				
		1.1.4. Bendruomenės santykiai		+			
		1.1.5. Mokyklos atvirumas ir svetingumas		+			
		1.1.6. Klasių mikroklimatas		+			
	1.2. Pažangos siekiai	1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai			+		
		1.2.2. Mokymosi pasiekimų lūkesčiai			+		
		1.2.3. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis			+		
	1.3. Tvarka	1.3.1. Darbo tvarka ir taisyklės					
					+		

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikiama *skaidruolėmis*.
„Romuvos“ gimnazija <http://www.romuvosgimn.lt/> 2009-08-11

“Romuvos” gimnazija

GILUMINIO AUDITO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2007-2008 m.m.

2007-2008 m.m. Giluminiam auditui buvo pasirinkta sritis – Pasiekimai. Tokį pasirinkimą lėmė kelios priežastys.

Pirma, rūpėjo išsiaiškinti, kokia padaryta pažanga ir kaip keitėsi mokymosi pasiekimai nuo gimnazijos įsikūrimo, t.y. 2005 metų.

Antra, atlikus Platusj auditą, paaiškėjo, kad gimnazijos mokytojai šią veiklos sritį vertina 3 lygiu, todėl buvo įdomu, ar realūs rezultatai atitinka kolektyvo nuomonę.

BUVO IŠTIRTI TOKIE VEIKLOS RODIKLIAI:

- 3.1.1. Atskirų mokinių pažanga
- 3.1.2. Mokyklos pažanga
- 3.2.1. Akademiniai pasiekimai
- 3.2.3. Tolesnio mokymosi sėkmė

PASIRINKTI VERTINIMO METODAI:

- Dokumentų analizė
- Diskusija su mokiniais
- Anketavimas
- Mokinių apklausa

VERTINIMO ŠALTINIAI:

- 2-4 klasių diennai
- Klasių auklėtojų ataskaitos
- Mokinių asmens bylos
- Anketos mokytojams
- Anketos mokiniams
- Suvestinės apie olimpiadų laimėtojus
- Mokinių apklausos dėl dalyvavimo projektinėje veikloje suvestinės
- Projektų vadovų anketos
- Gimnazijoje 2007/2008 m.m. vykdomų projektų suvestinė
- Pavadootojų ataskaitos (metinės 1-4 klasių pasiekimų suvestinės)
- Nacionalinio egzaminų centro duomenų perdavimo sistema KELTAS (valstybinių brandos egzaminų rezultatų suvestinės)
- Valstybinių brandos egzaminų rezultatų protokolai.
- PUPP protokolai
- Metodikos būrelių protokolų priedai
- Apskaitos žurnalai (suvestinės apie 2 ir 4 klasių mokinių tolimesnį mokymąsi)

Tema

3.1. Pažanga

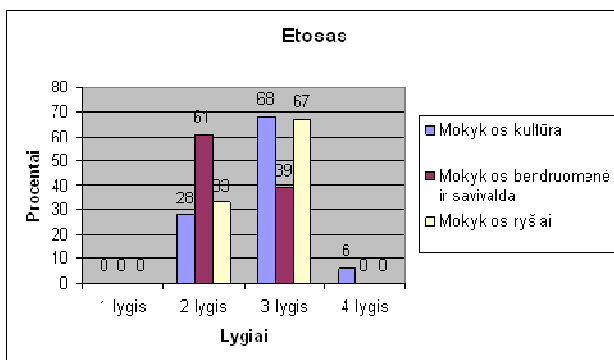
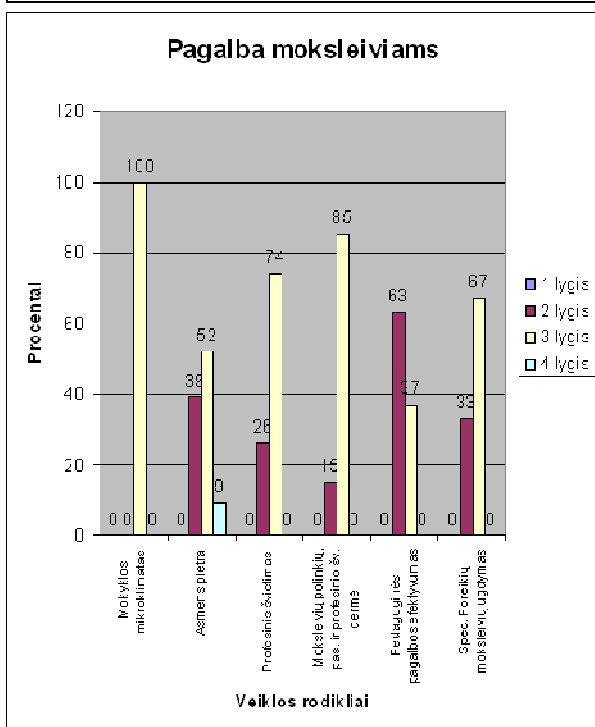
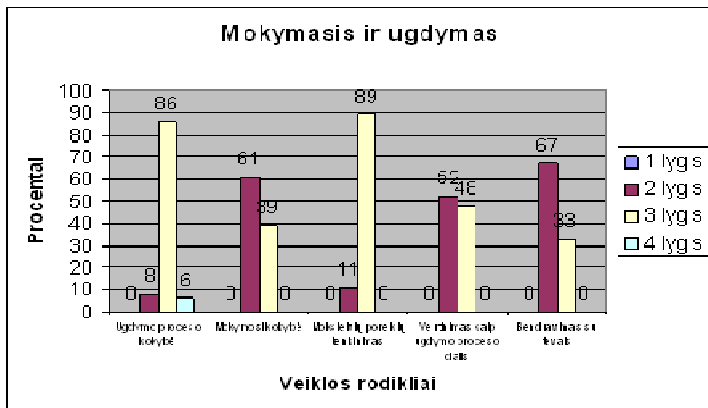
Veiklos rodiklis

3.1.1. Atskirų mokinių pažanga

Informacija pateikiama *grafikais*.

Varėnos rajono Senosios Varėnos Andriaus Ryliškio vidurinė mokykla

<http://www.ryliskio.varena.lm.lt/dokumentai/auditas.htm> - 2009-08-04

Informacijai apie atliktą vidaus auditą pateikiama grafiko, lentelės, teksto pagalba:

Juodšilių Šilo gimnazija.

http://www.silas.juodsiliai.lm.lt/vidaus_audito_ataskaita.htm. 2009-08-18

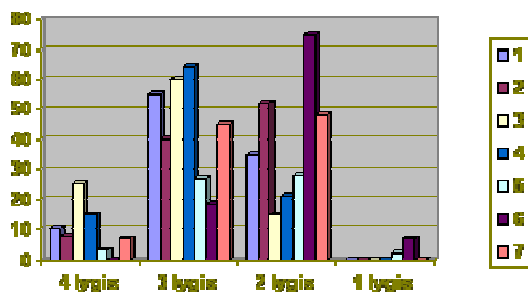
3. „PLAČIOJO“ AUDITO REZULTATAI

„Plačiojo“ audito rezultatus geriausiai atspindi diagrama „Mokyklos veiklos sričių įvertinimas“. Šiais mokslo metais tyrimui buvo likusi vienintelė sritis – etosas. Pagal „platųjį“ auditą, ši veiklos sritis vertinama antru lygiu.

Rodiklis	4 lygis	3 lygis	2 lygis	1 lygis
1	10 %	55 %	35 %	0 %
2	8 %	40 %	52 %	0 %
3	25 %	60 %	15 %	0 %
4	15 %	64 %	21 %	0 %
5	3 %	27 %	68 %	2 %
6	0 %	18 %	75 %	7 %
7	7 %	45 %	48 %	0 %

Veiklos rodikliai

1 Ugdymo turinys 2 Mokymosi pasiekimai 3 Mokymasis ir ugdymas 4 Pagalba moksleiviams 5 Etosas 6 Ištekliai 7. Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas

4. PASIRINKTOS VERTINIMO SRITIES ANALIZĖS IŠVADOS

Etosas.

5.1.1. Mokyklos veikla grindžiama moralinėmis ir dvasinėmis vertybėmis, kurių nuostatos atspindi mokyklos vizijoje, misijoje, tiksluose ir uždaviniuose. Mokyklos vizija – moderni, aukštos kultūros, atvira nuolatinei kaitai ir tobulėjimui. Mokyklos veikla grindžiama tokiomis vertybėmis: pagarba, tolerancija, dėmesiu; racionalių laiko panaudojimu; nuolatiniu mokymusi ir kompetencijų tobulinimu; sąžiningumu, pareiškumu, nuoseklumu, objektyvumu; pagarba kultūros tradicijoms ir demokratijos principams. 67% mokinių ir 47% mokytojų didžiuojasi savo mokykla, 50% mokinių aktyviai dalyvauja mokyklos renginiuose ir kitoje veikloje.

Mokykla turi savo vėliavą, himną, emblemą. Tradiciškai mokykloje švenčiama Rugšėjo 1-osios šventė, Tarptautinė mokytojo diena, Naujmetinis karnavalas, Kalėdinis muzikos vakaras, minima Sausio 13 – oji, Šimtadienis, Vasario 16 – oji. Tarp tradicinių švenčių minėtinos Užgavėnės, Kaziuko mugė, Kovo 11- oji, kurios proga organizuojamas stalo teniso turnyras, Žemės diena, tradicine tapusi Teatro diena, Sodų žydėjimo šventė.

Informacija pateikta išsamiausiai, atsižvelgiant į VA metodikos rekomenduotą vidaus audito ataskaitos formą ir turinį:

Alytaus rajono Makniūnų pagrindinė mokykla: Audito ataskaita:

Visa ataskaita pateikiama šioje nuorodoje:

http://www.makniunai.alytus.lm.lt/nauja/dokumentai/audito_ataskaita_2007-2008.pdf -
2009-08-11

ALYTAUS RAJONO MAKNIŪNŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS VIDAUS AUDITO ATASKAITA

1. Bendroji dalis.

Vidaus auditas mokykloje atliktas remiantis „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika 2002 m.“.

Alytaus rajono Makniūnų pagrindinė mokykla.

Adresas: Makniūnų k. Raitininkų s. LT-64192 Alytaus r.

Telefonas: 8-315-46996, 8-315-46946. Faksas: 8-315-46996. El.p.makniunai@erdves.lt .

Įsteigimo metai: 1926 m.

Direktorė: Elena Ramanauskienė.

Mokinių skaičius, tenkantis vienam mokyklos darbuotojui: 3,3.

Patalpų plotas: 1530,37 m².

Klasių komplektų skaičius: 11.

Antroje pamainoje besimokančiųjų mokinių skaičius ir procentai: 0; 0%.

Mokytojų skaičius: 19.

Mokytojų dirbančių ne visu krūviu skaičius: 3.

Kitų specialistų skaičius: 4.

Jų kvalifikacija: –.

Finansinis savarankiškumas: nuo 2005–04–01.

2. Mokyklos tikslai ir uždaviniai, kurių įgyvendinimas vertinamas.

Mokyklos tikslas.

Tapti besimokančia bendruomene, visiems kartu kurti ir tobulinti sąlygas, kurios padėtų pasiekti efektyvių ugdymo(si) rezultatų.

Kurti stiprią šiuolaikišką, teikiančią kokybiško ugdymo paslaugas mokyklą, kuri taptų seniūnijos bendruomenės traukos centru.

Mokyklos uždaviniai.

Puoselėti mokinių dvasines ir fizines galias, padėti tvirtus dorovės pamatus ir sveikos gyvensenos pagrindus, ugdyti jų intelektą, sudarant sąlygas individualybės plėtotei.

Ugdyti pilietiškumą:

- asmens teisių pareigų;
- socialinės veiklos;
- valstybingumo (patriotiškumo) sampratos;
- atsparos išorinėms grėsmėms (ATPP).

Ugdyti mokinių:

- estetinius; ekologinius; komunikacinius (tame tarpe IKT); kritinio mąstymo įgūdžius.

Sisteminti, analizuoti mokyklos vidaus audito medžiagą (iširtos visos veiklos sritys), taisyti jo metu rastus trūkumus. Ypatingą dėmesį skiriant:

- mokinių mokymosi motyvacijai;
- mokymosi aplinkos sąlygoms;
- specialiųjų poreikių mokinių ugdymui.

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikta *nepilnai išsamiai*: (nurodyti ir įvertinti rodikliai, trūksta tik bendrosios dalies, išvadų, ar rekomendacijų). Rokiškio rajono Laibgalių pagrindinė mokykla - <http://www.laibgaliu.rokiskis.lm.lt/> - 2009-11-22

Mokytojai atliko „platųjį“ auditą, įvertino visas 7 veiklos sritis. Kiekvienas mokytojas pildė mokyklos veiklos rodiklių lentelę – pateikė pagalbinių rodiklių vertinimus pagal 4 lygių skalę remdamasis atitinkamomis iliustracijomis:

Koordinavimo grupė apibendrino plačiojo audito rezultatus, išvadas ir pateikė siūlymus mokyklos bendruomenei.

Giluminiam auditui atlikti buvo pasirinkta dar nenagrinėta sritis „Pagalba moksleiviams“ Remiantis audito išvadomis, nustatyti prioritetai. Apie rezultatus informuota mokyklos bendruomenė. Išvados pateiktos darbo grupei, rengiančiai ugdymo planą ir veiklos programą.

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai rodikliai	Lygiai			
		4	3	2	1
4.1. Mokyklos mikroklimatas 3	4.1.1. Individualių saugumo, emocijų, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas		3,2		
	4.1.2. Psichologinė ir socialinė pagalba			2,8	
4.2. Asmenybės plėtra ir socialinių gebėjimų ugdymas 2,9	4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas			2,7	
	4.2.2. Papildomojo ugdymo ir popamokinės veiklos įnašas		3,1		
4.3. Profesinis švietimas 2,5	4.3.1. Moksleivių orientavimo kokybė			2,6	
	4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas			2,3	
	4.3.3. Konsultacijų tikslingumas			2,5	
4.4. Moksleivių polinkių, pasiekimų ir profesinio švietimo dermė 2,5	4.4.1. Moksleivių pažangos fiksavimo efektyvumas			2,6	
	4.4.2. Dokumentų, fiksuojančių moksleivių pažangą, kokybė			2,5	
	4.4.3. Surinktos informacijos panaudojimo efektyvumas			2,4	
4.5. Pedagoginės pagalbos efektyvumas 2,4	4.5.1. Diferencijuoto ugdymo kokybė			2,8	
	4.5.2. Moksleivių pažanga ir pasiekimai			2	
	4.5.3. Vidinės ir išorinės pagalbos kokybė			2,4	

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikta *neišsamiai*: (įvertinti, bet nenurodyti rodikliai, nurodyti tik rodikliai, trūksta bendrosios dalies, išvadų, rekomendacijų)

Panevėžio specialioji mokykla. <http://www.pansm.lt/isivertinimas-i-1.html> - 2009-11-04

ĮSIVERTINIMAS

2008 m. 4 srities „Pagalba mokiniui“ vidaus audito rezultatai

- Didžiausi privalumai:
 - 4.3.1 Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas
 - 4.3.2. Gabių vaikų ugdymas
 - 4.5.1. Tėvų pagalba mokantis
 - 4.5.2. Tėvų švietimo politika

- Didžiausi trūkumai:
 - 4.2.1. Pagalba mokiniams
 - 4.4.3. Profesinis švietimas

- Tobulinti pasirinkti mokyklos veiklos aspektai:
 - 4.2.1. Pagalba mokiniams
 - 4.4.3. Profesinis švietimas

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikta *neišsamiai*: nurodyta tik koordinacinės vidaus audito grupės sudėtis

Natkiškių Zosės Petraitienės pagrindinė mokykla

<http://www.natkiskiai.pagegiai.lm.lt/index.htm> - 2009-08 -03

Koordinacinė vidaus audito grupės sudėtis:

- **Virginija Bagdonienė** - Direktoriaus pavaduotoja ugdymui;
- **Birutė Vaivadienė** - mokytoja;
- **Virginija Dienienė** - mokytoja;
- **Rasa Armonienė** - mokytoja;
- **Žydrūnas Mickeliūnas** - mokytojas.

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikta *neišsamiai: nurodytas tik tik kalendorinis planas*

Jurbarko rajono Veliuonos Antano ir Jono Juškų vidurinė mokykla -
<http://www.veliuona.jurbarkas.lm.lt/veikla/dokumentai/dokumentai.html> – 2009-11-03

2009 – 2010 MOKSLO METŲ VEIKLOS PROGRAMA

3.7. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas.

MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO 2009 – 2010 M. M. KALENDORINIS PLANAS

Eil. Nr.	Veiklos turinys	Data	Atsakingas	Pastabos
1	2	3	4	5
1.	Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupės, kalendorinio plano sudarymas. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupės posėdis.	2009 m., rugsėjis	Direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui	
I. Platusis įsivertinimas				
2.	Pasirengimas plačiajam mokyklos veiklos kokybės įsivertinimui.	2009 m. spalio 19-23 d.	Kokybės įsivertinimo grupė	
3.	Platusis mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas.	2009 m. spalio 26-30 d.	Visi mokytojai ir kokybės įsivertinimo grupė	
4.	Plačiojo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatų apibendrinimas.	2009 m. lapkričio 2-6 d.	Kokybės įsivertinimo grupė	
5.	Plačiojo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatų pristatymas Mokytojų tarybos posėdyje.	2009 m. lapkričio II savaitė	Kokybės įsivertinimo grupė	
II. Srities „Ugdymas ir mokymasis” analizė				
6.	Darbo grupių pagal temas suformavimas.	2009 m. lapkričio 16-20 d.	Direktorius, kokybės įsivertinimo grupė	
7.	Iliustracijų kūrimas darbo grupėse.	2009 m. lapkričio 23-gruodžio 4 d.	Darbo grupių vadovai	
8.	Vertinimo objektų, šaltinių ir metodų nustatymas.	2009 m. gruodžio 7-10 d.	Darbo grupių vadovai	
9.	Duomenų rinkimas.	2009 m. gruodžio 14-31 d.	Darbo grupių vadovai	
10.	Duomenų apdorojimas ir analizavimas.	2010 m. sausio 4-22 d.	Darbo grupių vadovai	
11.	Duomenų analizės rezultatų pateikimas. Mokyklos veiklos privalumų ir trūkumų išskyrimas.	2010 m. sausio 25-29 d.	Kokybės įsivertinimo grupė	

Informacija apie atliktą vidaus auditą pateikta *neišsamiai: nurodyti tik rodiklių numeriai*

Raseinių specialioji mokykla - <http://www.freewebs.com/raseiniusmokykla/>
<http://www.freewebs.com/raseiniusmokykla/vidausauditas.htm> - 2009-08-18

Vidaus audito rezultatai:

Didžiausi pasiekimai	Didžiausi trūkumai	Tobulinti pasirinkti mokyklos veiklos aspektai (pagal rodiklių numerius)
7.2.1.	6.1.2.	6.1.2.
6.3.2.	6.1.3.	7.1.3.
7.3.2.	7.1.3.	7.4.3.

Pateikiamoje informacijoje apie atliktą vidaus auditą *nurodoma kas atliko vidaus audito procesą mokykloje:*

Kauno Prienu Ažuolo pagrindinė mokykla.

<http://www.azuolas.prienai.lm.lt/test/index.php?page=platusis-auditas> – 2009-08-18

Pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. liepos 19 d. įsakumu Nr. ISAK – 1469 patvirtintą „BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOS VIDAUS AUDITO TVARKOS APRAŠĄ“ **platusis auditas** – visų mokytojų bendruomenės narių Mokyklos veiklos įvertinimas pagal vertinimo lygių skalę, teikiantis informaciją apie Mokyklos veiklos kokybę, padedantis suformuluoti Mokyklos veiklos problemas.

Mokykloje koordinacinė vidaus audito (toliau – KVA) 2007 m. lapkričio mėn. atliko platųjį auditą. Mokytojams buvo pateiktos anketos „Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodikliai“, parengtos pagal naują vidaus audito metodiką. KVA grupės nariai suvedė rezultatus ir parengė diagramas. Rezultatų suvestinė bei diagramos buvo pateiktos susipažinimui mokytojams aplanke mokytojų kambaryje.

Išplėstiniame direkciname pasitarime, kuris vyko 2007 m. gruodžio 4 d., aptarėme gautus plačiojo audito rezultatus, analizavome veiklos rodiklius, kurie įvertinti 4 (vyrauja teigiami požymiai, stipriosios savybės) ir 3 (stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų) lygiais (veiklos pažymėti geltona spalva) ir tuos rodiklius, kurie įvertinti 2 (yra rimtų trūkumų, veiklos rodikliai pažymėti žalia spalva) bei 1 (vyrauja trūkumai) lygiais.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. liepos 27 d. įsakymu Nr. ISAK – 1578 patvirtinti „Mokytojų atestacijos nuostatai“, kurie įsigalios nuo 2008 m. sausio 1 d. Mokytojų praktinė veikla bus betarpiškai vertinama pagal ugdomojo proceso organizavimą. Didžiausias dėmesys bus skiriamas mokytojo pasirengimui ir veiklai pamokoje. Todėl po diskusijų išplėstiniame direkciname pasitarime nutarėme siūlyti mokytojų taryboje svarstyti mokyklos veiklos problemas, kurios išryškėjo po plačiojo audito.

KVA grupė ir mokyklos administracija pasiūlė 2008 m. atlikti mokyklos giluminį auditą šių veiklos rodiklių:

2.3.1. Mokymo nuostatos ir būdai	Dėmesys mokymosi poreikiams ir stiliams. Ugdomosios veiklos formų(strategijų, būdų, metodų, užduočių) tinkamumas mokymosi motyvacijai, mokinių aktyvumui palaikyti. Individualaus, grupinio ir visos klasės mokymo(si) derinimas.
2.4. Mokymosi kokybė	2.4.1. Mokymosi motyvacija Mokinių noro mokytis, aktyvumo ir pasitikėjimo savo jėgomis lygis. Atsakomybė už savo mokymąsi: lankomumas, namų darbų atlikimas. Mokinių įsitraukimo per pamoką lygis.

Mokytojų tarybos posėdyje 2007 m. gruodžio 10 d. nutarta 2008 m. atlikti veiklos rodiklių - 2.3.1. ir 2.4.1. - giluminį auditą. Pasirinkta todėl, kad, stiprinant mokymo nuostatas ir būdus (2.3.1.), pastiprintume mokinių mokymosi motyvaciją (2.4.1.).

Parengė direktorės pavaduotoja ugdymui V.Zdanienė 2007-12 -

Įvardinta kokia vidaus audito metodika remiantis atlikta VA rezultatų analizė:

Jonavos Lietuvos pagrindine mokykla

<http://www.lietavos.jonava.lm.lt/veikla4.htm> - 2009-08 -19

XXII. MOKYKLOS VIDAUS AUDITAS

96. Vidaus audito rezultatai 2007-2008 m.m.

ANKETA MOKYKLAI		
„VIDAUS AUDITO REZULTATAI 2007–2008 M. M.“		
Apskritis/ savivaldybė		
<u>Kauno apskritis, Jonavos r. savivaldybė</u> (pabraukti ir įrašyti)		
Jonavos „Lietavos“ pagrindinė mokykla		
(įrašyti mokyklos pavadinimą)		
KVA grupės narių skaičius <u>31</u> (įrašyti)		
Nemokamai maitinamų mokinių procentas nuo bendro mokinių skaičiaus: <u>30%</u> (įrašyti)		
Vidaus auditas mokykloje vykdomas nuo: <u>2003-2004 m.m.</u>		
Vidaus auditas mokykloje atliktas remiantis (pažymėti):		
Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika 2002 m. ☒		
<i>(Lentelėje nurodykite tik pagalbinių rodiklių (2002 m.) arba veiklos rodiklių (2007 m.) numerius. Kiekvienoje skiltyje įrašykite iki 3 rodiklių numerių).</i>		
<i>Didžiausi privalumai</i>	<i>Didžiausi trūkumai</i>	<i>Tobulintini pasirinkti mokyklos veiklos aspektai</i>
1.1.3.	2.1.1.	4.5.2.
4.6.3.	5.2.1.	3.2.1
5.3.1.	6.2.1.	

Įvardinta kokia VA metodika remiantis atlikta rezultatų analizė:

Klaipėdos rajono Ketvergių pagrindinė mokykla: <http://www.ketvergium.lt/?q=node/146>

2009-11-04 Vidaus audito rezultatų santrauka

4.9. VIDAUS AUDITO REZULTATAI

2007-2008 m. m. atliktas mokyklos įsivertinimas - vidaus auditas pagal Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašą, patvirtintą LR Švietimo ir mokslo ministro 2007 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ISAK-1469.

Mokykla įvertinta 3 srityse:

1. Mokyklos kultūra
2. Ugdymas ir mokymasis
3. Pasiekimai

Kiekviena sritis skirstoma į veiklos rodiklius. Vertinant naudojama Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės vertinimo lygių skalė:

- 4- labai gerai, vyrauja teigiami požymiai, stipriosios savybės,
- 3- gerai, stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų;
- 2- patenkinamai, yra rimtų trūkumų;
- 1-nepatenkinamai, vyrauja trūkumai.

Vertinimą atliko direktoaisu įsakymu suformuota darbo grupė. Audito metu gauti duomenys naudojami planuojant ir tobulinant mokyklos veiklą, teikiant informaciją tėvams (globėjams).

2007-2008 M. M. VIDAUS AUDITO SANTRAUKA

1. Mokyklos kultūra

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai	3
1.1.2. Tradicijos ir ritualai	3

2. Ugdymas ir mokymasis

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija	2
2.3.2. Mokymo ir gyvenimo ryšys	3

3. Pasiekimai

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
3.2.1. Pasiekimai	3

Norint susipažinti su audito medžiaga, kreiptis į administraciją.

Informacijoje apie vidaus auditą nenurodoma kokia metodika remiantis atlikta vidaus audito analizė:

Marijampolės „Ryto“ vidurinė mokykla-<http://www.rytomok.lt/lt/mokyklos-veiklos-dokumentai/viesas-skelbimas/> - 2010-02-10

2.19. Vidaus auditas

Didžiausi mokyklos privalumai: aukštos kvalifikacijos, turintys autoritetą mokytojai, gerai organizuota socialinė pagalba (pavėžėjimas, maitinimas, vasaros poilsis).

Tobulintini dalykai: reikia renovuoti mokyklos patalpas, kabinetų įrangą, tobulinti mokyklos veiklos planavimą, papildomo ugdymo veiklos formas.

Įvardinti vidaus audito atlikimo intervalai:

Šiaulių Vijolių vidurinė mokykla.

<http://www.vijoliai.siauliai.lm.lt/auditas.php> - 2009-08-19

Mokyklos vidaus auditas

“Plačiojo audito”vykdymo datos: 2004 - 11 - 05, 2005 - 12 - 05.

Pasirinktos vertinimui sritys:

2004 -2005 m.m. Mokymasis ir ugdymas.

2005 - 2006 m.m. Etosas. Pagalba mokiniams.

2006 - 2007 m.m. Mokymosi pasiekimai.

2007 - 2008 m.m. Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas.

2008- 2009 m.m. Ištekliai.

Vidaus audito mokykloje rezultatai 2005 -2006 m.m.

Didžiausi pasiekimai:

4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas.

4.6.1. Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų taikymas.

4.6.3. Specialiųjų poreikių moksleivių ugdymo organizavimo efektyvumas.

Didžiausi trūkumai:

4.3.1.Moksleivių orientavimo kokybė.

4.3.2.Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas.

4.3.3.Konsultacijų tikslingumas.

Tobulinti pasirinkti mokylos veiklos aspektai :

4.2.2. Papildomojo ugdymo ir popamokinės veiklos įnašas.

Vidaus audito mokykloje rezultatai 2006 -2007 m.m.

Didžiausi pasiekimai:

2.3.1. Moksleivių mokymosi kokybės, poreikių tenkinimo, mokymosi ir egzaminų rezultatų sąveikos efektyvumas.

Didžiausi trūkumai:

2.1.1. Moksleivių mokymosi rezultatai.

2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai.

Tobulinti pasirinkti mokylos veiklos aspektai :

2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai.

Vidaus audito mokykloje rezultatai 2007 -2008 m.m.

Didžiausi pasiekimai :

7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite.

7.2.1. Strateginio plano ir metinės veiklos programos struktūra.

7.4.1. Profesinė kompetencija ir įsipareigojimai.

Didžiausi trūkumai:

Teikiant informaciją apie vidaus auditą nurodomi mokyklos rekvizitai:

Giedraičių Antano Jaroševičiaus vidurinė mokykla.
<http://www.giedraiciai.moletai.lm.lt/auditas.htm> 2009-11-03

2006/2007 m.m. I. Bendros žinios apie mokyklą

Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus vidurinė mokykla.

Adresas: Širvintų g.16, Giedraičiai 33274 Molėtų r.

Mokykla įsteigta 1920 m.

Mokyklos direktorė Vilė Petkūnienė.

Mokykloje mokosi 273 mokiniai, 16 komplektų, yra priešmokyklinio ugdymo grupė.

Mokykloje dirba 29 pedagogai. Iš jų 2 specialieji pedagogai, socialinis darbuotojas. 8 mokytojai metodininkai, 15 vyr. mokytojų, 3 neatestuoti mokytojai. 2 mokytojai antraeilininkai. 1 pedagogui tenka 9,4 moksleivio, o vienam mokyklos darbuotojui tenka 5,57 mokinio.

Mokykloje dirba bibliotekininkas.

Mokyklą lanko moksleiviai iš 166 šeimų. **45 mokiniai gyvena 21 socialiai remiamoje** šeimoje, 6 mokiniai gyvena globėjų šeimose. 8 mokinius prižiūri seneliai, kai tėvai išvyksta dirbti į užsienį. Nemokamus pietus gauna 119 mokiniai (44%).

Į mokyklą maršrutiniu transportu atvyksta 95 mokiniai. Iš jų ryte atvežama 19 ir 16 parvežama iš mokyklos mokykliniu autobusu.

Mokyklos plotas 4070 m². 14 m² tenka 1 mokiniui. 1-4 klasių mokiniai mokosi klasėse, 5-12 kabinetuose. Yra 16 kabinetų. Kompiuterių 33. Veikia internetas. **Ugdymo procese yra 29 kompiuteriai, iš jų 3 skirti specialiųjų poreikių vaikams.**

Mokyklos aptarnaujamoje teritorijoje nėra nė vienos pradinės mokyklos. Nuo vidurinių išsilavinimą teikiančios Molėtų gimnazijos esame nutolę 26 km. Mokykloje mokosi Ukmergės, Širvintų, Vilniaus ir Molėtų rajono moksleiviai.

Mokykla finansiškai savarankiška.

II. Plačiojo audito rezultatai

Didžiausi privalumai

7.4.1. Mokyklos vadovų profesinė kompetencija ir išsipareigojimai.

4.6.2. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo efektyvumas.

6.3.1. Išteklių panaudojimas ir prieinamumas.

Didžiausi trūkumai

Įvardinami kokiū būdu ir kada vyks vidaus audito rezultatų informacijos sklaida:
 Vilniaus Širvintų rajono Bagaslaviškio Igno Šeinių pagrindinė mokykla.
<http://www.bagaslaviskis.lt/> - 2010-01-07.

2.19.1 vidaus audito rezultatų santrauka:

Eil.nr.	KVA grupės nariai	Pareigos
1.	Liucija Rumšytė	grupės vadovė
2.	Remigijus Bonikatas	narys
3.	Loreta Sterbavičienė	narė
4.	Roma Vareikienė	narė

Giliajam auditui pasirinktas rodiklių krepšelis „sudarytas mokyklos strateginio tikslo „Kuriame besimokančių bendruomenę“ pagrindu. Mokyklos bendruomenė pripažįsta, kad pasirinkti ugdymo metodai, programos, formos yra kokybiškos, tačiau mokinių mokymosi motyvacija vis dar išlieka žema. Todėl nutarta patyrinėti, kokią įtaką mokymosi motyvacijai daro klasių mikroklimatas, mokyklos darbo tvarka ir taisyklės, pageidaujamo elgesio skatinimas, klasės valdymas, mokinių asmenybės ir socialinės raidos klausimas, ar tenkinami mokykloje asmenybės raidos lūkesčiai.

Gilusis auditas	<p>Rodiklių krepšelis 1.1.6, 1.2.1, 1.3.1, 1.3.2, 2.2.3, 4.1.2</p> <p>Metodai: dokumentų analizė, pokalbiai, interviu, stebėjimas, anketavimas.</p> <p>Šaltiniai: mokyklos vidaus taisyklės, pokalbiai su mokyklos bendruomenės nariais, mokytojų tarybos posėdžių protokolai, mokinių pasiekimų knygelės, mokytojų kaupiami dokumentai, klasės auklėtojų veiklos planai, klasės auklėtojų veiklos pusmečių ataskaitos, informacijos tėvams, dalykų mokytojų ataskaitos, mokyklos nuostatai, mokyklos veiklos programa.</p>
Atsiskaitymas ir informavimas	<p>Atsiskaitymas -.mokytojų tarybos posėdis 2007-06-08.</p> <p>Informavimas - ataskaita bus patalpinta mokyklos internetiniame puslapyje, mokyklos laikraštyje ir pristatyta mokyklos rudens konferencijos metu.</p>

Nurodytos kokios vidaus audito metodinės priemonės naudojamos atliekant vidaus auditą:

Informacija apie Mažeikių Gabijos gimnazijos veiklą. Bendros žinios apie mokyklą.

<http://gabija.simnet.lt/> - 2009-11-04

Vidaus auditas

2009 metų vasario mėnesį vidaus audito grupė atliko platųjį auditą (visi mokytojai individualiai vertino visus Gimnazijos veiklos rodiklius).

Susumavus visų respondentų individualius įvertinimus, buvo apskaičiuotas kiekvieno rodiklio aritmetinis vidurkis. Atsižvelgiant į aritmetinį vidurkį, visi veiklos rodikliai buvo sureitinguoti Reitingavimas išryškino, kuriuos veiklos kokybės rodiklius gimnazijos mokytojai vertina geriausiai ir kuriuos prasčiausiai, t.y. gimnazijos veiklos kokybės stiprybes ir silpnybes personalo požiūriu.

Aukščiausiais balais (pradedant aukščiausiu) buvo įvertinti šie rodikliai:

Turto vadyba.

Patalpų naudojimas.

Lėšų vadyba.

Pagalba renkantis mokymosi kryptį.

Gabių vaikų ugdymas.

Kiti pasiekimai.

Personalo komplektavimas.

Aplinkos jaukumas.

Tolimesnio mokymosi sėkmė.

Pasirenkamosios programos.

Įvertinus plačiojo audito rezultatus, išklausus pedagogų nuomonės, giluminiam auditui buvo pasirinkti šie veiklos rodikliai:

2.4.1. Mokymosi motyvacija (noro mokytis, aktyvumo ir pasitikėjimo savo jėgomis lygis.

Atsakomybė už savo mokymąsi: lankomumas, namų darbų atlikimas).

2.4.2. Mokėjimas mokytis (gebėjimas savarankiškai atlikti užduotis: pasirinkti atlikimo būdą, susirasti reikiamą informaciją ir ją tinkamai naudoti. Gebėjimas vertinti savo mokymąsi. Savo mokymosi sunkumų, problemų suvokimas ir gebėjimas jas spręsti).

1.1.3. Tapatumo jausmas (mokinių ir personalo priklausymo mokyklai jausmas. Pasitenkinimo ir pasididžiavimo šia priklausomybe lygis).

1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai (visuomenės žinios apie mokyklą ir požiūris į ją. Mokyklos įvaizdžio kūrimas: informavimo apie mokyklos veiklą kultūra).

4.5.2. Tėvų švietimo politika (mokyklos organizuojamas tėvų pedagoginis, psichologinis ir kitoks švietimas, skirtas padėti mokiniams).

Šiems rodikliams iširti vadovaujantis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis **buvo parengti apklausos raštu klausimynai (anketos)**. Respondentais pasirinkti moksleiviai, mokytojai ir tėvai. **Taip pat buvo taikomas apklausos žodžiu - interviu metodas, dokumentų analizė, stebėjimas.**

Gauti duomenys buvo apdorojami Excel programa. Duomenims apibendrinti taikyta lyginamoji duomenų analizė ir SS (stiprybių, silpnybių) analizė, kuri leido įvertinti pasirinktų sričių lygi, nustatyti privalumus ir trūkumus. Išanalizavus rezultatus, buvo suformuluotos išvados ir pasiūlymai veiklai gerinti.

Teikiant informaciją apie atliktą vidaus auditą, kad norint susipažinti su visa medžiaga reikia kreiptis į administraciją:

Klaipėdos rajono Ketvergių pagrindinė mokykla. <http://www.ketvergium.lt/?q=node/146>. 2009-08-18

Vidaus audito rezultatų santrauka

4.9. VIDAUS AUDITO REZULTATAI

2007-2008 m. m. atliktas mokyklos įsivertinimas - vidaus auditas pagal Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašą, patvirtintą LR Švietimo ir moklso ministro 2007 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ISAK-1469.

Mokykla įvertinta 3 srityse:

1. Mokyklos kultūra
2. Ugdymas ir mokymasis
3. Pasiekimai

Kiekviena sritis skirstoma į veiklos rodiklius. Vertinant naudojama Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės vertinimo lygių skalė:

- 4- labai gerai, vyrauja teigiami požymiai, stipriosios savybės,
- 3- gerai, stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų;
- 2- patenkinamai, yra rimtų trūkumų;
- 1-nepatenkinamai, vyrauja trūkumai.

Vertinimą atliko direktoaisu įsakymu suformuota darbo grupė. Audito metu gauti duomenys naudojami planuojant ir tobulinant mokyklos veiklą, teikiant informaciją tėvams (globėjams).

2007-2008 M. M. VIDAUS AUDITO SANTRAUKA

1. Mokyklos kultūra

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai	3
1.1.2. Tradicijos ir ritualai	3

2. Ugdymas ir mokymasis

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija	2
2.3.2. Mokymo ir gyvenimo ryšys	3

3. Pasiekimai

Veiklos rodikliai	Įvertinimas
3.2.1. Pasiekimai	3

Norint susipažinti su audito medžiaga, kreiptis į administraciją.

Nurodyta kurie bendruomenės nariai dalyvavo vidaus audito apklausoje:

Kauno rajono Ežerėlio vidurinė mokykla. http://www.ezereliomokykla.lt/?page_id=18
2009-08-18

1.1.Ugdymo planai/ 1.1.3.Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai

Tyrimo tikslas: nustatyti ir siekti kiek įmanoma objektyviau įvertinti švietimo įstaigos ugdymo atskiros srities darbą - Moksleivių poreikių tenkinimą ir mokymo krūvius.

Tyrimo duomenys: Tiriamieji mokiniai ir mokytojai buvo anketuojami ir apklausiami. **Mokiniais užduota 22 klausimai, o mokytojams pateikta 10 klausimų su keturiais atsakymų variantais. Buvo pasirinkti 35 mokiniai ir 15 mokytojų. Apklausiamųjų grupėje dalyvavo vyresnių klasių mokiniai, kurie suvokia mokymo tikslus ir uždavinius.** Tuo tarpu mokytojai buvo parinkti iš įvairių dėstymo dalykų, kurie betarpiškai susiję su šių mokinių mokymu. Šiame tyrime buvo užduota svarbiausi klausimai, kurie liečia moksleivių poreikių tenkinimą ir mokymo krūvius.

Veiklos rodiklis	Pagalbinis rodiklis	Stipriosios pusės	Silpnosios pusės	Lygis
1.1. Ugdymo planai	1.1.3.Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai	1. Geras mikroklimatas mokykloje, pamokose ir tarpusavio mokinių, ir mokytojų santykiuose. 2.Mokytojai siūlo metodinę pagalbą mokiniams. 3.Mokiniai vertina mokytojų kontrolę. 4.Mokytojai derina kontrolinius darbus su kitais mokytojais ir mokiniais. 5.Per pamokas naudojamos naujos technologijos, kad mokiniai geriau perprastų mokymo dalyką. 6.Mokytojai pajvairina pamokas, kad pasiektų geresnius rezultatus. 7.Pedagogai įvairiai skatina mokinius už gerai atliktas užduotis.	1.Dažį mokinių vargina namų darbų užduotys. 2.Mokiniai mokosi tik dėl pažymio. 3.Mokiniai ruošdami pamokas naudoja tik vadovėlius. 4.Mokytojai neįtakoja mokinių mokymosi.	3 lygis

Išvados

Teigiamiausi atsakymai buvo iš mokytojų pusės. Bendras jų atsakymų lygis siekė 57,38%. Mokytojai derina kontrolinių darbų atlikimą, įvairina pamokas, kad būtų pasiekti geresni rezultatai, siūlo mokiniams pedagoginę-metodinę pagalbą. Tuo tarpu mokiniai teigiamų rezultatų surinko 3 % mažiau, t.y. 54,94%. Mokiniai patenkinti mokykloje vyraujančiu mikroklimatu, vertina mokytojų kontrolę pamokų metu atliekant įvairias užduotis. Mokiniais aiškūs pamokų

Nurodyta kokiam tikslui naudojamos vidaus audito išvados:

Kaišiadorių rajono Panerių internatinė mokykla. <http://paneriai.w3.lt/> - 2009- 08- 16

2007/2008 m. m. vidaus audito rezultatai

KVA grupės narių skaičius – 5 nariai. Nemokamai maitinamų mokinių procentas nuo bendro mokinių skaičiaus – 100%. Vidaus auditas mokykloje vykdomas nuo 2004/2005 mokslo metų. Vidaus auditas mokykloje atliktas remiantis Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika 2002 m. Kita įšivertinimo metodika: klausimynas, interviu, dokumentų analizė.

Didžiausi privalumai	Didžiausi trūkumai	Tobulinti pasirinkti mokyklos veiklos aspektai
5.1.3. Aplinkos svetingumas	3.2.1. Mokinių mokymosi motyvacijos lygis	3.2.1. Mokinių mokymosi motyvacijos lygis
4.3.2. Mokiniams reikalingos informacijos kaupimas	3.2.3. Mokinių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis	5.1.3. Aplinkos svetingumas
1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija	5.2.1. Tėvų (globėjų) įtraukimas į mokyklos veiklą	5.2.1. Tėvų (globėjų) įtraukimas į mokyklos veiklą

Vidaus audito išvados naudojamos:

- **strateginiam planui rengti;**
- **veiklos programai rengti;**
- **kasdienei veiklai planuoti;**
- **mokinių pasiekimams ir pažangai gerinti;**
- **viešiesiems skelbimams, informacijai visuomenei, straipsniams.**